

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
ČEAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 181 (13.714)

Trst, torek, 14. avgusta 1990

Kljub temu da imajo države protiiraške frontne linije različna stališča do Iraka

Obroč okrog Iraka in Kuvajta se stiska ZDA začele izvajati pomorsko blokado

*Soglasno zavrnilo predloge predsednika Sadama Huseina - Irak podpirajo le Libija, PLO in Jemen
Vojaško ladjevje bodo v Zaliv poslale tudi Belgija in Nizozemska - Italija o tem odloča danes*

RIAD, WASHINGTON — Protiiraška fronta je soglasno zavrnila predloge, ki jih je v nedeljo nepričakovano predstavil iraški predsednik Sadam Husein. Najbolj radikalen je bil Izrael, ki je Sadamov poziv (pravzaprav zahtevo, da se judovska država umakne z zasedenih arabskih ozemelj) označil kot golo propagandno potezo. Zelo jasen »ne«
je izrekla Bela hiša, podobno tudi ostali njeni zavezniki, začeni z Veliko Britanijo in Egiptom. Svoje nasprotovanje je ne nazadnje izrekla tudi dovcerajšnja zaveznica Iraka Sovjetska zveza; ta je tudi demantirala govorice, po katerih naj bi v Perzijski zaliv poslala vojne ladje.

Za ta korak sta se včeraj odločili Nizozemska in Belgija. To je že drugič, da Belgija sodeluje v tovrstni misiji, saj je bilo njeno ladjevje navzoče v Perzijskem zalivu že v času iraško-iranske vojne. Svoje ladje so (če seveda izvajamo ZDA) poslali tudi Francija, Velika Britanija in Avstralija, medtem ko bo italijanska vlada o tem vprašanju razpravljala šele danes.

Kljub vojaški navzočnosti v Zalivu, imajo omenjene države različna stališča do iraško-kuvajtske krize. Belgija in Nizozemska sta npr. napovedali, da njuno ladjevje ne bo sodelovalo pri pomorski blokadi Perzijskega zaliva. Še bolj odločna do tega vprašanja pa je Francija, ki se zavzema za embargo, po drugi strani pa nasprotuje blokadi. Elizej poudarja, da je treba krizo rešiti po mirni poti, v ta namen pa je (preko posebnih odposlancev predsednika Mitterranda) začel pravo diplomatsko ofenzivo.

Kljub različnim stališčem, pa se pomorska blokada na škodo Iraka in zasedenega Kuvajta že izvaja. Ameriški državni sekretar James Baker je izjavil, da bodo ZDA sistematično prestregle vse ladje, ki bodo prevažale iraški tovor. Bakerjevo izvajanje pa je kasneje dopolnil neki funkcionar ameriške vlade, ki je izjavil, da bodo ZDA, če bo potrebno, tudi streljale na iraške ladje. ZDA so svoj »ščit«
nastavile v Ormuški ožini, začele pa so ga izvajati v noči na ponedeljek. Nekatere ladje,

ki so bile namenjene v iraška oz. kuvajtska pristanišča so se že umaknile, v Savdski Arabiji pa so zavrnilo iraško petrolejsko ladjo. To je bil prvi primer izvajanja gospodarskega embarga na škodo Iraka. ZDA so bile aktivne tudi na diplomatskem področju; v Kairu se je včeraj mudil ameriški državni podsekretar John Kelly, medtem ko je predsednik George Bush izjavil, da bo v sredo prekinil svoje letovanje v zvezni državi Maine.

Iraško politiko za zdaj jasno podpirajo le Libija, PLO in Jemen. Slednji je izjavil, da ne bo izvajal gospodarskih ukrepov zoper Irak, temveč nasprotno, skušal ga bo podpreti z vsemi močmi. V očitni zadregi pa se je znašla Jordanija; verjetno je treba to pripisati izredni mobilizaciji proiraških sil v državi in palestinski naklonjenosti Sadamu Huseinu.

Mobiliziral se je tudi nasprotni tabor: v Egiptu se je 4 tisoč ljudi prostovoljno prijavilo v protiiraške enote, oglasil pa se je tudi Pakistan, ki je napovedal, da bo sodeloval v okviru medarabskih mirovnih sil v Savdski Arabiji.

Na vseh borzah vrednost delnic tudi včeraj padla

MILAN — Zalivska kriza je imela včeraj izrazito negativne posledice za vse svetovne borze. Tokijska borza je ponovno doživela svoj »črni ponedeljek«
in indeks Nikkei, ki predstavlja poprečje 225 vodilnih delnic na borzi, je izgubil dobrih 1.153 jenov na vrednosti in se spustil na najnižjo vrednost v zadnjih dveh letih. Veljal je 26.176,43 jena, kar pa je 4,21 odstotka manj kot v petek.

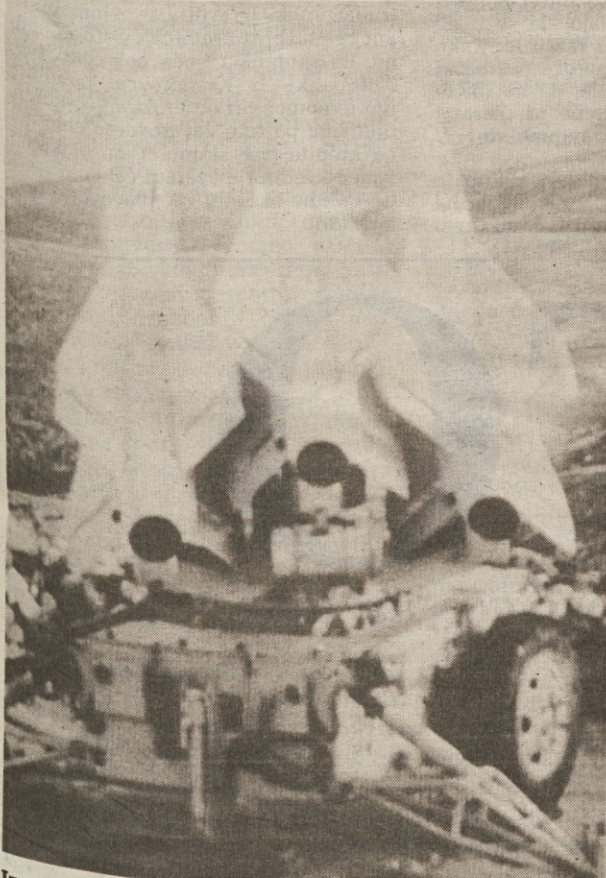
Negativen trend so zabeležili tudi v Milanu, kjer je vrednost indeksa MIB padla za 1,67 odstotka, najnižje letošnje kotacije delnic pa so zabeležili v Frankfurtu, kjer je indeks Dax izgubil 2,5 odstotka v primerjavi s petkovsko kotacijo.

V nasprotju z dosedanjimi prakso, ko je v kriznih obdobjih vrednost dolarja naraščala, pa je tokratni vojaški zaplet v Zalivu ameriško valuto potisnil navzdol. Na vseh trgih je včeraj dolar zabeležil močno nazadovanje in v Milanu, kjer so ga cenili po 1.156,65 lire, je v primerjavi s petkom izgubil skoraj 15 lir, podobno pa je bilo tudi v Frankfurtu, kjer je bil dolar včeraj vreden 1,5766 marke, medtem ko je njegova vrednost v petek znašala 1,5975 marke.

Krizo v Zalivu pa bodo neposredno občutili tudi potrošniki. Že takoj po velikem šmarnu naj bi se namreč za 25 do 35 lir podražil bencin, za podobne zneske pa naj bi se podražila tudi vsa ostala pogonska goriva in tudi kurilno olje. Posledice krize pa naj bi italijanske družine čutile tudi kasneje in pri novembrskem obračunu bi ENEL lahko dvignil tarifo za termični dodatek pri ceni električne energije.

Egiptovski prostovoljci množično podpisujejo za pristop v oddelke, ki naj bi se podali v Savdsko Arabijo (Telefoto AP)

Izraelske rakete hawk prežijo na morebitne kršitelje zračnega prostora (Telefoto AP)

Zaskrbljeno svarilo iz Rima Vedno več žensk ljubi alkohol

RIM — Alkoholizem med ženskami postaja v Italiji čedalje večji problem. Število žensk, ki so zasvojene z alkoholom, se je v prvih šestih mesecih letošnjega leta povečalo za 15 do 20 odst., pojav pa je še zlasti opazen v severnih italijanskih deželah.

Zaskrbljeno svarilo o pojavu alkoholizma med ženskami in med moškimi med 30. in 40. letom starosti prihaja od prof. Enrica Tempeste, ki je primarij v centru za pomoč alkoholikom na rimski polikliniki Gemelli in ki trdi, da je trenutno pojav alkoholizma med ženskami v Italiji bolj zaskrbljujoč kot pojav zasvojenosti z mamilii.

Kateri naj bi bili vzroki porasta alkoholizma med ženskami? Ugotovili so, da je alkohol trenutno najbolj priljubljena rešitev za ženske, ki imajo probleme s partnerjem ali v družinskem krogu. Vse več žensk se zateka h kozarcu tudi

če imajo probleme z otroki ali probleme v odnosih z družbo. V naši družbi pa je tudi zelo težko zavreti porabo alkohola, saj ne obstajajo nikakršni zakonski predpisi na tem področju, kjer so vpleteni tudi veliki gospodarski interesi. Ugotavljajo, da ima v državah, kjer je prodaja alkohola bolj urejena, problem drugačne značilnosti.

Kot rečeno je največ uživalc alkohola v severnih italijanskih deželah, še zlasti v Furlaniji-Juljski krajini, na Tridentinskem, v Lombardiji in Piemontu. Pojav ima znatno manjši obseg v deželah srednje Italije, medtem ko je v južni Italiji skoraj zanemarljiv.

Prof. Tempesta trdi, da bi bilo treba seveda najprej poskrbeti za preventivne ukrepe, vendar so slednji, kot v primeru mamil, izredno zahtevni in jih je zelo težko določiti. Problem ni toliko v preprečitvi porabe alkohola, kolikor v njegovem zmernem in odgovornem uživanju.

Turistična plovila pod drobnogledom finančne straže

RIM, TRST — Finančni stražniki so v nedeljo v vseh italijanskih pristaniščih in na morju spravili pod drobnogled najrazličnejše čolne, jadrnice, jahte in gliserje, da bi ugotovili morebitne nepravilnosti davčnega značaja. Pregledali so več kot 10 tisoč plovil in napisali čez tisoč prijav. Nekaj bark so tudi zaplenili. V Trstu so pregledali »papirje«
256 plovil in ugotovili le 6 prekrškov. Nekoliko podrobneje bodo še preverili dokumente treh nad 15 metrov dolgih jaht.

NA 5. IN 12. STRANI

Še en prispevek k problematiki o deportirancih

NA 9. STRANI

Na košarkarskem SP
Nova zmaga
Jugoslavije

Jutri odhod iz Zagreba
Odprava SPDT
proti Everestu

Atletsko mladinsko SP
Jugoslovan Topić
kar 237 cm v višino

NA 10. IN 11. STRANI

Pred današnja sejo, na kateri bi morali izvoliti župana Palermiska KD kandidira »sredinskega« Lo Vasca

PALERMO — Danes opoldan se bo v Palermu sestal občinski svet. Svetovalci bodo ratificirali odstop Leoluca Orlando, nato pa bodo morali izvoliti novega župana, sicer jim grozi nevarnost, da bo deželni odbor za javne uprave vključil tudi Palermo v seznam občin, ki jih bo enkrat tedensko obiskoval komisar.

Leoluca Orlando je tudi včeraj potrdil svoje stališče, da ne bo vodil enobravne demokristjanske občinske vlade. Orlando noče, da bi ena sama stranka gospodovala Palermu, poleg tega pa je dejal, da bi morala to biti enotna stranka, kar KD trenutno ni. Orlando izjave in njegovo neomajno stališče so povzročili nemalo težav palermiski KD, ki se je včeraj sestala in skušala ugotoviti, kdo bo strankarski kandidat za mesto prvega občana. Podkomisar KD Giorgio Postal je predlagal kandidaturu sedanjega načelnika občinske skupine krščanske demokracije in zastopnika levice Rina La Placo. Slednji pa je dejal, da ne bo sprejel kandidature, čeprav bo kljub temu najbrž ostal na čelu skupine KD.

La Placa in ostali člani leveice, ki je imela svojega voditelja v pokojnem politiku Mattarelli, bodo vsekakor glasovali za kandidata, ki ga je v poznih večernih urah imenovala stranka. Palermiska KD je izbrala zastopnika velike sredine Domenico Lo Vasca, bivšega člana Orlandovega občinskega odbora.

Orlandove izjave so vsekakor povzročile nemalo razburjenja tudi v taboru zelenih, kjer je prišlo do globokih razhajanj glede možnosti, da bi zeleni pristopili k občinski vladi. Politično zavezništvo s KD so odločno zavrnili predstavniki zelene liste, smejočega se sonca, ki so kritično ocenili Orlandov poseg na občinski seji, ko je dejal, da so petokolonaši, ki delajo usluge drugim političnim silam.

Zeleni smejočega se sonca trdijo, da so se odrekli zavezništvu s KD, ker je šlo dejansko za dogovore z Orlandom in La Placo, ne pa s stranko v celoti. S tem so hoteli očitno podčrtati krizo, ki razsaja v vrstah palermiske krščanske demokracije. Poleg tega pa so zeleni sporočili Orlandu, da so izraz omikanega sveta in ne podjetje, ki nudi usluge.

Bern naj bi libanonskim ugrabiteljem plačal odkupnino Drugega švicarskega talca za zdaj še niso izpustili

ŽENEVA — Mladi Švicar Elio Erriquez ostaja za zdaj še vedno v rokah ugrabiteljev v Libanonu, pa čeprav so agencijske vesti včeraj zgodaj zjutraj že napovedovale njegovo izpustitev. Erriqueza so ugrabili 6. oktobra lani v Sidonu skupaj z Emanuelom Christnom, ki so ga izpustili sredi prejšnjega tedna.

Toda že zvečer je prišel demanti iz Ženeve. Tam so sporočili, da sporočilo domnevnih ugrabiteljev ni govorilo o izpustitvi, temveč naj bi le najavljalo Erriquezovo skorajšnjo izpustitev. Sporočilo so objavili v Bejrutu v arabščini, podpisala pa ga je Organizacija revolucionarnih palestinskih frakcij, ki je prevzela odgovornost za ugrabitev obeh Švicarjev in tudi najavila njuno izpustitev. Domnevni ugrabitelji so v svojih sporočilih tudi zapisali, da so se za izpustitev obeh talcev odločili, »ko so dobili ustrezna jamstva, da bodo vse njihove zahteve izpolnjene«. S tem v zvezi je TV mreža CNN trdila, da naj bi Švica plačala skoraj 4 milijarde lir odkupnine.

Na sliki AP: šiitski voditelj Husein Musavi, znani mentor libanonskih ugrabiteljev.

V Skopju slovesno posvetili cerkev sv. Klimenta

SKOPJE — Po starih pravilih so v nedeljo v Skopju posvetili hram svetega Klimenta Ohridskega. S tem je makedonska pravoslavna Cerkev dobila osrednji hram, katerega temelje so postavili leta 1972. Zgrajen je v zgodnje-krščanskem slogu, v višino meri 32 metrov, sprejme pa lahko 6000 vernikov.

Slovesnosti se je udeležilo več deset tisoč ljudi, med katerimi je bilo veliko makedonskih izseljencev. Med samo posvetitvijo je veljal neuradni politični moratorij in se v tem času v Skopju ni odvijal noben dogodek s političnim ozadjem, molčale pa so tudi novoustanovljene stranke. (dd)

■ AMAN — Včeraj zjutraj je z avtobusi iz Bagdada prek Amana odpotovalo v domovino približno 150 jugoslovanskih državljanov, v glavnem žensk in otrok delavcev na začasnem delu v Iraku. Če ne bo težav na iraško-jordanski meji, bodo Jugoslovane s posebnim Jatovim letalom prepeljali z amanskega letališča v Beograd.

Kufstein: še težave za tovornjake

Porušen most pri Kufsteinu, na avtocesti med Avstrijo in ZRN, povzroča veliko težav prometu in precejšnje gospodarske izgube avtonomni pokrajini Bocen (od zaprtja prehoda do danes so zabeležili že 150 milijard lir izgube). Tovornjake preusmerjajo na Vorarlberg ali na mejo pri Lofru, vendar so nekatere krajevne vlade že prepevadele promet tovornjakov. Most naj bi delno popravili do 6. septembra, vendar bo tudi takrat najbrž ostal zaprt za tovornjake (Telefoto AP)

Iznajdljivost ljubiteljev avtomobilov nima meja

LJUBLJANA — Česar ne more država, lahko storijo iznajdljivi samoorganizirani državljani. Čeprav kreditov za avtomobile ni (in jih verjetno do konca leta ne bo), so si jih izmislili: skupina, najpogosteje sodelavci v podjetju ali sosede, se dogovori za skupen nakup avtomobila, ki ga plačajo vsi, dobi pa ga eden, kot določi žreb. Ampak prej ali slej bodo prišli vsi na vrsto, menijo, in kreditirajo drug drugega.

Pobuda je prišla iz Gornjega Milanovca in se je najbolj razširila po Srbiji, so se pa takšne kreditne skupine organizirale tudi v Bosni in Hercegovini. Ker je želja po avtomobilih povsod velika, žepi pa so plitvi po vsej Jugoslaviji, predvidevajo, da se bodo takšne skupine kmalu razširile. Kako močno je to gibanje, poroča zagrebški Večernji list, ki omenja, da naj bi te samoorganizirane skupine pri Zastavi naročile kar 20 tisoč avtomobilov, v glavnem jugov.

Osnovni pogoj za takšen nakup je zaupanje, potrpljenje in računanje na srečo, da bi posameznik dobil avto

čim prej. Skupine imajo namreč nekaj deset »članov« (če jih je več, je več denarja, vendar pa so tudi možnosti, da posameznik sede v svoj avto, časovno bolj oddaljene). Praksa je pokazala, da gre najpogosteje za 24 samokreditiranj, ki plačujejo obroke 24 mesecev. Avtomobile delijo z vlečenjem iz klobuka, tako da se najbolj srečni vozijo že po prvem mesecu, vendar pa plačujejo obroke dve leti. Drugi pa spet toliko časa plačujejo in dobijo avtomobil šele po 24 mesecih (vsak mesec kupijo enega).

O tem, da so pri Zastavi navdušeni nad takšnim samokreditiranjem, ne gre dvomiti, saj bodo brez dodatnega truda prodali precej več avtomobilov, kot bi jih »brez kreditov«. Zato ni čudno, da skupinam hoče pomagati tudi Autobanka iz Kragujevca; ponudila jim je pomoč pri organiziranju skupin, predlaga pa tudi zavarovanje celotnega kredita (vse skupine), če bi kateri izmed kreditorjev zaradi čakanja »sčagal« ali ne bi hotel več plačevati obrokov. (dd)

Predstavniki Srbov iz mesta Knina so se potožili predsedniku Joviću

BEOGRAD — Predsednik jugoslovanskega zveznega predsedstva dr. Borisav Jović je včeraj sprejel delegacijo Srbov iz Hrvaške, ki jo je vodil župan iz Knina dr. Milan Babić. Jovića so seznanili s težkim in konfliktnim položajem ter z veliko ogroženostjo Srbov na Hrvaškem. Posebej so poudarili, da so najnovejši amandmaji k hrvaški ustavi Srbe zelo prizadeli, saj so izgubili status konstitutivnega elementa hrvaške države. Zadnje čase se na podlagi takšnih ustavnih rešitev pojavljajo institucije in organizacije na izključno nacionalni ravni ter institucije zgolj hrvaškega naroda. Poleg tega so Srbi vse pogostejše žrtve pritiskov in groženj, ne počutijo se več varne in zaradi tega so se bili prisiljeni samoorganizirati ter ustanoviti vaške straže. Stanje se slabša iz dneva v dan ter grozi z možnostjo spopadov, zato so od državnega predsedstva zahtevali, naj sprejme potrebne ukrepe, s katerimi bi preprečilo izbruh resnejših konfliktov, Srbov na Hrvaškem pa omogočilo, da bi neovirano uresničevali svoje demokratske pravice.

Jović je delegaciji razložil načelno stališče predsedstva, ki temelji predvsem na doslednem spoštovanju obstoječe ustave in zakonov SFRJ. Obljubil jim je vso pomoč in zagotovil, da bo predsedstvo uporabilo vsa ustavna sredstva, ki bi bila potrebna za preprečitev mednarodnih spopadov.

Vseeno pa je Jović na koncu izrazil optimizem, češ da je prepričan v moč razuma in da bo mogoče konflikte razrešiti s političnimi sredstvi in po demokratski poti.

Kako so bili Srbi zadovoljni z Jovićevim odgovorom, Tanjug ne poroča, vsekakor pa novice, ki prihajajo iz srbskih občin na Hrvaškem, pričajo o tem, da gre za zelo resne zaostrelosti odnosov. V Kninu trdijo, da vsak dan pričakujejo, kdaj se bodo pojavili zagrebški specialci, ki naj bi prišli razorožiti kninske (srbske) miličnike. Ti so namreč odklonili nove hrvaške simbole in uniforme. Po drugi strani pa nova hrvaška oblast pospešeno »rešuje« problem nacionalne zastopanosti v policiji, kjer je imela doslej večino srbska narodnost: novi pogoji za sprejem v milico (redarstvo) v prvi vrsti terjajo brezhiben hrvaški rodovnik, ki mora biti čist vsaj v treh kolenih...

Na resnost situacije so včeraj v posebnem pozivu opozorili tudi hrvaški borci. Predsednika hrvaške organizacije in njene zagrebške podružnice Rade Bulat in Mirko Šimunjak sta pozvala vse nekdanje borce, poveljce generacije oziroma vse poštene državljane Hrvaške, naj se z vsemi močmi uprejo pritisku, ki grozi s krvavim spopadom. »Nekdanji borci ne bodo odložili orožja pred rušitelji Jugoslavije in bratstva ter enotnosti,« sta dejala na tiskovni konferenci. (dn)

Na Hrvaškem prižigajo rdeče luči...

LJUBLJANA — Medtem ko so v Ljubljani pred volitvami le obljubljali in razplamtevali vroče polemike za in proti, v Zagrebu po tiho uresničujejo. Zasebnik Nikola Luić, ki je prvi v Jugoslaviji odprl porno trgovino v Zagrebu, se zdaj pripravlja na odpiranje prve javne hiše. Lokacija - Samobor, slovesno rezanje traku - prvi oktober.

Resda Luić za obratovanje »hiše greha« še nima vseh dovoljenj, je pa prepričan, da jih bo v kratkem času dobil. Zato vneto potuje po Češki in Slovaški, Avstriji, Madžarski, kjer kani zbrati dame za najstarejšo obrt na svetu. Hiša v Samoboru je velika kakih 450 kvadratov, v njej je prav za to dejavnost opremljenih nekaj apartmajev. Hrvaški Pigalle bo imel zdravnika, medicinsko sestro, redarje, mir in tajnost sta zajamčena, za to je Nikola zgradil tudi velik in ograjen parkirni prostor, da klientov ne bi kdo videl (in doma zatožil). Delovni čas hiše z rdečo svetilko bo od 23. ure do jutra, mladoletniki in vojaki ne bodo smeli na »obisk«, pa tudi popusta ne bo (ali abonmaja) za stalne stranke. Cena bo od 100 do 150 mark. Dame bodo v javni hiši lahko delale le tri mesece, obljublja Nikola Luić, potem jih bodo zamenjale nove moči. Da se stranke ne bi naveličale...

CTO

CERTIFICATI DEL TESORO CON OPZIONE

- CTO so 6-letne obveznice s koriščenjem 15. 6. 1990 in zapadlostjo 15. 6. 1996.
- Lastniki imajo možnost zahtevati predčasno izplačilo obveznic med 15. in 25. junijem 1993 s tem da že med 15. in 25. majem 1993 predhodno vložijo zahtevo pri fili ali bančnega zavoda Banca d'Italia.
- CTO dajejo letno 12,50% bruto obresti v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.
- Obveznice se nudijo po 98,25% emisij-ski ceni. Privatni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 14. avgusta do 13.30.

- CTO bodo dodeljeni po marginalnem sistemu (asta marginale); po ponudbi, ki je sestavljena s seštevkom emisijske cene in zneskom »pravice do podpisa (diritto di sottoscrizione)«. Ta vrednost je izražena v 5 stotinkah ali mnogokratniku.
- Cena, ki bo iznešena na dražbi, bo objavljena v časopisih.
- Obveznice se koristijo s 15. junijem 1990 in zato je treba ob vplačilu, 20. avgusta, doplačati dozorele obresti, poleg cene, ki bo iznešena na dražbi.
- Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov.

Rok rezervacije do 14. avgusta

Rok izplačila	Maksimalni letni donos bruto %	neto %
3. leto	13,64	11,90
6. leto	13,33	11,63

Roberto Battelli in sekretariat za zunanje zadeve o odnosih do italijanske narodnosti

Koga ogrožajo Italijani v Sloveniji?

Odgovor slovenskega zunanjega ministrstva

Roberto Battelli, 36 let, doma v Kopru, je kot delegat italijanskega narodnostne skupnosti v slovenski skupščini tudi novi predsednik skupščinske komisije za narodnosti. Pred dnevi sta skupaj s predsednikom Unije Italijanov Istre in reke Silvanom Sauom, predsednikom Kučanu in Peterletu doma ter Andreottiju in De Michelisu v Italiji naslovila odprto pismo, v katerem izražajo zaskrbljenost nad urejanjem narodnostnih vprašanj mimo same narodnosti.

Prvič odkar obstoja in deluje komisija za narodnosti skupščine Slovenije, jo vodi predstavnik italijanske narodnosti. Kako sprejemate to častno in hkrati nadvse odgovorno nalogo?

BATTELLI: Nimam veliko političnih izkušenj, zato prav zaradi tolikšne odgovornosti sprejemam predsednikovanje z določeno mero strahu... Tako v madžarskih kot naših narodnostnih vrstah smo si bili soglasni, da je v teh časih pomembnih zakonodajnih in ustavnih sprememb, ki bi omogočile urejanje narodnostnih problemov in zagotavljanje naš nemoten razvoj, nujno zasesti vsa razpoložljiva mesta.

Ohranitev tega skupščinskega telesa in nekaterih sorodnih za narodnostna vprašanja, prav tako oblikovanje posebnega ministrstva v novi slovenski vladi, je omogočilo dobre začetne občutke. Kako bi ocenili ta dejstva?

BATTELLI: Nedvomno je vse to znak velikega zaupanja do Italijanov in Madžarov v Sloveniji in tudi znak spoštovanja njihove subjektivitete. Na začetku smo imeli občutek, tudi po zagotovilih predsednika slovenske skupščine dr. Bučarja in predsednika vlade Peterleta, da bo položaj narodnostnih skupnosti po demokratičnih volitvah lahko le boljši.

Vendar pa se zdaj vprašujemo, ali ne gre morda za vračanje v tista obdobja, ko so različna telesa služila nekakšnemu reguliranju, kontroli teh vprašanj mimo narodnosti, njenih posebnosti, želja in potreb? Vračanje v to spiralo in v tako filozofijo bi bilo dejansko zaskrbljujoče, ne le za narodnost samo, temveč za celotno slovensko družbo, ki se je potrdila s pomembnim demokratičnim reševanjem posebnih vprašanj določenih družbenih skupin — s specifičnimi sedeži v parlamentu za obe avtohtoni narodnosti denimo!

V odprtem pismu skupaj s predsednikom Sauom opozarjata na drugačne poti sicer obeh narodnosti. Najbolj boleči pa so, pravite Italijani na Obali, prav nespornost s sekretarjem za mednarodno sodelovanje dr. Dimitrijem Ruplom?

BATTELLI: Kako bi bilo, če bi italijanski zunanji minister na vsem lepem izjavil, da slovenska manjšina v Italiji ogroža interese italijanske države in družbe? In to zaradi tega pač, ker je Jugoslavija svoj čas zahtevala mejo na Soči ali še južneje in bi se s predlogi za drugačno rešitev tudi zdaj našli nekateri nostalgiki? Kakšne odmeve in odgovore bi taka izjava sprožila med slovensko manjšino v Italiji in tudi v Sloveniji?

Gre za zelo nevarna podtikanja, ki lahko v teh težkih časih za slovenski narod in slovensko družbo ustvarjajo negativen odnos do celotne italijanske manjšine. Mene na cesti lahko vsakdo ustavi in me obtoži, da ogrožam njegove življenjske interese? Zaskrbljujoče je, da tako izjavlja slovenski zunanji minister, zelo odgovoren človek torej, ki predstavlja v stikih zunaj tudi nas manjšince.

Prav ob zadnjem srečanju dr. Rupla z de Michelisom v Benetkah, je slovenski minister izpostavil to vprašanje. Mislim, da je tako podtikanje, da hoče Italija ob pomoči naše manjšine kot nekakšnega "trojanskega konja" spreminjati meje, De Michelisa globoko začudilo. Izredno nas skrbi, več desetletno pooblastilo in vztrajno delo za stavic med meja in za spoštovanje pravic manjšin, tudi slovenske v Italiji, je lahko ogroženo. Enako sožitje v teh naših krajih!

Kaj pričakujete od zadnjega odprtega pisma štirim predsednikom? O prvih izjavah dr. Rupla, vaših odgovornih in opozorilih, je

bilo glasno povedano, da gre vendarle za nesporazum!

BATTELLI: To smo tudi sami mislili in pričakovali, da so nesporazumi po srečanju z ministrom v Kopru odpravljeni. Vendar pa je predsednik komiteja tudi v kasnejših izjavah in pogovorih še naprej vztrajal pri istem, iz česar lahko sledi, da gre za zelo artikulirano strategijo in zlorabo naše manjšine za doseganje drugih ciljev. Razumem težave, ki jih doživlja Slovenija v procesu osamosvajanja in konfederalizacije Jugoslavije oziroma iskanja morebitnih drugih oblik obstoja te države, pri čemer ni izključena popolna osamosvojitev Slovenije; vendar se mi zdi pri tem nedopustna uporaba tako občutljivih problemov in predvsem usode ljudi! To je v italijanskem jeziku "strumentalizzazione", ko je manjšina kot drobiž za urejanje drugih stvari.

Gre za nesporno in sveto pravico slehrega naroda do suverenosti, do samoopredelitve, kar smo mi v slovenski skupščini povsem podprli in tudi sodelovali pri oblikovanju deklaracije v tem smislu. Seveda pa suverenost neke države in nekega naroda ne pomeni omejenosti drugih oziroma drugačnih. Kaj hitro se to lahko obrne prav proti interesom slovenskega naroda, s katerim delimo usodo in smo del iste države. Zanj pa hočemo, da bo demokratična, bogata in topla dom za slehrega njenega državljanca.

V komisiji za narodnosti ste se pred poletnimi počitnicami sestali le enkrat, verjetno pa ste se že dogovorili o temeljnih usmeritvah?

BATTELLI: Da, seveda! Z dopolnili k slovenski ustavi od lanskega septembra se pristojnosti naša komisije širijo tudi v gospodarsko področje, tako, da bomo obravnavali vsa vprašanja okrog ekonomskih temeljev Madžarov v Pomurju in naše italijanske narodnosti. Posebno pozornost bomo seveda namenili novi ustavi Slovenije, tako smo že ocenjevali predlog, ki ga je posredovalo predsedstvo. Obravnavali bomo tudi programske usmeritve vlade oz. njen program, ki ga je najverjetneje pričakovati v septembru. Naš osnovni namen je prispevati zakonodajalcu jasna navodila za tako ureditev, ki bo onemogočila asimilacijo in zagotovila obema avtohtonima manjšinama nemoten razvoj! Delali bomo za to, da bo zakonodaja prilagojena času in dejanskim potrebam ljudi. Prispevati želimo tudi spremembam šolstva obeh narodnosti, da to ne bo več le mehanični prevod večinskih šol, temveč, da bo oblikovalo in ohranjalo narodnostno identiteto in bo prispevalo prav s pomočjo takih oblik k ustvarjalnemu sožitju.

Kako je z zastopanostjo političnih strank v vaši komisiji in kako z zunanjimi sodelavci?

BATTELLI: Komisija ne deluje na strankarskih pozicijah. Sestavljajo jo paritetno trije italijanski delegati v slovenski skupščini, trije madžarski in prav toliko predstavnikov večinskega naroda. Delujemo samo za reševanje narodnostnih vprašanj in nikakor ne na strankarskih podlagah! Upamo, da bo tako tudi ostalo, kajti preti nam, da na narodnosti gledajo skozi ideološka očala.

Ob posameznih problemih, o katerih se bomo v komisiji pogovarjali, pa bomo k sodelovanju povabili tudi zunanje sodeloavce-poznavalce. Redno bomo o delu obveščali samoupravne narodnostne skupnosti tako v Pomurju kot na Obali; načrtujejo pa tudi nekaj sestankov komisije na "terenu", kjer se bomo lahko neposredno soočili s potrebami in razmerami.

Delegati obeh narodnosti ste se združili v klub delegatov. Se tako delovanje potrjuje kot smiselno?

BATTELLI: Povsem! V klubu smo sproti seznanjeni z vsemi najpomembnejšimi informacijami, ki so potrebne za politično delovanje v skupščini. Nujno se je bilo združiti v klub, sicer bi se znašli v obrobnem položaju.

Kako bo s počitkom? Si ga delegat in "skupščinski človek" sploh lahko privoščijo?

BATTELLI: Upam na vsaj nekaj dni resničnega družinskega počitka!

MIRJAM MUŽENIČ

V »odprtem pismu Milanu Kučanu, Lojzetu Peterletu, Giuliju Andreottiju in Gianniju De Michelisu« z naslovom »Huda podtikanja« (Dnevnik, 10. 8. 1990, str. 3) Silvano Sau (predsednik Unije Italijanov za Istro in Reko) ter Roberto Battelli (poslanec Skupščine Republike Slovenije) pišeta naslednje: »...se s strani slovenskega ministrstva za zunanje zadeve soočamo s stalno obrekovalno kampanjo proti italijanski manjšini, zaradi katere bi lahko popolnoma zastalo delo naših predstavnikov v parlamentu in prišlo do pretganja odnosov z matično državo. Omenjena kampanja temelji na hudih podtikanjih v zvezi s stiki manjšine z združenji istrskih pregnancev (podčrtali v RSMS) v Italiji, kar naj bi menda postavilo pod vprašaj sedanje državne meje in življenjske interese slovenske družbe...«

V zvezi z navedenimi trditvami, kar zadeva delo našega Sekretariata, moramo pojasniti naslednje:

1. Naš Sekretariat se ne ukvarja z obrekovanjem in podtikanjem ampak oboje odklanja. Glede na svoje odgovornosti in pristojnosti, ki zadevajo meddržavne odnose, pa opozarja na nerazčiščena vprašanja in na kritične točke, tudi kadar gre za sodelovanje z italijansko manjšino v Sloveniji in organizacijo v Republiki Italiji. Ena takšnih točk je vprašanje Osimskih sporazumov, ki so mednarodno veljavni dokument in predstavljajo temelj meddržavnih oziroma mednarodnih odnosov med Italijo in Slovenijo. Naši predstavniki so večkrat poudarili, da Osimskih sporazumov Slovenija nima namena ne kršiti, ne dopolnjevati, kot je nedavno želel koprski župan Aurelio Juri (Primorske novice, 29. 6. - 1990). Čudijo nas ideje o posebnem statusu za Istro oziroma ideje o avtonomiji regije, kjer živijo Italijani - ideje, ki so podobne nekaterim avtonomističnim težnjam na Hrvaškem. O teh zadevah naj odloča slovenski parlament, ne pa časopisna polemika.

2. Z zaskrbljenostjo beremo o nameh koprskega županstva, naj bi na slovenski obali brez temeljne analize in soglasja slovenske države odprli »vprašanje vrnitve nepremičnin« in »upoštevali tudi možnost vrnitve istr-

skih beguncev (podčrtali v RSMS)«, še posebej, ker avtorjem teh predlogov oziroma voditeljem italijanske manjšine ni povsem jasno, za koga gre: ali za begunce ali pregnance?

3. Sprašujemo se, kakšna naj bi bila zveza med »delom naših predstavnikov v parlamentu« in Unijo Italijanov za Istro in Reko, saj v (slovenskem) parlamentu pač sedijo predstavniki manjšine v Republiki Sloveniji. Mislimo tudi, naj bi podpisnika odprtega pisma svoje pritožbe, ki zadevajo hrvaški teritorij, naslovila na hrvaški parlament.

4. Kot je znano, si slovenska vlada iskreno trudi izpolniti obveznosti, ki ji jih nalagajo Osimski sporazumi. Tu gre za denar, ki ga - kot je znano - primanjkuje. V skladu z našimi naporimi bomo že septembra zagotovili 2.000.000,00 din za izpraznitve izolske »hiše Manzoli«, trudimo pa se tudi za finansiranje mešane družbe BIC. Sedanje kritike in - dejansko - podtikanja ne bodo koristile ugodni rešitvi problemov, ki tarejo italijansko manjšino, za katero se trudimo, da bi uživala enako ali boljše raven skrbi kot doslej.

5. Ob vsem drugim si prizadevamo, da bi tudi korpska televizija postala bolj delovitiše in glasilo na Primorskem živčih Italijanov in Slovencev, in ne bi služila le športnim prenosom in reklamam, za katero slišimo, da je včasih celo v nasprotju z našo zakonodajo. Želimo si, da bi od koprke televizije imeli kaj več Italijani in Slovenci na obeh straneh meje.

6. RSMS bo v sodelovanju z drugimi vladnimi resorji, predvsem v soglasju z ministrom za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji predlagal, da bi sporna vprašanja razreševali v soglasju in prijateljstvu, in da tako važne problematike, kot je problematika manjšin, ne bi izkoriščali medstrankarske obračune. V Republiškem sekretariatu za mednarodno sodelovanje nam ge za moderno, gospodarsko učinkovito in demokratično ureditev slovenske države, katere polnopravni in razveseljivi del so tudi Italijani, ki živijo na Obali.

Republiški sekretariat za mednarodno sodelovanje

Slovenski izseljenci so se zbrali v Dreki na tradicionalnem prazniku

DREKA — Tradicionalno poletno srečanje slovenskih izseljencev iz Furlanije-Juljske krajine je bil letos v Dreki. Izбира tega kraja za Praznik emigranta ni bila naključna. Dreka je namreč tista občina iz Benečije, ki je bila v največji meri prizadeta zaradi izseljenstva po drugi svetovni vojni. V občini je sedaj nekaj več kot 250 prebivalcev, večina starih.

Tema zasedanja, ki je bila v kraju Trinko preteklo soboto, je bil odnos med Slovenci diaspore in njihovo izvorno skupnostjo. Ob tej priložnosti je predsednik Zveze slovenskih izseljencev iz F-JK Ferruccio Clavara med drugim podčrtal, kako neka skupnost, katere število prebivalstva je padlo na 28 odstotkov v primerjavi z izvorno konzistenco, in v kateri je imelo že pred desetimi leti 52 odstotkov prebivalstva več kot 50 let in kjer je samo 241 otrok s straostjo med 6 in 10 leti, medtem ko jih je bilo leta 1945 preko 2100, ne more preživeti, ne da bi se vanjo integrirali, v različnih formah in na različnih ravneh, preko dve tretjini Benečanov diaspore.

Stvarnost se je globoko spremenila, zaradi česar mora slovenska narodnostna skupnost iz dolin Furlanije dojeti spremembo in se zato opremiti z novimi instrumenti, ki naj bi spremenili negativno tendenco razpadanja v priložnosti razvoja za opravo vseh ovir. Težka dogajanja tega obsejnega področja, je dejal poslanec Danilo Bertoli v svojem posegu, so doslej preprečila gospodarski, socialni in predvsem

kulturni razvoj Slovencev iz Furlanije. Predsednik Gorske skupnosti Nadiških dolin Giuseppe Chiabudini pa je bil mnenja, da je napačil trenutek, ko lahko izkoristimo našo ponovno evropsko centralnost, začeni s tistimi elementi, ki so značilni za ta teritorij in sicer slovenska kultura ter naravni ambient velikega interesa. Za doseg te ciljeve je treba izkoristiti obstoječe zakonske instrumente; odobriti in izboljšati je treba tiste, ki neposredno zadevajo to območje in so trenutno v razpravi.

Zasedanja, ki mu je predsedoval župan Dreke Mario Zufferli, so se nadalje udeležili A. Prinčič v imenu furlanskih izseljencev ter predsednik ALEF-a S. Tarondo.

Skupno z izseljenci so se v Dreki srečali tudi krajevni upravitelji dolin. Poleg že omenjenih so bili prisotni in sodelovali v razpravi župan iz Sovodenj P. Cudrig, župan iz Tipane Armando Noacco, župan iz Podbonesca Specogna, župan iz Grmeka Chiabai ter predsednik Letoviščarske in turistične ustanove dolin in Čedad G. Pausa. V znamenju obnovljenega sodelovanja in prijateljstva s Slovenci iz dolin in Soške doline, ki se ubada s podobnimi problemi kot Benečija, je posegel tudi župan iz Tolmina Klanjšček.

Praznik emigranta se je nadaljeval naslednjega dne v Solarjih z netekmovalnim ekološkim pohodom in s kulturno-rekreativnim programom, na katerem sta se v sodelovanju s skupnostjo iz Tolmina predstavili folklorna skupina iz Šentvidske gore in pevski zbor Ivan Kokošar iz istega kraja.

Po kateri poti prideš najhitreje na Reko? Iz Sežane je 61, 75 in 82 km

SEŽANA — Ko pride turist iz različnih krajev v Sežano in hoče priti na Reko, ne ve katero prometno tablo oziroma smerokaz bi pogledal. V križišču in njegovi neposredni bližini so kar trije, ki nas prijazno opozarjajo na razdaljo do tega turističnega kraja. Iz smeri Ljubljana-Trst prideš na Reko po 61 km vožnje, če pa se pelješ iz smeri Trsta skozi Sežano, pa bo treba ubogemu turistu prevoziti 82 km. In še ena tabla nas opozarja, da je do Reke 82 km.

Očitno sta razdaljo merila dva moža in to eden, ki je imel dolge, drugi pa kratke korake.

Da bi bila zagonetka še bolj napeta v teh poletnih dneh, ko je na cestah veliko turistov, tako tujih in domačih, pa naj povemo, da

omenjeno leži križišče v neposredni bližini občinske stavbe. Kje so odgovorni občinski možje, da ne vidijo razlike v napisih na nekaj metrski razdalji postavljenih tabel? Mogoče pa si sami zaračunavajo kilometrinu po tabli, na kateri stoji napis 61 km?

Tu je tudi avtobusna postaja, na kateri pride vsak dan več sto avtobusov. In potrpežljivi potniki se sprašujejo, ali bo avtobus vozil na Reko po daljši (82 km) ali krajši (61 km) poti. Seveda bi želeli, da bi občudovali to prekrasno okolico brez odvečnih smeti čim krajši čas, da bi se ne poznalo to na žepih... Toda kaj, ko na Avtoprometu pravijo, da je do Reke 75 km.

- oks -

Portorož je prestal svojo noč

PORTOROŽ — Konec preteklega tedna je v največjem slovenskem turističnem središču, Portorožu, minil v znamenju tradicionalne poletne noči, ki je spet privabila na tisoče obiskovalcev. Tudi letos so portoroški turistični delavci poskrbeli za niz prireditvev, ki pa so bile vse preveč nepovezane med sabo. Najbolj očitno se je to izkazalo v soboto zvečer, ko je gremenje ognjemeta zelo nevhvalno zagodlo Festivali noči, nekakšnemu drugemu delu Melodij morja in sonca, ki se je pravkar iztekala v dotlej polnem Avditoriju.

Petkove Melodije morja in sonca in sobotna festivalna noč sta bili osrednji prireditvi portoroške noči. Občinstvo in strokovna žirija je letos nagradila sledeče skladbe: nagrado občinstva je prejela pesem Slovenski mornar, ki jo je zapel Nace Junkar. Pevec iz Štajerske je že lani osvojil prvo nagrado, takrat v paru z bujno Heleno Blaghe, s katero je predstavil hit Vrniva se na najino obalo. Nagrado strokovne žirije je s pesmijo Bella osvojil tržaški kantavtor Angelo Baiguera; nagrado za aranžma je prejel H. Hegeđušič za pesem Ja te volim najviše na svetu, ki jo je zapela Ksenija Erker. Pevec Roberto je osvojil kar dve nagradi: za interpretacijo in za najboljšega primorskega izvajalca. Nagrado za tekst pa je dobil N. Kastelic za pesem Odpoljubi mi nasmeh, s katero se je portoroškemu občinstvu predstavila skupina Ne joči Peter. Petkovo prireditev je nekolikanj »pretresla« izključitev skupine Pop design in Tomislava Ivčiča, ker sta se na portoroškem pevskem festivalu predstavila s pesmima, ki sta že izšli na plošči.

Petkovi zmagovalci so nastopili v sobotni »gala predstavi«, na kateri so zapeli tudi številni drugi znani gostje, kot na primer »evrovizijska« skupina Riva, Urša, Vlado Kalember, marilonski plavalca Tajči in skupina Pepel in kri. Tudi v soboto je občinstvo napolnilo Avditorij, ki pa se je ob prvih pokih ognjemeta začel hitro prazniti, tako da je skupina Pepel in kri zapela svoje uspešnice le pred manjšim številom najbolj vztrajnih ljubiteljev lahke glasbe.

Ribiški teden v Izoli

IZOLA — V Izoli se je včeraj začel Ribiški teden, kot so poimenovali na sedem dni raztegnjeni tradicionalni ribiški praznik. Tokratna prireditve sodepada s 110. obletnico ribiške industrije v Izoli, zato so organizatorji letošnje prireditve pripraviili obsežen program, ki naj bi v tem, žal zgolj opevanem ribiškem mestecu, vsaj za teden dni dejansko vnese vzdušje mesta, ki v glavnem živi od ribiške dejavnosti. Med tednom bo zaživel predvsem mandrač na trgu JLA, kjer bodo vsak večer kulturne, športne in zabavne prireditve, Delamaris pa bo pripravljala ribje jedi in po proizvodni ceni prodajal svoje ribje izdelke. Ribiški teden bo svoj vrhunec imel konec tedna, ko bodo prireditveni prostor raztegnili do srednje gostinske in turistične šole do izolskega svetilnika.

I. U.

Velikošmarno vzdušje v mestu in okoliškem Krasu Tržaçani odšli na plaže in v hribe Samota tistih, ki ne morejo od doma

Velikošmarna razglednica je tudi letos podobna tistim iz prejšnjih let. Prav gotovo sodi praznik med tiste, ki so Italijanom najbolj pri srcu in ki jih najbolj "spoštujejo". Pod spoštovanjem mislimo na preprosto dejstvo, da se množice podajo na počitnice, kdor pa tega ne more, si privoščijo vsaj krajše izlete.

Nedelja je bila tako izrazito velikošmarna. Plaže v naši deželi in seveda v tržaški pokrajini so bile polne ljudi, vedno večji uspeh pa žanjejo tudi hribi. Sredi poletnih dni se vedno več italijanskih someščanov poda na krajše ali daljše ture v hribovska letovišča in na vrhove v naši deželi, a tudi v slovenskih gorah je mnogo Tržaçanov. Slovenci smo seveda v tem predstazu, saj nam planinarjenje pomeni že kar "narodno" opravilo.

Dopusti in izleti izpraznijo mesto, ki se je ovilo v nenavadno vzdušje: mir je spremenil podoba ulic, hiš, nabrežja in celo ljudi (vsaj tistih, ki so kljub vsemu ostali). Nekoliko živahnije je bilo v nedeljo zvečer, ko so se izletniki vračali domov in se ustavili v odprtih kavarnah in sladoledarnah (predvsem ob nabrežju in v Barkovljah). Promet je bil živahen tudi na obmejnih prehodih, čeprav je "veliki odhod" izplahnel v soboto. Konec tedna pričakujejo prvo množično vračanje in seveda izrazito povečanje prometa.

V teh dneh pa je samotnejši tudi Kras. Na izlete prihajajo posamezniki in skupinice, ki ljubijo mir in se zato izogibajo plažam. Vsekakor lahko nudi sprehod po bližnji mestni okolici veliko užitka. Dejstvo je na primer, da se je število divjadi v zadnjih časih povečalo in lahko na sprehodu (predvsem jutranjem in večernem) srečamo živali, ki jih v večjih gozdovih težje vidimo. Srnjadi je na primer zdaleč preveč, razveseljivo je tudi, da se marsikje veča število divjih zajcev, ki so jih v prejšnjih letih zdesetkale bolezni. V nočnih urah lahko vidiš lisice, ki prečka cesto in druge gozdne živali.

Ponekod so se pojavili tudi divji prašiči, vendar je srečanje s njimi "zahtevno", saj se ob svetlobi temeljito skrivajo. Prijazne gozdne sličice so razveseljive, stalež divjadi pa je nekaj, kar je treba primerno čuvati. Vsekakor je za pazanje živali prijetno in dosegljivo tistim, ki niso preveč hrupni in ki se znajo približati naravi dovolj diskretno.

Slika, ki jo je posnel naš fotograf Davorin Križmančič pa nas popelje ponovno v mesto. Tokrat k drugačni samoti, k samoti, ki je bolj problematična in žalostna. Veliki šmaren namreč ne pomeni samo dopusta; za mnoge ostarele ljudi je to čas, ko so najbolj sami in si morajo delati družbo tako, kot znajo, tudi z vedno lačnimi globoli...

Medtem ko je že črtalo Antigono z repertoarja Stalno gledališče FJK še brez predsednika

Italijansko stalno gledališče za Furlanijo-Julijsko krajino še vedno ni prebredlo krize, ki jo je skoraj pred mesecem dni sprožil odstop predsednika Artura Gargana, vendar se je medtem že marsikaj razčistilo. Tako je izvršni odbor 31. julija končno odobril proračun in to na isti seji, na kateri se je odločil, da zaradi varčevanja črta z repertoarja za prihodnjo sezono postavitev Antigone. Če se je stanje na tak način zjasnilo, pa še ni rečeno, da bo Gargano umaknil svoj odstop, kot se marsikje še govori. Nasprotno, medtem se je zgodilo tudi marsikaj, kar bi govorilo v prid drugačnim rešitvam. A pojdemo po vrsti.

Notar Arturo Gargano je podal ostavko 20. julija. Njegova poteza je vzbudila veliko presenečenje tudi zato, ker je bil za predsednika gledališča imenovan poldrugi mesec poprej, točneje 2. junija. Kaj je botrovalo njegovi odločitvi? Po njegovih izjavah jo je treba pripisati težkemu finančnemu stanju, v katerem se gledališče nahaja, točneje dejstvu, da z njim ni bil pravilno seznanjen, ko je sprejel odstop. Kot je v utemeljitev svojega odstopa povedal sam Gargano, je na začetku mislil, da ima gledališče 600 milijonov dolga in da bi se njegovo finančno stanje lahko izboljšalo s črtanjem ene produkcije ter z varčnim in uravnoteženim upravljanjem. A kmalu je sam odkril, da ima gledališče 1,6 milijarde dolga, in to kljub izdatnim prispevkom, ki jih je v zadnjih časih nakazala deželna uprava. S takšnim finančnim stanjem pa po njegovem ni bilo mogoče naprej.

Garganov odstop je seveda močno odjeknil v tržaški javnosti in — vsaj navzven — naletel na precejšnje razumevanje, če že ne odobravanje. Mnogi so bili prepričani, da se bo stvar rešila s preklicom ostavke. To še zlasti potem, ko mu je župan Richetti 30. julija ob koncu pojasnitvenega srečanja izrazil »polno zaupanje«. Sam Gargano

tedaj ni izključil možnosti, da bi se premislil, seveda če bi se finančni položaj gledališča izboljšal, vsekakor pa je zahteval dva tedna za globlji premislek.

Zahtevana dva tedna odtlej nista še minila, perspektive, da bi Gargano ostal predsednik, pa so se znatno zmanjšale. Zakaj? Odgovor je treba zdaj iskati v samem vodstvu gledališča. Gargano je namreč medtem pisal izvršnemu odboru gledališča in ga vprašal za podporo, izvršni odbor pa je odgovoril negativno: samo dva od šestih članov sta mu namreč izrazila zaupnico. Kot so sami povedali v izjavah za tisk, so drugi bili proti zato, ker je Gargano podal ostavko, ne da bi izvršnemu odboru dal niti možnosti, da bi o tem razpravljali, poleg tega pa naj bi Gargano javno izrazil razne kritike na račun vodstva gledališča, ki naj ne bi bile utemeljene.

Napovedovati, kako se bo zadeva končala, je zdaj seveda nadvse tvegano. Kot uvodoma rečeno, pa je dejstvo, da se je stanje zdaj vsaj nekoliko razjasnilo vsaj s finančnega vidika, saj je izvršni odbor 31. julija odobril proračun, in to potem, ko je bil že šestkrat temeljito predelan. Proračun predvideva 700 milijonov deficita, kaže pa, da ustreza pogojem, ki jih je postavila deželna uprava za izplačilo prispevkov. Veliko vprašanj in tudi polemik, pa je medtem vzbudila odločitev, da se črta Antigono z repertoarja. Za to se je osebno zavzel ravnatelj Deželne gledališke ustanove Rodolfo Castiglione, ki je kot tak tudi član izvršnega odbora italijanskega stalnega gledališča. V izjavi za tisk je pojasnil, da bo črtano Antigono v marsičem nadomestila anticipacija Podreccove produkcije »In confidenza, siamo marionette« in da ne bi smelo biti težav ne na področju sezonskega zaposlovanja ne za prejem državnih prispevkov, ki so vezani na število predstav.

Na nedeljskem Taboru program namenjen pretežno otrokom in njihovim dejavnostim

Prireditveni prostor openskega Prosvetnega doma je bil v nedeljo vseskozi zaseden z različnimi pobudami, njihovimi izvajalci in seveda tudi obiskovalci. Kot so se vrstile različne pobude letošnjega Tabora, tako je prihajalo do sprememb tudi pri »starostnih razredih« občinstva, ki je seveda izbiralo sebi primeren program in uro. Nedeljski dopoldan je bil namenjen otrokom, ki so se udeležili prvega slikarskega natečaja, popoldan je zaradi nagajevanja spet pripadel njim, njihovim staršem, številnim sorodnikom in mentorjem, predvsem pa mladim plesalkam ŠD Mladina Resco iz Križa in openske osnovne šole France Bevk ter njihovi zvesti »družinski« publiki, večer pa je pripadel pisanemu občinstvu raznih starosti, ki je prišlo na Opčine zaradi plesa (igral je ansambel Happy Day), prijetnega vzdušja in zanimivih razstav.

Pravzaprav sta bili razstavi, ki sta v openskem Prosvetnem domu na ogled vse do 15. t. m. vključno, najbolj »univerzalni«. Izdelki, ki sta jih razstavila lončarska zadruga iz Špetra »Lipa« in krožek »Ob pletenju še kaj...« SKD Tabor, so dovolj privlačni za najrazličnejšo publiko in razstavi sta bili deležni stalnega obiska. Članice zadruge »Lipa« so med drugim dejale, da se je zanimanje za razstavljene predmete odrazilo tudi v dobri prodaji.

Tokrat je lončarska zadruga iz beneškega Špetra pokazala precej raznolike predmete: poleg »klasičnih« kot so lahko vrčki z raznimi napisy so člani pripeljali lončene posode raznih oblik, ki so bile nekdanj v uporabi na celotnem slovenskem prostoru in pa reprodukcije arheoloških predmetov. Takšnega reprodukcijskega dela so se pri »Lipi« lotili ob čedajski razstavi o Langobardih in tako si v Prosvetnem domu ob tradicionalnih slovenskih lončenih posodah lahko ogledamo tudi več umetniških posod z raznimi izvirnimi poslikavami in okrasi.

Delovanje ženskega krožka »Ob pletenju še kaj...« v svojem bistvu ni namenjeno občinstvu in razstavni dejavnosti. Že dve leti se namreč ob četrtkih zvečer na Opčinah ženske redno zbirajo in pletejo, oziroma se posvečajo raznim ročnim delom in to predvsem za lastno razvedrilo, čeprav je izdelovanje raznih predmetov zelo zahtevno.

Tokrat so razstavile izključno čipke izdelane v raznih tehnikah, ker so se prav čipke najlepše podale k lončnim predmetom. Zato tudi na razstavi ne sodelujejo vse ženske, ki so redno hodile na četrtkove večere, pač pa samo tiste, ki so kvačkale, klekljale oziroma vezle čipke. Še največ je bilo

razstavljenih zaves, nekaj je bilo ptov in prtičev, prostor pa so našli tudi manjši okrasni predmeti. Ob nujni pripombi, da gre za umetelno izdelane predmete, ki nas med drugim vežejo na našo preteklost, pa gre ob tej razstavi poudariti, da je delovanje krožka zanimivo in koristno z vidika tkanja prijateljskih vezi med ženskami, ki bi se drugače zaradi številnih obveznosti ne mogle tako redno srečevati.

Osrednji program pa je na nedeljskem Taboru pripadal otrokom. Zjutraj so se lahko prvič v tem okviru pomerili v slikarskem ex tempore: 25 prijavljenih je od 9. do 12. ure slikalo, njihove izdelke je ocenila posebna žirija, ki je pred popoldansko plesno predstavo tudi razdelila nagrade. Te je večinoma prispevalo SKD Tabor, medtem ko je računalnik in barvice darovala trgovina Cobež, zvezke in kemične svinčnike pa openska Hranilnica in posojilnica.

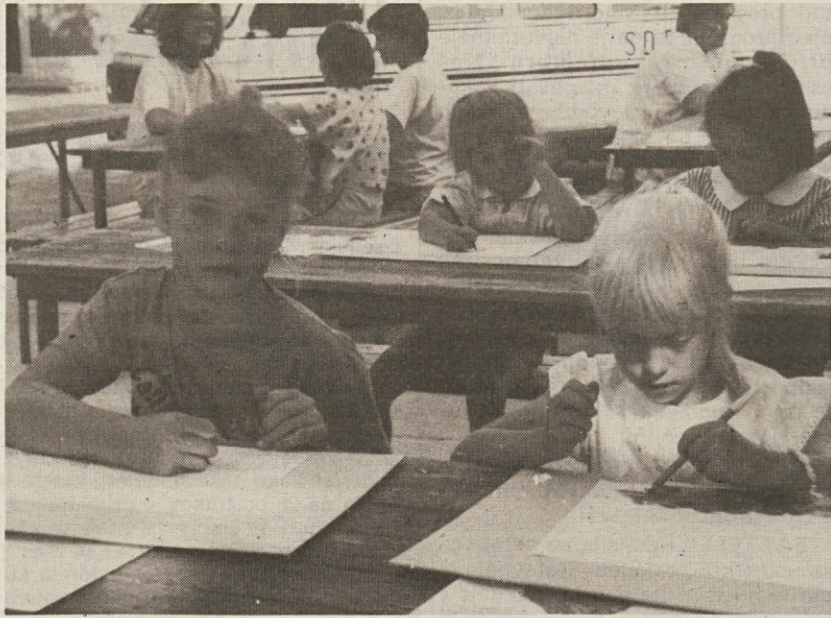
Udeležence slikarskega natečaja so razdelili v starostne skupine: med najmlajšimi sta bila nagrajena Peter Crisetič in Metka Sinigoi. V kategoriji otrok, ki obiskujejo prve tri razrede osnovne šole, sta se po oddanih izdelkih odlikovala Veronika Sosič in Andrea Kauter, med učenci 4. razreda pa Martin Sosič. Končno je bil med najstarejšimi (nižja srednja šola) nagrajen Ivan Hrovatin. Kot rečeno, je bil tokratni ex tempore prvi, vendar pa nameravajo organizatorji pobudo ponoviti na naslednjem Taboru.

Pri popoldanskih plesnih predstavah so sodelovale izključno deklice: s folklornimi in baletnimi točkami so nastopile mlade članice baletne sekcije ŠD Mladina Resco iz Križa, z dvema folklornima spletoma pa učenke 4. in 5. razreda osnovne šole France Bevk z Opčin, obe skupini pa požrtvovalno in potrpežljivo obenem vodi Anka Kocjančič.

V otroških igrinah so najprej nastopile najmlajše kriške plesalke, za njimi pa so openske osnovnošolke odplešale splet belokranjskih plesov. »Starejša« vrsta Križank je nato predstavila partizansko kolo, z mlajšimi pa dolenske pleske.

Po tržaških plesih openske šole Bevk so kriške plesalke prikazale vrsto baletnih točk od nujno potrebne vadbe do koračnice. Progream so zaključile s prizori iz znane in priljubljene pravljice o Janku in Metki. Pri folklornih točkah je plesalke spremljal na harmoniko Dario Šavron.

Na sliki (foto Magajna) udeleženci slikarskega natečaja med delom.

V vsakoletni organizaciji domačega kulturnega društva Slavec

Na Žrebčevem nad Ricmanji vaška šagra za zabavo in oddih sredi vročega avgusta

Tudi ricmanjski kulturni delavci so si letos v najtoplejših poletnih dneh zavihali rokave, da bi vsem, ki se niso odločili za avgustovski dopust, ponudili tradicionalno vaško šagro. Na Žrebčevu, do potankosti opremljeni travnik nad Ricmanji, je doslej privabila res lepo število obiskovalcev iz bližnjih vasi in širše okolice, prireditelji pa so seveda odobrnik in člani domačega kulturnega društva Slavec. Velikošmarno praznovanje je Ricmanjcem letos ponudilo še posebno prilžnost, da vsakoletni poletni praznik na odprtem podaljšajo za dobra dva dni, tako da se sicer običajno šagrsko razvedrilo obeta vse do srede zvečer.

Poleg »nujno prisotnih« kuhinjskih poslastic, dovolj bogate izbire jedi na žaru, pijač in slaštic, je glavna ponudba ricmanjske šagre večerna zabava ob zvokih znanih in manj znanih ansamblov. Tako je v soboto in v nedeljo zvečer igral ansambel Krt, nocoj bo na vrsti skupina Malibu, šagro pa bodo sklenili člani »domačega« ansambla Pomlad, ki so se sicer uspešno predstavili že na ponedeljkov večer. Ob običajnem šagrskem razvedrilo pa je

SKD Slavec poskrbelo tudi za dva kulturna utrinka. Prvi je bil na vrsti v nedeljo popoldan, ko je pod vodstvom Ennia Krisanovskega nastopila Godba na pihala iz Ricmanj (na sliki Marija

Magajne). Drugi kulturni dogodek pa bo popestril zadnje, velikošmarno popoldne: ob 18.30 se bo namreč predstavila folklorna skupina Karol Pahor iz Pirana. (dam)

Veliki šmaren v znamenju glasbe in jadriranja

Kot smo že poročali, bo osrednji dogodek velikošmarnskih pubud, ki jih v sodelovanju s krajevnimi upravami, raznimi javnimi ustanovami in športnimi organizacijami prireja konzorcij Trieste 2000, zaključek krožnega tekmovanja v jadrnanju »Giro d'Italia a vela«. Udeleženci bodo 15. avgusta iz Benetk prišli v Trst, naslednji dan pa se bodo v Tržaškem zalivu pomerili v regati v trikotniku. V četrtek 16. avgusta zvečer bo na gradu Sv. Justa ob nagajevanju tudi splošno slavlje, ki se ga bo lahko brezplačno udeležil vsakdo. Na grajskem dvorišču bo v četrtek 16. t.m. ob tej priložnosti igrala godba na pihala Giuseppe Verdi. Pod vodstvom Marcella Manuellija bo izvajala zelo raznolik program: poleg znanih opernih in simfoničnih del tudi sodobnejše motive iz znanih filmov. Nastop tržaške godbe se bo začel ob 20.30.

Predlog občinskega svetovalca Ghersine Občina naj postavi tablo na nekdanji Narodni dom

Tržaški občinski svetovalec Mes-
sine laične in zelene liste Paolo Gher-
sine je vložil interpelacijo, da bi
spodbudil tržaško občinsko upravo,
naj da pobudo, da bi celoten Trst na
primeren način obeležil 70-letnico
požiga Narodnega doma.

Ghersina v tiskovnem poročilu
pravi, da se Občina Trst kot taka do-
slej ni na noben način spomnila ža-
lostnega zgodovinskega dogodka, ki
zadeva v resnici celotno tržaško
skupnost in ne samo slovensko manj-
šino, ki je bila v njem neposredno
prizadeta. »Prav v času, v katerem se
skupni spomin mesta ponovno prilas-
ča vse obsežnejših delov lastne zgo-
dovine,« piše svetovalec Mestne laič-
ne in zelene liste v svojem poročilu,
»kot Tržčani in kot evropski držav-
ljani moremo in moramo rešiti iz pri-

stranskosti navzkrižnih vetov in mol-
ka tako pomemben trenutek v življe-
nju našega mesta v tem stoletju. Že
je namreč dovolj sramotno, da je bila
prepuščena slovenskim organizaci-
jam — ne da bi jim med drugim bilo
nič prihranjeno z organizacijskega
vidika — naloga, da priredijo spo-
minsko slovesnost. Občina bi zdaj
lahko postavila spominsko tablo na
poslopje, ki ga preveč ljudi pozna
edinole kot bivši hotel Regina, ne da
bi vedelo, da je bilo sedež slovenske-
ga kulturnega doma in številnih dru-
gih ustanov manjšine. To bo malo in
v zamudi, toda lahko bi bilo koristno
za sprožitev zadostno polnlega raz-
mišljanja o zgodovini in o napakah
in grozotah, ki so zaznamovale 20.
stoletje v Trstu.«

Pojav salmoneloze v Trstu ne ustvarja zaskrbljenosti

V našem mestu je pojav salmoneloze bolj redek, vendar se občasno — še
najraje v toplih mesecih — pojavi tudi pri nas. Pred leti je bila na zatožni klopi
javna bolnišnica, letos pa se je salmoneloza razširila v zasebni kliniki Igea.

Kot se je izvedelo, je znake te trebušne infekcije imelo devet oseb, od
katerih je osem bilo pacientov, ki se je tamkaj zdravilo, poleg njih pa je za isto
boleznijo zbolela tudi tam zaposlena bolničarka. Po prvih ugotovitvah naj bi
bolezen razširil pacient, ki so ga pred kratkim odslovili iz klinike.

Pri omenjenih devetih osebah so se bolezenski znaki (predvsem huda driska
z vročino) pokazali med 4. in 6. avgustom; po tem datumu v kliniki niso zabeleži-
li podobnih primerov. Vse bolnike so vsekakor sprejeli na oddelek za nalezljive
bolezni pri Magdaleni in jih podvrgli zdravljenju z antibiotiki. Po zadnjih vesteh
so včeraj že bili brez bolezenskih znakov, tako da je alarm, ki ga je vest sprožila,
zaenkrat preklinal.

Odgovorni zdravniki in funkcionarji so spočetka bili hudo zaskrbljeni, da se
ni morebiti klica razširila preko jedilnih obrokov, ki jih pripravljajo v kliniki
Igea. Številni in podrobni pregledi pa so ugotovili, da je hrana povsem neop-
rečna. Tako je vsaj sporočilo vodstvo klinike. Po vsej verjetnosti se je klica torej
razmnožila v sanitarnih prostorih, ki se jih je posluževal tudi sedaj že ozdravljeni
bolnik.

Zamude so na prefekturi, ki še ni imenovala vseh članov operativnega jedra Novi zakon za boj proti uživanju mamil še ni doživel pravega ognjenega krsta

Kljub zagotovilom ministra za no-
ranje zadeve, ki je prejšnji teden v od-
govor nekaterim vsedravnim časopi-
som izjavil, da so novi zakon za boj
proti mamilom začeli izvajati že v vsej
državi, je novi zakon naletel — vsaj v
Trstu — na precejšnje težave. Mesec
dni po uvedbi zakona niso na tržaški
prefekturi uvedli namreč niti ene pre-
iskave, pa čeprav so policijski organi
zasedli že več oseb z mamilom v
žepu. Kljub temu da so na tržaški pre-
fekturi v primerjavi z nekaterimi dru-
gimi italijanskimi mesti štartali precej
zgodaj, še do danes niso namreč do-
končno oblikovali »operativnega jed-
ra«, ki se bo ukvarjalo izrecno z nar-
komanami oz. z osebami, ki jih bodo poli-
cijski organi zasedali z mamilom.

Kot je znano, je postopek po novem
zakonu zelo različen od starega. Poli-
cijski organi, ki zasedajo osebo z ma-
milom, so dolžni ime dotične osebe
sporočiti najprej operativnemu jedru
prefekture. Istočasno morajo zaplenje-
no mamilo poslati posebnemu labora-
toriju, ki ima nalogo preveriti, kolik-
šna je koncentracija mamila v zaple-
njeni snovi (povprečno dnevno dozo je
ministrstvo za zdravstvo določilo na-
mreč na osnovi »koncentrata« mamila:
zaplenjena doza heroina ne sme vse-
bovati na primer več kot eno desetino
ko miligramov heroina, cigareta z mari-
huano pa ne sme vsebovati več kot 2,5
miligramov indijske konoplje). Če ugo-
tovijo, da zaplenjena snov vsebuje
nadpovprečno količino mamila, mora-
jo ime osebe, pri kateri so mamilo za-
plenili, sporočiti neposredno sodnim
oblastem, ki bodo s procesom določile
kazensko sankcijo (prepoved zapustiti
občinski teritorij ali obvezen vsakod-
nevni »obisk« kvesture). Če je snov
mamila povprečna ali podpovprečna,
pa bo o usodi narkomana odločala
prefektura, ki bo dotičnega usmerila
terapevtski skupnosti ali mu naložila
administrativno sankcijo (začasen od-
vzem potnega lista ali voznškega do-
voljenja).

Kot rečeno, so policijski organi na
Tržaškem zasedali že več oseb z mami-
lom v žepu. Sama policija jih je zasa-
čila okrog deset, dve od katerih sta
imeli pri sebi — pa čeprav le za las —
preveliko količino mamila. Nobene od
teh oseb pa še niso poklicali na razgo-
vor na prefekturo (kot predvideva za-
preiskave. Kot rečeno, na prefekturi
niso namreč dokončno oblikovali ope-
rativnega jedra, ki se bo ukvarjalo z
narkomanami. Zadnje člane te posebne
komisije naj bi imenovali do konca
avgusta, ko bodo zasačene narkomane

povabili na razgovor. Šele tedaj pa bo
stopil v ospredje center za pomoč nar-
komanom pri tržaški Krajevni zdrav-
stveni enoti CMAS, ki zaradi zamude
prefekture zaenkrat še ni imel mož-
nosti preizkusiti novo zakonodajo.

Na letočem oddelku pa so že opazili
— vsaj majhne — posledice novega
zakona. Kot nam je povedal načelnik
letečega oddelka Giuseppe Padulano,
nobena od zasačenih oseb ni bila zna-
na policiji kot običajen narkoman. To
je sicer lahko le naključje, Padulano
pa je prepričan, da gre za direktno po-
sledico novega zakona. »Redni nar-
koman so postali zvitejši,« nam je dejal.
»Če so v preteklosti brez večjih skrbi
jemali s seboj mamilo, bodo odslej ve-
liko pozornejši, saj dobro vedo, kaj jih
čaka. Isto pa ne velja za občasne uživ-
valce mamil, ki so morda celo slabše
obveščeni o novem zakonu in niso niti
tako spretni pri skrivanju mamila. Z
novim zakonom pa bo morda še težje
izslediti razpečevalce mamil, ki se
bodo poslužili vseh trikov, da se bodo
izmuznili pravici. Tržišče se bo spre-
menilo... Če bo težje aretirati razpeče-

valce, pa nisem prepričan, da bo tako
strog zakon imel pozitivne učinke na
narkomane. V strahu pred kaznijo naj
bi se narkoman sam odrekel mamilu.
Ne vem pa, če bo to držalo ...«

Dokler ne bodo zakona (pravilno)
izvajali po vsej Italiji (tako da bodo
izvajali tudi načrtne »čistke«, saj je na-
men zakona ukiniti tržišče z mami-
lom), pa bo nemogoče ugotoviti, kak-
šne posledice lahko ima zakon, ki je
dejansko razdvojil Italijo. Šele takrat
pa bo med drugim mogoče ugotoviti,
kako se bo obrnilo tržišče z mamili,
katerega vsakoletni promet znaša —
po podatkih bivšega člana Višjega
sodnega dvora Sergia Letizie — 45 ti-
soč milijard lir. (B. G.)

■ V prihodnjih dneh in za nedoločen
čas bo v ulicah Di Vittorio, Flavia (na
odseku med ulicama Valmaura in Be-
nussi) in Valmaura prepovedano par-
kiranje na obeh straneh ceste (tako
ponoči kot podnevi). Prepoved, ki jo
bodo skušali preklicati čim prej, so
uvedli, da bi družbi SNAM olajšali
delo pri postavljanju novih vodovod-
nih cevi.

Solidarnost za Leoluco Orlanda

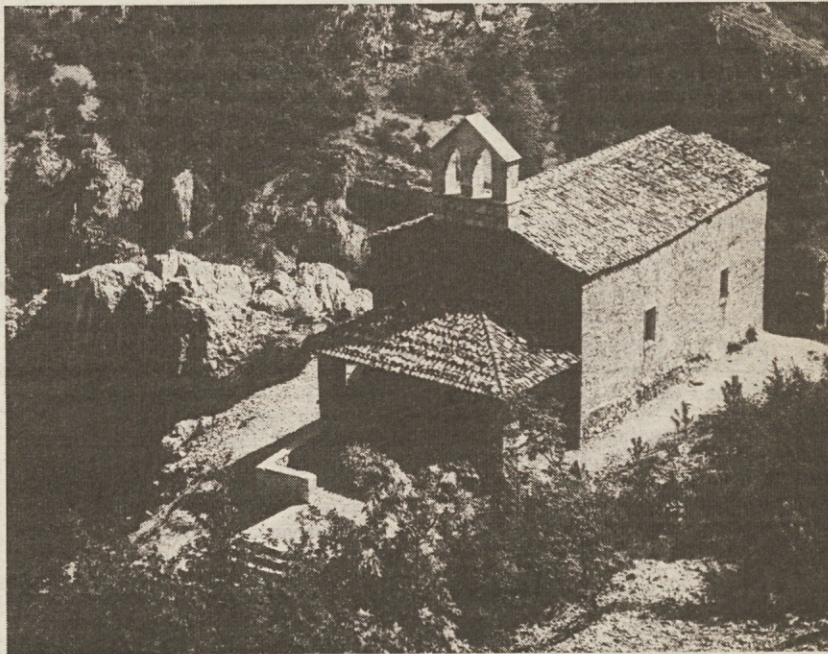
Afera okrog nedosežene izvolitve
Leoluca Orlanda za palermškega žu-
pana je odjeknila tudi v Trstu. Krožek
Ercolo Miani, ki je bivšega župana že
dvakrat gostil v Trstu, je včeraj izdal
namreč ostro tiskovno sporočilo, s ka-
terim je palermška pogajanja in pritis-
ke na Orlanda zapečatil kot »zelo hud
dogodek«, ki priča o razkoraku med
ljudsko voljo (Orlando je na volitvah
prejel namreč absolutno večino prefe-
renčnih glasov) in lobijevskimi intere-
si. Poskus, da bi z Orlandom ugonobili
tudi tako imenovano »palermško po-
mlad«, ki je palermskim občanom vlila
novega zaupanja v institucije, teži za
tem, da bi na vodilna mesta uprave
ponovno postavili osebe, ki so že v
preteklosti sodelovale z mafijo.

Krožek Miani zato poziva vse trža-
ške upravitelje, politike, razumnike, us-
tanove in posamezne občane, naj Or-
landu izrazijo svojo solidarnost in naj
na ta način preprečijo, da bi se uresni-
čile mafijske grožnje, po katerih bi
Orlanda čakala ista usoda, ki je že do-
letela Mattarello, Dalla Chieso in dr-
ge. Krožek Miani istočasno spodbuja
uvedbo volilne reforme, ki naj bi za-
gotavljala spoštovanje in upoštevanje
rezultatov ljudskega glasovanja na vo-
litvah, tako v Trstu kot v Palermu.

Krožek Miani nazadnje napoveduje,
da bo Orlando skupaj z Nandom Dalla
Chieso spet prispel v Trst konec ok-
tobra.

■ Veliki šmaren na Repentabru bo
dosegel višek jutri s slovesnim bogos-
lužjem, ki ga bo ob 10. uri vodil trža-
ški škof Bellomi, s popoldansko mašo
na odprtem ob 17. uri in nato petimi
litanijami v cerkvi. Naslednji dan, ko
slavi župnija praznik svojega zavetni-
ka sv. Roka, pa bodo na vrsti jutranja
maša ob 10. uri in ob 20. uri večernice.
Že nocoj, na praznični predvečer, in
vse ostale dni, bodo župljani ponujali
gostom značilne kraške dobrote.

Velikošmarni predvečer v Glinščici V cerkvi na Pečah še po starem običaju

Marijinemu vnebovzetju je posveče-
na tudi cerkva na Pečah, majhno
svetišče, utesnjeno med strme pečine
nad strugo reke Glinščice, približno
na polovici steze, ki iz Gornjega kon-
ca, najvišjega dela Boljunca, vodi do
Botača. Legenda pravi, da so cerkvico,
ki sicer spada v boljunsko župnijo sv.
Janeza Krstnika, postavili že v deve-
tem stoletju po naročilu Karla Velike-
ga. Zanesljivejša je prva omemba v
srednjeveških listinah, točneje z letni-
cama 1212 in nato še 1260, v obeh pri-
merih v zvezi z bratovščino Sv. Zakra-
meta. Med raznimi obveznostmi te
tržaške bratovščine je bila tudi vsako-
letna dolžnost, da so člani bosonogi
romali k cerkvi na Peče in se tako
kesali svojih bogokletnih dejanj. Poz-
nejši statut omenja njeno posvetitev
sv. Mariji Vnebovzeti, dokaz tega je
tudi letnica 1367, vklesana na vhodnih

vratih. V teku stoletij so poslopje več-
krat škodovali in celo porušili, prav
gotovo so jo obnovili leta 1647. Pred
skorajšnjim razsulom so jo rešili po
drugi svetovni vojni, leta 1955, ko so
preuredili streho. Iz istega leta je tudi
stenska slika v notranjosti.

Kljub svoji arhitektonski skromnosti
se cerkva na Pečah odlikuje po res
sugestivnem okolju, naravnih scenogra-
fiji skalnatih sten, iz katere miru lah-
ko predrami samo šumenje vode glo-
boko spodaj v strugi reke Glinščice.
Že od nekdaj pa je v boljunski okolici
navada, da je na praznični dan Marije
Vnebovzete na Pečah maša. Pred leti
so se verniki zbirali že v vasi in v
procesiji romali do malega svetišča
nad Glinščico, v katerem je na veli-
košmarni praznik po navadi maševal
domači župnik. Zadnja štiri leta pa so
mašo premaknili na vigilijo vnebov-
zetja, tako da bo na vrsti nocoj, ob 18.
uri.

Cerkva na Pečah pa ne zaživi le
na veliki šmaren, drugi dve priložnos-
ti za maševanje sta še tretjo nedeljo
maja in prvo nedeljo oktobra, ob praz-
niku Rožnovenske Marije. Še pred ka-
kim desetletjem je bila na velikonočni
ponedeljek v navadi slovesna procesi-
ja, s katero so na Peče nesli Marijino
podobo - v boljunski župni cerkvi še
vedno hranijo zadnji izvirnik iz leta
1913. Svetinjo so nato spet prenesli v
vas prvo nedeljo oktobra. S posredo-
vanjem boljunškega župnika Franca
Vončine pa večkrat v letu na Pečah
prirejajo maše tudi razne skupine ve-
rnikov-romarjev, predvsem pa plezal-
cev, ki redno zahajajo v Dolino Glin-
ščice in na pobudo katerih se zadnja
leta odvija tudi aprilaska procesija z
baklami.

Zaradi dovolj izpostavljene lege je
bila cerkva večkrat poškodovana, še
posebno v zadnjem obdobju »odkritja
Glinščice« s strani nekaterih ne ravno
omikanih sosesčanov. Najhujšo škodo
je pred desetimi leti, točneje marca
1979, povzročil požar, ki je povsem
uničil pokriti vhod cerkvice. Na začet-
ku 80. let se je za obnovo zavzela
skupina tržaških dobrotnikov, med
temi tudi jamar Armando Halupca, ki
je med drugim poskrbel za zbiranje
finančnih sredstev. S pomočjo podjet-
ja, predvsem pa z dobro voljo in pro-
stovoljnimi delom je cerkva na Pečah
danes skoraj v celoti prenovljena.

(dam)

Na sliki (foto Magajna) cerkva na
Pečah po obnovitvi leta 1955.

Crozzoli bo sprejel D. Locchija

Novega župana devinsko-na-
brežinske občine Daria Locchija,
ki načeljuje obnovljeni koaliciji
med Krščansko demokracijo, So-
cialistično stranko in stranko Slo-
venske skupnosti, bo v četrtek, 16.
t. m., ob 9.30 sprejel predsednik
Pokrajine Dario Crozzoli. Kot je
znano, je Dario Locchi tudi načel-
nik svetovalske skupine KD v po-
krajinskem svetu in bo tudi v
nadalje opravljal to funkcijo, ker
ni v nasprotju z njegovo novo za-
dolžitvijo.

Na četrtkovem sestanku se bos-
ta Crozzoli in Locchi prvenstveno
pogovarjala o vprašanjih, ki zade-
vajo obe krajevni upravi, pred-
vsem pa se bosta skušala dogovo-
riti o obisku predsednika Pokrajine
v Nabrežini. Crozzoli naj bi se
namreč v kratkem srečal z novim
občinskim odborom, ki naj bi ga
seznanil o najbolj perečih vpraša-
njih devinsko-nabrežinske občine
s posebnim ozirom na tista, ki so
pod posredno ali neposredno pri-
stojnostjo pokrajinske uprave.

Avantura pod Napoleonsko cesto se je za oba srečno končala

Včerajšnji dan se bo 84-letnemu
Francescu Calligarisu iz Ul. San Bor-
tolo 83 gotovo vtisnil v spomin, še bolj
živo pa se ga bo spominjal njegov 10-
letni pravnik, ki je taval med stezami
in grmičevjem pod Napoleonsko cesto
več ur. Starec in otrok sta se odpravila
od doma v Barkovljah okrog 10.30. Šla
sta po Ulici Moncolano, prečkala Fur-
lansko cesto in nekje pri Rdeči hiši
stopila na stezo, ki pelje proti Napole-
onski cesti.

Strma pot je bila naporna in Calli-
garisu je tudi zaradi poletne vročine
postalo slabo. Fantku je izročil dva že-
tona in mu velel, naj stopi do telefona
in pokliče domače. Mali je res vzel
pot pod noge, toda v goščavi se je iz-
gubil, tako da je prišel do Obeliska in
telefonske govorilnice šele ob 16.30.
Tako se je sprožil alarm, ki je trajal
do 19.30, ko so gasilci na začetku Na-
poleonske ceste pri Proseku našli Cal-
ligarisa. Povedal je, da je zaspal, nato
pa je nadaljeval s hojo proti Proseku.

Na sliki (foto Krizmančič): Calli-
garis in pravnik po snidenju.

»Albatros« je letel tudi ob naši obali

Kot drugod ob italijanski obali je v nedeljo tudi v Tr-
žaškem zalivu spremljal let snežnobelih galebov čuden
ptič, po imenu »albatros«. Seveda ni šlo za dolgokrilega,
hitrega ptiča južnih morij, ampak za akcijo, ki so jo po tej
ptici poimenovali finančni stražniki, da bi odkrili davčne
utajevalce. Z vsemi razpoložljivimi čolni so finančni straž-
niki iz Trsta in Gorice bili na morju od 10. do 18. ure,
kontrolirali pa so 256 plovil.

Kljub visokemu številu ustavljenih bark, so finančni
stražniki zabeležili le šest prekrškov. Šlo je v glavnem za
manjše nepravilnosti, a sami finančni stražniki trdijo, da jih
najbolj »zanimivo« delo čaka v naslednjih dneh, ko bodo
zbrane podatke primerjali z davčnimi izjavami lastnikov
oziroma oseb, ki so s plovili v nedeljo razpolagali.

Nekaj »cvetk« pa so z davčnega vidika odkrili že v
nedeljo. Tako je v njihove mreže »padla« 18 metrov dolga
jadrnica, katere lastnik je neki industrijec iz Brescie, ki je v
zadnjih letih prijavil dohodek nad 700 milijonov lir. Globlje
pa bodo raziskali podatke glede treh 15-metrskih jadrnic.
Na prvi se je peljal trgovec iz Benetk, ki je letno prijavil
118 milijonov lir dohodka, lastnik ladje pa je neka prevozna
družba. Na drugi je »poveljeval« človek, ki je prijavil le 15
milijonov lir dohodka, ladja pa je last neke znane tovarne
testenin v Furlaniji, tretjo, vredna je 200 milijonov lir, pa je
v leasingu odkupila neka tekstilna družba iz Vidma, v ne-
deljo pa jo je upravljal gospod, ki je prijavil 182 milijonov
lir dohodka.

Sekcija KPI E. Berlinguer Devin-Nabrežina vabi na

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA

ki ga prireja na igrišču KD SOKOL v Nabrežini.

Danes, 14. t. m., ob 20.30 ples z ansamblom HAPPY DAY.
Jutri, 15. t. m., ob 20.30 ples z ansamblom LOJZE FURLAN.

gledališča

MIRAMARSKI PARK

Poletna prireditev LUČI in ZVOKI
Danes, 14. t. m., ob 21.00 predstava v angleščini in 22.15 v italijanščini.

Jutri, 15. t. m., bosta na sporedu izredni predstavi ob 21. in 22.15 v italijanščini.

Naslednje predstave: v četrtek ob 21. uri v nemščini in ob 22.15 v italijanščini; v soboto ob 21. uri in 22.15 predstavi v italijanščini.

razne prireditve

SKD Tabor - Opčine - Prosvetni dom - TABOR '90 - Na ogled je razstava ŽIVA OBRT lončarske zadruge "Lipa" iz Špetra in krožka Tabor OB PLETENJU ŠE KAJ. Danes, 14. t. m., ob 18. uri odprtje kioskov, ob 20. uri ples z ansamblom Taimis. Jutri, 15. t. m., ob 15. uri odprtje kioskov, ob 18. uri koncert godbe na pihala iz Ricmanj - kapelnik Ennio Krisanovsky ter ob 20. uri ples z ansamblom Taimis.

razstave

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - Aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra:

V Villi Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella pa »Aktualnosti neoklasicizma«. Urnik: vsak dan 10-13, ob četrkih in petkih 10-22, ob nedeljah 10-13 in 17-20.

V bivšem anglikanskem templju je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10-13 in 17-19.

V palači Costanzo bo do 30. t. m. na ogled razstava z naslovom PRIMA DELL'URAGANO. Razstavo je organizirala tržaška letovišarska ustanova v sodelovanju s Krožkom Maritain. Urnik razstave ob delavnikih od 10. do 13. ure ter od 17. do 20. ure in ob praznikih od 10. do 13. ure.

V občinski razstavnici dvorani na Trgu Unità pa je na ogled razstava »Načrti za cesarja«. Urnik: vsak dan 10-13 in 17-19.

V konjušnicah in v nekaterih dvoranah Miramarskega gradu ter v dvorani Franco na Trgu Libertà je na ogled do konca avgusta razstava »Stanovanjska kultura na periferiji cesarstva«. Urnik: vsak dan od 10. do 18. ure.

Na Gradu sv. Justa bo do konca avgusta na ogled razstava ruskega slikarja, kostumista in designerja Erteja. Urnik: vsak dan od 10. do 19. ure.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah razstavlja do 15. t. m. slikarka LAURA ORMAS iz Milana. Urnik: samo ob delavnikih od 9. do 13.30.

Na sedežu letovišarske ustanove v Sosljanu razstavlja do 16. t. m. svoja olja in risbe slikar G. CLAUDIO MARINI. Urnik: samo ob delavnikih od 9. do 13. in od 17. do 19. ure.

izleti

KD Primorsko - Mačkolje priredi v nedeljo, 9. septembra, izlet za svoje člane v mesto Caorle in bližnje lagune. Vpisovanja sprejema Danica Šmotlak, tel. 232114, do 1. septembra.

Sekcija VZPI-ANPI Boljunec-Boršt-Zabrežec priredita dvodnevni skupni izlet 25. in 26. t. m. na Petrovo goro (ogled spomenika in partizanske bolnice), v Karlovac, Zagreb in Stubičko polje - spomenik Matije Gubca. Vpisovanje v Boljuncu v Partizanskem klubu, tel. 228050 in v Borštu pri sekciji VZPI do nedelje, 19. t. m.

razna obvestila

Slovenska kulturno-gospodarska zveza obvešča, da bodo uradi zaprti danes, 14. t. m.

TPK Sirena organizira tečaj wind surfa za odrasle in mladince od 20. do 25. t. m. Vse podrobnejše informacije in navodila dobite na pomorskem sedežu v Miramarskem dvoredu 32 v popoldanskih urah, tel. 422696.

KD Fran Venturini sporoča, da se bo letošnja šagra na Krmenki vršila 25. in 27. t. m. ter vabi vse razpoložljive odbornike, člane in simpatizerje, da se v čim večjem številu udeležijo pripravljenih del. Za informacije tel. na št. 814890 (Darko).

Inštrumentalni trio zbor »France Gačnik« iz Stranj pri Kamniku bo spremljal z ritmično glasbo obred sv. maše jutri, 15. t. m., ob 9.30 v cerkvi na Katinari. Lepo vabljeni!

Kmečka zveza obvešča svoje člane, da bodo v mesecu avgustu njeni uradi na Opčinah in v Nabrežini zaprti; nadalje obvešča, da bodo njeni uradi v Trstu danes, 14. t. m., zaprti zaradi dopustov.

Zveza vojnih invalidov NOV in Združenje aktivistov in invalidov NOB sporočata, da bo pisarna zaprta do 18. t. m.

Zadružni center za socialno dejavnost sporoča, da bo pisarna zaprta do 18. t. m. Za morebitna sporočila telefonirati v popoldanskih urah na št. 213940.

ZSKD - Potujoči potepači priredijo od 2. do 9. septembra en teden v ČENEBO-LI (Benečija) za otroke od 9. do 12. leta starosti. Infomacije in vpisovanje vsak dan, razen sobote, od 9. do 12. ure v prostorih ZSKD v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767303. Rok prijave zapade danes, 14. t. m.

Zveza slovenskih kulturnih društev - Trst sporoča, da bodo 16. in 17. avgusta uradi zaprti.

KD Kraški dom organizira poletni center od 20. do 31. t. m. (vsak dan razen ob sobotah in nedeljah) za otroke, ki obiskujejo otroški vrtec in osnovno šolo. Kstejer bo potekal od 9. do 13. ure v Koči pod Rupo. Podrobnejše informacije dobite na tel. št. 327124.

Tržaška knjigarna obvešča, cenjene obiskovalce, da bo za dopust zaprta od danes, 14., do 18. t. m.

ŠD ZARJA

prireja 14., 15., 18. in 19. avgusta na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici

ŠPORTNI PRAZNIK

Za ples in dobro voljo bosta poskrbela ansambla ZVEZDE in KRT.

včeraj - danes

Danes, TOREK, 14. avgusta 1990
MAKS

Sonce vzide ob 6.04 in zatone ob 20.15 - Dolžina dneva 14.11 - Luna vzide ob 23.57 in zatone ob 15.31.

Jutri, SREDA, 15. avgusta 1990
VELIKI ŠMAREN

PLIMOVANJE DANES: ob 5.19 najvišja -3 cm, ob 7.50 najnižja -5 cm, ob 15.57 najvišja 29 cm, ob 0.35 najnižja -31 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25 stopinj, zračni tlak 1018,7 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 60-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Irina Seles, Paola Angela Pedote, Giulio Balbi, Veronica Moimas, Teresa Pace, Massimiliano Blocher.

UMRLI SO: 68-letni Giancarlo Verza, 83-letna Frida Leva, 88-letna Veronica Manzin, 64-letni Alfonso Bartoli, 81-letni Pietro Gargiuolo, 59-letni Claudio Fabbri, 91-letni Pierino Ciccarelli, 77-letni Giovanni Bianchin, 68-letni Giuseppe Zugna, 80-letni Enrico Grandi, 86-letna Emilia Battaglia, 56-letni Daniele Jurinčič, 82-letni Alessandro Spagnul, 87-letni Giovanni Trucchi, 71-letna Algea Ulcigrai, 74-letni Pietro Tremul.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 13., do sobote, 18. avgusta 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Sreda, 15. avgusta 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

Dnevna služba - od 13.00 do 16.00

Ul. Rossetti 33, Ul. Roma 16, Ul. L. Stock 9 (Rojan), Trg Valmaura 11, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

Nočna služba - od 20.30 do 8.30

Trg Goldoni 8, Ul. Belpoggio 4, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - od 8.30 do 13.00 in od 13. ure dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

SKD SLAVEC RICMANJE-LOG

vabi na tradicionalno letno vaško šagro na društvenem prireditvenem prostoru Žrebčevo

SPORED: Danes, 14. t. m. - za ples vam bo igral ansambel MALIBU'.
Jutri, 15. t. m. - ob 18.30 nastop folklorne skupine KAROL PAHOR iz Pirana.
Za ples vam bo igral ansambel POMLAD.
Odprtje kioskov vsak dan ob 17. uri

kino

ARISTON - 21.15 Indiana Jones e l'ultima crociata, pust., i. Sean Connery, Harrison Ford.

EXCELSIOR - 17.30, 22.15 La casa al n. 13 in Horror Street, r. Harley Cokliss, i. Kathleen Wilhoite, Jemma Redgrave, □
EXCELSIOR AZZURRA - 17.00, 22.00 Uccelli II., i. K. Atkins, M. Johnson, S. Infante.

NAZIONALE I - 16.30, 22.10 Incubo in corsia, □

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Un ponte di guai, kom., i. John Candy.

NAZIONALE III - 16.20, 22.15 Il piacere, la lussuria e la carne, porn., □□

NAZIONALE IV - 16.15, 22.15 Un mercoledi da leoni, r. John Milius, i. J. M. Vincent, William Katt.

GRATTACIELO - 18.00, 22.15 La guerra dei Roses, i. Michael Douglas, Kathleen Turner.

MIGNON - Zaprto.

LJUDSKI VRT - 21.15 Il libro della giungla, risani film.

EDEN - 15.30, 22.00 Frenesie erotiche di una moglie vogliosa, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 22.00 Senti chi parla, i. John Travolta.

LUMIERE - Zaprto.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 Avventure extracognituali, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

mali oglasi

V PRAPROTU ima odprto osmico Lupinc. Toči belo vino in teran.

PRODAM nezazidljivo zemljišče na Pesku, približno 1000 kv. m v bližini restavracije Touring. Cenjene ponudbe sprejemamo na tel. št. 818012 ob uri obedov.

PRODAM suzuki J 410, 4x4, letnik '88, v odličnem stanju. Tel. v večernih urah na št. 213059.

SONČNO stanovanje v bližini postaje, 60 kv. m, ugodno prodam. Tel. na št. 418625.

PRODAM fiat regata 100 vikend, letnik '87. Tel. 213570 ob uradnih urah.

PRODAM šotor za štiri osebe po ugodni ceni. Tel. 211343.

PRODAM po ugodni ceni prikolico za tri osebe. Tel. na št. 828251.

PODJETJE, ki se ukvarja s čiščenjem išeče splošno in specializirano osebje moškega spola. Tel. (040) 828875.

MLADA gospa sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. (003866) 58806.

OPTIKA Vikj obvešča cenjene obiskovalce, da bo zaprta zaradi dopusta do 20. t. m.

NAJEMNIK DRUŠTVENE GOSTILNE V DOLINI obvešča cenjene goste, da bo danes, 14. t. m., gostilna ves dan odprta.

prispevki

Ob 5. obletnici smrti drage žene daruje Viktor Bogatec 30.000 lir za Združenje deportirancev, 30.000 lir za Združenje aktivistov OF, 30.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih iz Križa, 30.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI iz Križa, 30.000 lir za MPZ Vesna, 30.000 lir za DPZ Vesna, 30.000 lir za ŠD Mladina in 30.000 lir za ŠD Vesna.

V spomin na teto Karmelo darujeta Ivan in Marko Zupan 50.000 lir za malega Giulia Vidalijsa.

Ob 3. obletnici smrti dragega Vilka Batiča daruje žena Bianka 30.000 lir za Skupnost Družina Opčine in 30.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

N.N. daruje 30.000 lir za KD Rdeča zvezda, 30.000 lir za MPZ Rdeča zvezda, 30.000 lir za ŠK Kras.

V spomin na Pepija Guština darujeta Dragica in Ivan Kreševič 15.000 lir za KD Rdeča zvezda in 15.000 lir za ŠK Kras.

V isti namen daruje sestrčna Anna Pisselli 50.000 lir za KD Primorec.

DOLINA 445 (Trst)
Tel. (040) 228800 - 228000
Telefax (040) 228053 - Telex 461105

UVOZ - IZVOZ - REEKSPORT
REPROMATERIALI - BLAGO ŠIROKE POTROŠNJE

POLETNI VOZNI RED AVTOBUSOV S TRŽAŠKE POSTAJE

RAZNE SMERI

Odhodi ob delavnikih:

- ob 6.10 za Ribiško naselje
- ob 6.30 za Belluno
- ob 6.45 za Innichen (S. Candido)
- ob 6.50 za Tržič
- ob 7.20 za Videm
- ob 8.00 za Milan (*)
- ob 8.05 za Mortegliano
- ob 8.30 za Conegliano
- ob 9.10 za Tržič
- ob 10.00 za Cedad
- ob 11.30 za Tržič
- ob 12.00 za Postojno
- ob 12.05 za Tržič
- ob 12.30 za Codroipo
- ob 13.00 za Videm
- ob 14.00 za Zadar (\$)
- ob 14.00 za Ljubljano po Sežani
- ob 14.05 za Tržič
- ob 14.05 za Ribiško naselje
- ob 15.05 za Videm
- ob 16.05 za Tržič
- ob 16.15 za Benetke
- ob 17.00 za Zagreb
- ob 17.00 za Ljubljano
- ob 17.30 za Cedad
- ob 17.30 za Dubrovnik
- ob 18.00 za Reko-Split
- ob 18.00 za Videm
- ob 18.15 za Tržič
- ob 19.00 za Beograd (□)
- ob 19.00 za Atene (○)
- ob 19.25 za Ribiško naselje
- ob 20.05 za Tržič
- ob 21.30 za Milan (*)

Odhodi ob praznikih:

- ob 6.45 za Innichen (S. Candido)
- ob 7.30 za Tržič
- ob 7.30 za Auranzo
- ob 7.45 za Lignano
- ob 8.15 za Genova
- ob 8.30 za Videm
- ob 9.30 za Tržič
- ob 11.30 za Ribiško naselje
- ob 12.05 za Tržič
- ob 13.00 za Videm
- ob 14.30 za Tržič
- ob 15.30 za Tržič
- ob 17.30 za Dubrovnik
- ob 18.00 za Reko-Split
- ob 18.00 za Videm
- ob 19.25 za Tržič
- ob 21.30 za Milan

Prihodi ob delavnikih:

- ob 6.15 iz Zadra (\$)
- ob 6.42 iz Tržiča
- ob 7.20 iz Milana (*)
- ob 7.21 iz Ribiškega naselja
- ob 7.30 od Škocijanskih jam
- ob 7.30 iz Dubrovnika
- ob 8.00 iz Mortegliana
- ob 8.40 iz Cedada
- ob 9.06 iz Tržiča
- ob 9.35 iz Vidma
- ob 10.00 iz Zagreba
- ob 10.30 iz Aten (○)
- ob 10.35 iz Vidma
- ob 11.35 iz Tržiča
- ob 13.21 iz Tržiča
- ob 14.02 iz Tržiča
- ob 14.20 iz Vidma
- ob 15.21 iz Ribiškega naselja
- ob 15.35 iz Mortegliana
- ob 16.15 iz Vidma
- ob 16.25 iz Milana (*)
- ob 16.32 iz Tržiča
- ob 17.20 iz Cedada
- ob 18.00 iz Belluna
- ob 18.07 iz Tržiča
- ob 19.07 iz Tržiča
- ob 19.55 iz Auronza (\$)
- ob 19.57 iz Tržiča
- ob 20.15 iz Lignana (\$)
- ob 20.30 iz Conegliana
- ob 20.36 iz Ribiškega naselja
- ob 20.50 iz Innichna (S. Candida)

Prihodi ob praznikih:

- ob 7.20 iz Milana
- ob 7.30 iz Dubrovnika
- ob 9.17 iz Tržiča
- ob 10.30 iz Aten (○)
- ob 10.35 iz Vidma
- ob 11.20 iz Tržiča
- ob 12.56 iz Ribiškega naselja
- ob 14.05 iz Vidma
- ob 16.15 iz Vidma
- ob 16.25 iz Milana
- ob 19.25 iz Genove
- ob 19.27 iz Tržiča
- ob 19.55 iz Auronza
- ob 20.30 iz Vidma
- ob 20.50 iz Innichna (S. Candida)
- ob 20.55 iz Tržiča

(\$) vozi samo ob petkih in sobotah

(□) vozi samo ob sobotah

(*) vozi vsak dan, razen ob sobotah, praznikih in dnevih pred praznikom

(○) odhodi ob torkih, četrkih in sobotah; prihodi ob sredah, petkih in nedeljah

AVTOBUSI ZA ISTRO IN SMER SEŽANA, AJDOVŠČINA in NOVA GORICA

Odhodi ob delavnikih:

- ob 6.00 za Koper
- ob 7.15 za Koper
- ob 8.30 za Reko
- ob 8.30 za Sežano (*)
- ob 11.00 za Reko
- ob 11.30 za Sežano
- ob 12.00 za Opatijo in Reko
- ob 12.20 za Umag in Poreč
- ob 12.30 za Škocijanske jame po Sežani
- ob 12.30 za Hrpelje
- ob 13.00 za Novo Gorico po Komnu
- ob 13.30 za Reko
- ob 14.45 za Ajdovščino po Sežani
- ob 15.45 za Pulj
- ob 17.00 za Zagreb po Sežani
- ob 17.15 za Hrpelje
- ob 17.30 za Pulj
- ob 17.30 za Štanjel (*)
- ob 18.00 za Reko in Split
- ob 19.30 za Škocijanske jame

Odhodi ob praznikih:

- ob 8.30 za Reko
- ob 12.00 za Reko
- ob 14.45 za Ajdovščino
- ob 15.45 za Pulj
- ob 17.30 za Pulj
- ob 18.00 za Reko in Split

Prihodi ob delavnikih:

- ob 7.30 iz Ajdov

Ognjevita rock Venera jutri zvečer v Lignanu

Veliki šmaren bo letos tudi v znamenju rocka. Na stadionu v Lignanu bo jutri ob 21. uri namreč nastopila ameriška rock pevka Tina Turner, za njen nastop pa vlada tudi izven meja naše dežele veliko zanimanje.

52-letna temnopoltna Venera je svojo uspešno glasbeno kariero začela pred tridesetimi leti ob možu Iku. Po nekaj letih so se tako glasbeni kot čustveni odnosi skrhali. Sledilo je dolgo in globoko krizno obdobje, ki ga je ameriška rock pevka premostila komaj leta 1984 z albumom *Private Dancer*. Plošča je vsebovala deset uspešnih rock, soul in rhythm and blues pesmi, s katerimi je znova dosegla vrhove svetovnih top lestvic. Od takrat je Tina nizala uspehe in preglasila marsikatero najstnico. Čudovita je Turnerjeva predvsem pri koncertih v živo, ko se popolnoma preda publiki in z neverjetno energijo vodi nastope. V zadnjih letih je posnela še nekaj uspešnih plošč, od *Break Every Rule* do *Mad Max* (Beyond The Thunderdome), od čudovitega dvojnega LP v živo *Tina Live*, prave antologije rock glasbe, do zadnjega *Foreign Affair*, po katerem se tudi imenuje letošnja turneja.

Pred Tino Turner, ki je v dosedanjih nastopih pokazala odlično formo, si bomo jutri lahko ogledali skupino Hot House Flowers.

Tom in Jerry praznujeta 50. rojstni dan

Tom in Jerry praznujeta petdeseti rojstni dan. Kljub častitljivi obletnici se jima leta niti najmanj ne poznajo: nagajiva miška je prav tako nadležna kot v otroških letih, muc se, pa tudi ni ničesar naučil in še vedno naseda potegavščinam. Včasih sploh ni jasno, kdo koga zasleduje, kdo je lovec in kdo žrtev, kdo je pravzaprav maček in kdo miš. Od tistega daljnega leta 1940, ko sta se rodila izpod peresa Williama Hanne in Josepha Barbere, si dogodivščine sledijo v zabavo malčkov in odraslih. Puss Gets the Boot ali Maček je odpuščen je bil naslov prve zgodbe: miška nori po hiši in maček rešuje predmete pred uničenjem, na koncu ga gospodar kljub trudu vrže na cesto, Jerry pa lahko obesi slikico z napisom »Home, sweet home« ali »Domek, sladki domek«.

Že ob prvem kratkometražnem filmu sta Hanna in Barbera bila deležna nominacije za oskar. Kasneje sta prejela kar osem kipcev in šest nominacij. Prvega so jima podelili že leta 1943 ob čudovitem Yankee Doodle Mouse, nato leta 1947 za izredni *The Cat Concerto* s Tomom v fraku, ko izvaja Lisztovo Ogrsko rapsodijo, predan na milost in nemilost »zlobnemu« Jerryju. Naša protagonist sta pogosto sodelovala tudi z velikimi zvezdami: Jerry je, denimo, leta plesal s samim Genom Kellyjem, leta 1953 pa sta Tom in Jerry zaplavala ob čudoviti Esther Williams.

William Hanna in Joseph Barbera sta pač imela ne samo spretno, temveč predvsem srečno roko, ko sta si zamislila posrečeni figurici. Hanna je nameraval postati inženir, po nesreči na gradbišču pa se je preselil v Hollywood, kjer je že leta 1937 ob podpisovanju pogodbe za MGM spoznal Barbero, ki je kot bančni uradnik iskral zanimivejšo zaposlitev. Barbera je bil človek idej, Hanna jih je spravljal na papir in skrbel za učinke. Skupaj sta si ustvarila nadvse ugleden kotiček, posejan z oskarji, v svetu, ki sta mu gospodovala velikana Walt Disney in Warner Bros.

ženska in njena stvarnost

breda pahor

Kaj svetujejo zvezde

Navadno pravijo, da je stil v oblačenju, opremljanju stanovanja in tudi v prehrani »prirojen«, ob tem pa seveda ne upoštevajo nekaj nezanemarljivih dejstev, kot sta, denimo, razpoložljivost gmotnih sredstev in pa izobrazba. Takoimenovano prirojenost naj bi usmerjala ozvezdja, ki v skladu z astrološkim znamenjem, kateremu pripada, označuje vsakega posameznika z določenimi značilnostmi. Ker so po splošnem mnenju strokovnjakov ženske občutljivejše na razne »zvezdne« vplive, predvsem pa se raje poglobljajo v razne »nestvarne« vidike življenja, je ženskam namenjena večina napotkov glede poletnega oblačenja in prehranjevanja v skladu z njihovim »vodilnim« ozvezdjem, ki je zaznaven tudi v izbiri glede notranje opreme stanovanja. Kot veliko sličnega seveda sodijo tudi ti nasveti v razbremenilno poletno branje.

Ker smo trenutno v znamenju Leva, začnimo pri Levinjah, ki so rade »sončne« in zato zelo opazne. Za poletje ji svetujejo bela oblačila nekoliko neobičajnih krojev, kajti pripadnice tega znamenja hočejo vsekakor izstopati, zato tudi za svoj dom izbirajo opazne skoraj izzivalne predmete. Levinjam se podajo, predvsem zaradi barve, češnje, vendar so jih za letos že zamudile. Device ljubijo klasično eleganco in rahel vpliv z daljnega vzhoda. Ker je ženska rojena v tem znamenju tudi zapeljivka, se rada oblači v prozorna oblačila strožjega kroja, za svoj dom pa rada kupi kakšno eksotično dragocenost; v prehrani naj uporablja koruzo.

Uravnotežena »vagica« je praktične narave in ljubi udobje, vsekakor na njej tudi najpreprostejše obleke, ki jih ima najraje, učinkujejo izredno elegantno. Za svoje stanovanje izbira udobne predmete, »njeno« sadje pa so jagode.

Povsem drugačnih okusov so ženske rojene v znamenju Škorpiona, ki ljubijo močne kontraste in so rade zelo izzivalne. Tudi za poletje ji zato svetujejo črne usnjene kratke hlače, v svetu

prehrane so ji za simbol izbrali »sladko in pekočo papriko«, svojo agresivnost pa pokaže tudi pri izbiri stanovaljske opreme.

Diskretnost je glavna značilnost Strelk, ki se samo pri večernih oblekah prepustijo ekstravaganci. Ljubijo velike prostore, knjižne omare, glasbo in cvetje, kar se odraža v njihovih stanovanjih. Njihov sadež je »plemenitejši« križanec breskve.

Še bolj klasične v oblačenju so ženske rojene v znamenju Kozoroga, ki se rade oblačijo v temne barve in v praktično krojena oblačila. Precej špartansko je tudi urejena hiša, v kateri stanuje Kozorogica, ki jo zaradi zaprtosti značaja radi primerjajo artički.

Vodnarke so bolj muhaste, a se tudi odločajo za klasične modele, ki jih zelo osebno interpretirajo. Za dom izbirajo neobičajne predmete, po možnosti dragocene, zaradi ekscentričnosti jim priporočajo tropski sadež avokado.

Tihe Ribice so egocentrične, čeprav ljubijo nežne barve in nekoliko nenavadne vzorce. Pri opremljanju rade mešajo dragocene predmete in povsem odvečne, celo kičaste predmete. V prehrani jim priporočajo jajčevce.

Odločne ženske rojene v znamenju Ovna privlačijo zadnje modne novosti, po katerih rade segajo pri oblačenju kot tudi pri opremljanju stanovanja. Zaradi vitalnosti in agresivnosti se jim poda čebula.

Bikovke so rade oblečene po modi in v naravnih barvah, doma pa skušajo usklajevati razkošje in udobje. V hrani jim priporočajo grah.

Ženske rojene v znamenju Dvojčkov so rade neodvisne in si zato tega občutka ne mislijo kratiti ne pri oblačenju ne pri opremljanju doma. Temu dinamičnemu znamenju pripisujejo rdeči radič.

Lubenica pa označuje Rakice, ki so v duhu romantične, a se kljub temu odločajo za praktičnost v oblačenju. Odpovejo se ji le pri izbiri okrasnih predmetov, ki so vselej dragoceni.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	TV Slovenija 1	TV Koper	RADIO TRST A
9.00 Alexander Lonquich izvaja Beethovna 9.30 Nad.: Santa Barbara 10.15 Film: Un giorno in Pretura (kom., It. 1953, r. Steno, i. Peppino de Filippo, Walter Chiari) 11.55 Vreme in kratke vesti 12.05 Nanizanka: Hooperman 12.30 Dok.: Juha in lešniki 13.30 Dnevnik - tri minute 14.00 Variete: Ciao fortuna 14.15 Film: Tu m'appartieni (kom., ZDA 1941, r. Wesley Rugles, i. Barbara Stanwyck) 15.50 Mladinska oddaja: Big! 16.50 Nadaljevanka: Marco Visconti 17.50 Dokumentarec: Atlante 18.45 Nad.: Santa Barbara 19.40 Almanah, vreme in dnevnik 20.40 Dok.: Quark - Gozdovi na Madagaskarju 21.30 Film: Tototarzan (kom., It. 1951, r. Mario Mattoli, i. Totò, Marilyn Buford), vmes (22.20) dnevnik 23.10 It. rockovska noč 24.00 Dnevnik in vreme 0.10 Rubrika: Mezzanotte e dintorni	9.00 Nanizanka: Lassie, nato risanke in zanimivosti 10.10 Nanizanka: La mia terra tra i boschi 10.35 Dokumentarec: Pustolovščina rastlin 11.05 Nanizanka: Monopoli 11.55 Nadaljevanka: Capitol 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Nadaljevanka: Beautiful 14.15 Nan.: Saranno famosi 15.00 Variete: Ghibli 16.00 Komični prizori 16.20 Nan.: Mr. Belvedere 16.45 Film: Show Boat (glas., ZDA 1951, r. George Sidney, i. Kathryn Grayson, Ava Gardner) 18.30 Večerne športne vesti 18.45 Nanizanka: Le strade di San Francisco 19.45 Dnevnik in šport 20.30 Film: Zulu Dawn (pust., VB 1979, r. Douglas Hickox, i. Burt Lancaster, Peter O'Toole) 22.25 Večerni dnevnik 22.35 Variete: L'università della risata 23.50 Dnevnik in horoskop 0.05 Film: Souvenirs perdus (kom., Fr. 1950, r. Christian Jaque, i. Ives Montand, Edwige Feuillere)	11.45 Film: Giungla (dram., It. 1940, r. Nunzio Malasomma, i. Vivi Gioi, Mario Ferrari) 13.15 Veliki interpreti: A. Benediti Michelangeli izvaja Beethovna 14.00 Deželne vesti 14.10 Dok.: Veliki planet 15.05 Nan.: Vita col nonno 15.55 Pred 20 leti 16.40 Film: L'ombra del passato (krim., ZDA 1944, r. Edward Druy Tryk, i. Claire Trevu, Dick Powell) 18.15 Poletje Magazine 3 18.45 Športna rubrika: Derby 18.55 Vreme in dnevnik 19.30 Deželne vesti in Drobci 20.00 Dokumentarec: Divja lepota - Ptičji praznik 20.30 Nan.: I Professionals 21.20 Film: La gabbia (dram., It. 1985, r. Giuseppe Patroni Griffi, i. Tony Musante, Laura Antonelli), vmes (22.10) Večerni dnevnik 23.00 Nanizanka: Il nero e il giallo 24.00 Nočni dnevnik 0.50 Italija pred 50 leti: Dokler traja spomin	8.50 Video strani 9.00 Spored za otroke in mlade: Zgodbe iz školjke (6. del, pon.), 9.30 Živ žav 10.20 Mozaik. Alpski večer 90 10.50 Video strani 15.45 Video strani 15.55 Poletna noč (pon.), vmes nanizanke Pri Huxtablovih, Polnočni klici in Hooperman 18.00 Dnevnik 18.05 Poslovne informacije 18.10 Spored za otroke in mlade: pravljica Zlata ptica - Lisica in kozica 18.15 nadaljevanka Čisto pravi gusar (M. Buh, 3. del) 19.05 Risanka 19.20 TV okno 19.30 Dnevnik in vreme 20.00 Nadaljevanka: Music Hall (1. del) 20.55 Glasbena oddaja: Jazz festival Montreaux '89 - Ritmi sveta 22.00 Dnevnik in vreme 22.20 Poletna noč, vmes nanizanke Pri Huxtablovih, Polnočni klici in Hooperman 0.25 Video strani	13.45 SP v košarki - četrtfinale (pon.) 15.30 Nogomet: Genoa-Torino (pon.) 17.30 Dokumentarec: Campo base 18.00 SP v košarki - četrtfinale (prenos) 20.00 Odprta meja 20.15 TVD Stičiče 20.30 Zgodovina športa po želji: Juke box 21.00 SP v košarki - četrtfinale (prenos) 22.45 Odbojka - svetovni pokal v Tokiu: Italija-ZDA (ponovitev)	7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledarček; 8.10 Režija 89; 8.35 Country club; 9.10 Mladinska nadaljevanka: V Televiziji (Franjo Kumer, 1. del); 9.30 Instrumentalni solisti; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Italijanski kantavtorji; 12.00 Usodni karakter; 12.20 Veliki uspehi Beatlesov; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Spomini Staneta Kavčiča; 16.30 Potpuri; 17.10 Klasični album: teden Johanna Sebastiana Bacha; 18.00 Najdaljša pot; 18.20 Evergreeni; 19.20 Zaključek.
CANALE 5	RETE 4	ODEON	TMC	TELEFRIULI	RADIO SLOVENIJA
8.00 Nanizanke: Simon Templar, 9.00 Marcus Welby M.D., 9.55 Un dottore per tutti 10.30 Aktualno: Forum 11.15 Kviza: Doppio slalom, 11.45 O.K. Il prezzo è giusto 12.45 Glasbena oddaja: Superclassifica Show Story 13.45 Film: Il piacere della sua compagnia (kom., ZDA 1961, r. George Seaton, i. Fred Astaire) 15.20 Nanizanke: Dalle nove alle cinque, 15.50 Manix, 16.50 Diamonds, 17.55 Mai dire sì, 18.55 Top Secret 19.50 Kviz: Quel motivetto... 20.30 Film: I miei sei amori (kom., ZDA 1963, r. Gower Champion, i. Debbie Reynolds, Cliff Robertson) 22.30 Nanizanka: Charlie's Angels 23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show 0.45 Film: La battaglia del Sinai (vojni, It. 1969, r. Maurizio Lucidi, i. Katia Christine)	8.20 Nanizanka: Bonanza 9.20 Film: Il suo più grande amore (biog., It. 1956, r. Antonio Leonviola, i. Rolf Tasman) 11.00 Nadaljevanki: Aspettando il domani, 11.30 Così gira il mondo 12.00 Nanizanka: Lou Grant 12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke 13.40 Nad.: Sentieri 14.30 Nan.: Falcon Crest 15.30 Nad.: Amandoti, 17.00 Andrea Celeste, 18.30 La valle dei pini 19.00 Nanizanka: General Hospital 19.30 Nad.: Febbre d'amore 20.30 Nogomet: Genova-Olympique Marseille 22.30 Film: Videotestamento (dram., VB 1984, r. P. Saddy, Deborah Raffin) 0.05 Nanizanki: Cannon, 1.05 Barnaby Jones	Tin, 11.30 Flipper, 12.00 La famiglia Addams, 12.30 Benson, 13.00 Tre cuori in affitto, 13.30 Appartamento in tre, 14.05 Starsky & Hutch, 15.00 Giorni d'estate 15.20 DeeJay Beach in Ibiza 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes nanizanka Teneramente Licia in risanke 18.00 Nanizanke: Batman, 18.30 Supercopier, 19.30 Casa Keaton 20.00 Risanka 20.30 Festivalbar '90 22.30 Nanizanka: I Robinson 23.00 Rubrika: Ai confini dello sport 23.35 SP v košarki 1.35 Nanizanka: Benson	19.00 Filmske novosti 19.30 Risanka 20.00 Nan.: Flash Gordon 20.30 Film: Meatballs II - vacanze spaziali (kom., ZDA 1984, r. Ken Wiedehorn, i. Richard Mulligan, Kim Richards) 22.15 Film: Tutta colpa delle stelle (kom., ZDA, r. Gillian Armstrong, i. Jo Kennedy) 0.30 Nanizanka: Night Heat	16.30 Satelitski prenos 19.00 Mednarodni festival pevskih zborov narečnega petja Ljubljana '90 19.30 Dnevnik 20.00 Zabavnoglasbena oddaja: Ritmo loko 20.50 Zrebanje lota 20.55 Ex libris: Zgodbe o rožah 21.45 Dokumentarec TV Beograd: Portret Jovana Žujovića 22.15 Satelitski prenos	5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro otroci; 8.05 Počitniško popotovanje; 8.30 Igraj kolce; 9.05 Glasba; 9.35 Za goste iz tujine; 11.05 Človek in zdravje; 11.30 Danes smo izbrali; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.20 Glasba; 13.38 Do 14.00; 14.05 Nenavadni pogovori; 14.20 Glasbena poslušalnica; 14.40 Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Lahka glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Zabavni ansambli; 20.00 Radijska igra: Inspektor Jones pripoveduje (W. Gerteis, 7. del); 20.35 Intermezzo; 21.05 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 21.40 Minute za; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Slovenski pevci šansonov; 23.05 Literarni nokturno.
	ITALIA 1			TELE 4	RADIO KOPER (slovenski program)
	8.30 Nan.: Superman, 9.00 Ralph Supermaxieroe, 10.00 Boomer, cane intelligente, 10.30 Skippy il canguro, 11.00 Rin Tin			22.20 Rubrika o motorjih 22.50 Večerni vesti 23.05 Športne vesti 24.00 Film: Il mistero della testa mozzata (krim., VB 1986, r. Rob Walkerzin, zadnji del)	7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.05 Na današnji dan in glasba; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 13.15 Oddaja v živo: Od enih do treh; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Za varnejši jutri; 17.30 Aktualno: Primorski dnevnik; 18.00 Iz kulturnega sveta; 19.30 Prenos Radia Lj.
				13.00 Film: Bataan (vojni, r. T. Garnett, i. Robert Taylor) 15.30 Nanizanki: Il brivido e l'avventura, 16.00 Ovest selvaggio 17.00 Risanka 18.30 Nan.: L'albero delle mele, 19.00 Riuscirà la nostra carovana a... 19.30 Dnevnik 20.00 Rubrika: Voglia d'estate 20.30 Film: Il gioco degli avvolttoi (pust., r. James Fargo, i. Robert Harris) 22.30 Nočne vesti 23.00 Nan.: I giorni di Bryan 24.00 Rubrika	8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd; 7.35 Poletna oddaja; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Potovanje okrog sveta; 9.15 Clic; 9.35 Popevka po želji; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Superpass; 10.35 Družinsko veselje; 11.00 Knjižne novosti; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke in glasba; 14.40 Popevka; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Poletna oddaja; 16.00 Igre; 17.00 Poletje v živo; 17.00 Kultura in sola; 17.05 Hot Hits; 18.00 Mixage; 18.30 Najlepše popevke; 19.00 Souvenir d'Italy.
				(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 14.00 Dogodki in odmevi 19.30 Dogodki in odmevi	7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 9.00 Glasba po željah; 16.00 Naš Kras; 19.30 Smeh in glasba; 21.00 Nora leta.

Služil bo za dobavo alžirskega plina Jugoslaviji

V kratkem začetek del na trasi plinovoda Vileš - državna meja

Visokotlačni plinovod med Vilešem in državno mejo, ki bo služil za dobavo alžirskega plina Jugoslaviji, bo v nekaj mesecih dograjen. Na začetnem delu približno petnajst kilometrov dolgega odseka so cevi že pričeli vkopavati, v prihodnjih tednih pa bodo stroji dosegli Sočo in Vipavo. Na to opozarjajo skladovnice jeklenih cevi, ki so jih pred kratkim razložili vzdolž trase plinovoda, ki v dolžini kakih sedem kilometrov seka tudi območje sovođenjske občine.

Plinovod bo dosegel območje sovođenjske občine v sotočju Soče in Vipave. Cevi bodo vkopali pod strugo Soče in Vipave. Plinovod bo namreč sekal obe reki.

Na odseku med železniško postajo v Rubijah in južnim robom letališča bo plinovod tekel skoraj vzporedno z železniško progo, ob njenem levem robu, v smeri proti Gorici. Po prečkanju železnice — tudi tu bodo cevi vkopali pod nasipom — pa bo plinovod speljan skoraj vzporedno z mejo letališča. Predajno in merilno postajo bodo zgradili na desni strani državne ceste, med mejnim prehodom Miren in novo industrijsko-obrtniško cono nasproti letališča.

Za ta poseg bodo zasegli okrog pet tisoč kvadratnih metrov zemljišča.

Sočasno z gradnjo visokotlačnega plinovoda, ki bo povezoval italijansko plinovodsko omrežje z jugoslovanskim, naj bi pri Sovodnjah, zgradili tudi dekomprisijsko kabino, za doba-

vo plina za gospodinske potrebe Sovodnjam. V kasnejši fazi pa naj bi plinsko omrežje napeljali tudi v druge zaselke. Vsekakor prvi cilj je izgradnja dekomprisijske kabine. Ta objekt naj bi postavili na prostoru med pokopališčem in železniško progo.

Pogovori o izgradnji plinovoda, kar se zdaj uresničuje, so se pričeli že pred leti in sicer med ljubljanskim Petrolom in družbo SNAM. V začetni fazi je kazalo, da bo postopek od načrtovanja do realizacije objekta dolgot-

rajen. V resnici pa se je dogovarjanje proti koncu lanskega leta zaključilo in stekel je tudi postopek za pridobivanje potrebnih soglasij in druge dokumentacije. Tako naj bi glavna dela predvidoma zaključili že do konca leta.

Celoten krak plinovoda od Vileša do meje je dolg približno petnajst kilometrov, na jugoslovanski strani meje pa bo, za povezavo z obstoječim plinovodom, treba vkopati le slab kilometer cevi.

Razstava o nekdanji demografiji

Še do konca meseca je na sedežu pokrajinskih muzejev na gradu možen ogled razstave z naslovom "Ciklus življenja - demografija, dokumenti in drugi spomini v Furlaniji - Julijski krajini". Razstavo, ki sicer doslej ni pritegnila tolikšne pozornosti, kot bi jo zaslužilo zanimivo predstavljeno gradivo, je pripravilo Deželno nadzorništvo za arhive v sodelovanju z muzejsko upravo.

Pomemben del razstave je posvečen zgodovini ljudskih štetij. Ta pojav je v znanstveni obliki, kakršno poznamo danes, sorazmerno mlad, vendar na razstavi lahko odkrijemo, da so že veliko prej razni oblastniki čutili potrebo, da preštejejo in "katalogizirajo" svoje podložnike. Nameni so lahko bili različni: oblast v Beneški republiki je na primer zanimalo, koliko je sposobnih mož za vojsko, v avstroogrskem cesarstvu pa so ljudi preštevali z ozirom na jezik, narodnost in veroizpoved.

Poleg arhivskih dokumentov iz najpomembnejših javnih in zasebnih arhivov v naši deželi so na razstavi na ogled tudi zgodovinski predmeti, ki so tako ali drugače povezani z najpomembnejšimi trenutki v življenju človeka. Tako si obiskovalci lahko ogledajo stare zibelke, antične kirurške instrumente, nekdanje pogrebne prapre in podobno.

Razstava je odprta še do 31. avgusta vsak dan razen ponedeljka med 10. in 20. uro.

Veliko zanimanje občinstva za filme na gradu

Nocoj na pregledu Amidei Loyev film »Scugnizzi«

Pravcati naval ljudi na grad ob predvajanju filmov pregleda Amidei - to kljub temu da se pregled letos odvija v tednu ob velikem šmarnu, torej ko je najbrž največ Goričanov odšlo v razna letovišča - dokazuje, kako je dobrodošla kakovostno dostojna filmska ponudba v času, ko so vse tri goriške kinodvorane zaprte zaradi dopusta. Prireditveni šotor je tako bil nabito poln ob nedeljskem predvajanju Fellinijevega filma "La voce della luna". Sinoči je bil na vrsti film "Crimini e misfatti" Woodyja Allena, nocoj pa bodo predvajali film "Scugnizzi". Nannija Loyja po scenariju samega Loyja in Elvia Porte. Film so predstavili v tekmovalnem sporedu na Festivalu v Benetkah, prejel pa je nagrado David di Donatello za glasbeno kuliso.

Kot je razvidno že iz naslova gre za film, četrti po vrsti, ki ga je Loy posvetil Neaplju in, tokrat, njegovi lumpenproletarski otročadi. Kot sam pravi, sta skupaj z Elviom Porto ob pisanju scenarija skušala dati filmu tako zasnovno, da bi resnično izražal zmedeno, bogato, živahno in kompleksno neapeljsko stvarnost. V središču dogajanja so "scugnizzi", otroci in najstniki, ki so domiselni, inteligentni, pogumni in vsakdanjem boju za preživetji. Te njihove lastnosti bi lahko bile družbeno zelo koristne, toda kaj, ko je vse to človeško bogastvo le orodje v rokah ciničnih mogotcev.

Film bodo predvajali pod šotorom za prireditve na grajskem dvorišču ob 21. uri. Vstopnina je kot za vse filmske večere v sklopu pregleda za nagrado Amidei 4 tisoč lir.

V pokrajinskem muzeju na gradu koncert za klavir (štiriročno)

V dvoranici pokrajinskih muzejev v palači Dornberg-Tasso na gradu bo nocoj še en koncert iz sporeda glasbenih srečanj z mladimi solisti, ki jih prireja združenje "Amici della musica" s pokroviteljstvom pokrajinske uprave. Nocoj ob 21. uri bosta nastopila mlada pianista brat in sestra Filippo in Teresa Trevisan. Štiriročno bosta izvajala klavirske skladbe Strawinskega in Milhauda.

Ciklus torkovih koncertov združenja "Amici della musica" na gradu bo do konca meseca ponudil še dva glasbena večera: 21. avgusta bo nastopila pianistka Paola Ballerin, 28. pa še duo Marina De Bianchi (oboja) in Maria Mice Costantino (klavir).

Spet odplake v morju pred Tržičem

Morja v zalivu Panzano ne onesnažujejo samo odplake iz stanovanj, ampak se v morje izteka tudi industrijske odplake. Najnovejša primera so ugotovili v nedeljo. Sredi dopoldneva so v bližini sedeža jadranskega kluba SVOC opazili velik rdečkast madež. Takoj so na luškem poveljstvu sprejeli za take primere predvidene ukrepe in tudi ugotovili da je rdečkasta tekočina pritekala po cevi speljani v kanal Brancolo, v bližini silosov De Franceschi. Na podlagi vzorcev vode bodo skušali ugotoviti vsebnost odplake in na podlagi tega izslediti odgovorne. Nekaj ur zatem so opravili nov pregled in ugotovili, da je madež v morju povsem izginil. Iz tega je mogoče domnevati, da je šlo za časovno omejen izliv.

Podoben slučaj so na istem območju zabeležili pred nekaj tedni.

Dруг primer skrajno neodgovornega ravnanja pa so okrog 13. ure zabeležili v kanal Tavoloni, na mestu, kjer se v ta kanal izliva reka Lokavc. Ob nekem pomolu je bil lepo viden velik madež oljnate tekočine, po vsej verjetnosti plinskega olja. V bližini so opazili tudi nekaj poginulih rib. Po vsej verjetnosti je neznanec, lastnik ene od številnih motornih jacht in večjih čolnov, odvrgetl v vodo količino plinskega olja ali druge za okolje prav tako nevarne snovi.

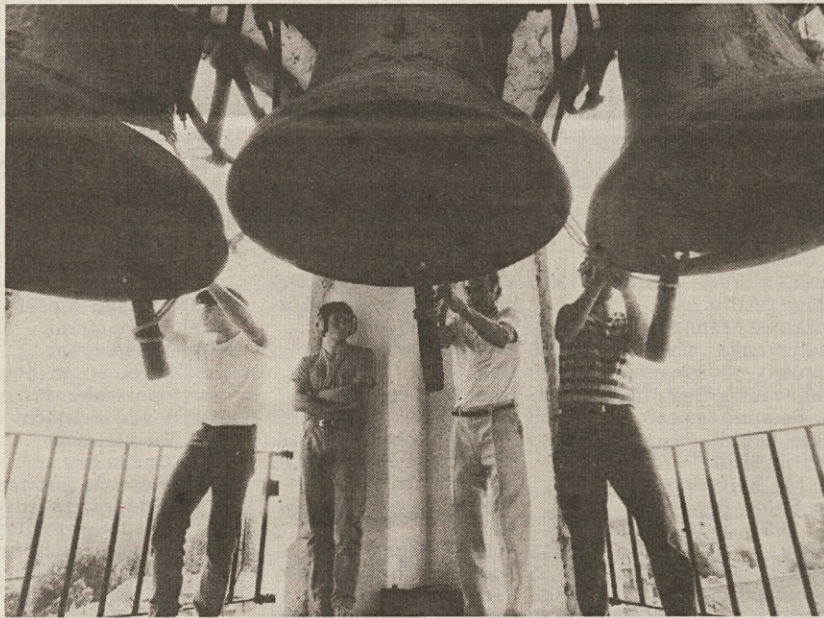
Tudi na tem območju so v preteklih tednih že zabeležili podobne primere skrajno neodgovornega ravnanja.

Krivec po navadi ne odkrijejo.

Na tekmovanju pritrkovalcev zmagala skupina iz Ajdovščine

Prva nagrada na tekmovanju pritrkovalcev v Podturnu je že vrsto let domena ekip iz sosednjega obmejnega pasu v Sloveniji. Temu pravilo se ni izognilo niti letošnje tekmovanje, na katerem se je ponovno uveljavila "vipavska šola" pritrkovalcev. Zmagala je ekipa iz Ajdovščine, ki je bila nedosegljiva za vse ostale. Žirija je letos spričo različne kakovosti tekmovalcev z ene in druge strani meje oblikovala ločeni lestvici: med italijanskimi pritrkovalci so bili najboljši Furlani iz Aiella pred skupino iz Buie. Kar zadeva slovenske ekipe, so se ob že omenjenih absolutnih zmagovalcih tekmovanja uveljavili pritrkovalci iz Vipave, na drugo mesto pa se je uvrstila ekipa Vrhpolje 2. Spretnost in ubranem udarjanju po treh podturnskih zvonovih je ocenjevala žirija, ki so jo sestavljali predsednik združenja furlanskih "scampanotadors" Gino Ermacora, Pietro in Dario Stacul, duhovnika Maurizio Qualizza in Ruggero Dipiazza ter Bernardo De Santis.

Tekmovanje v pritrkovanju s tremi zvonovi na zvoniku cerkve v Podturnu prireajo vsako leto ob tamkajšnji avgustovski šagri. Letos se je na povabilo organizatorjev odzvalo kar 22 ekip s skoraj 70 tekmovalci. Dvanajst je bilo skupin iz Slovenije (Vipolže, Kozana, Deskle, Budanje, Vrtojba, Tolmin, Vrhpolje, Ajdovščina, Vipava, Šempeter - Vrtojba in Vrhpolje sta predstavila po dve ekipi), deset pa iz italijanske strani (Buia, Cassacco, Aielo, Perteole, San Vito al Torre, Šlov-

renc, Visco, Moš, skupina s Placute v Gorici in slovenski pritrkovalci iz Rupe).

Omeniti gre, da so se mnoge skupine letos občutno pomladile, kar zgovorno priča o obnavljanju tradicije zlasti v slovenskih vaseh čez mejo: iz Šempetra in Vrhpolja sta tako prišli ekipi, v katerih je bila povprečna starost deset let, skupina iz Deskel pa je dobila posebno nagrado žirije zaradi

neobičajne značilnosti: sestavljala so jo tri dekleta stara trinajst let.

Kot rečeno sodi nedeljsko tekmovanje pritrkovalcev v sklop prireditev šagre v Podturnu, ki se bo nocoj in jutri nadaljevala s plesom, v četrtek pa bodo glavne manifestacije ob dnevu rajonskega zavetnika.

Na sliki (foto Visintin) ekipa pritrkovalcev med nastopom na zvoniku cerkve v Podturnu.

Kdo je čudak, ki ponoči ustavlja avtomobilistke?

Strah ima velike oči, pravi ljudska modrost. Domišljija pa menda tudi ne pozna meja, saj je znano, da ljudje, kaj radi, napravijo iz muhe slona. Novinarjem pa očitajo, da si v poletnih dneh, ko je novic bolj malo, izmišljamo čudne zgodbe. Vendar to zgodbo si nismo izmislili mi.

Že kakšen teden na sosednjem novogoriškem območju namreč vztrajno kroži vest o čudnem možakarju, ki naj bi, zlasti v večernih in nočnih urah ustavljal avtomobile. Obleden naj bi bil v temnejši plašč, star pa okrog petdeset let. Prav način oblačenja je, kot se zdi, še najbolj podžgal domišljijo, na kateri zmeraj najdejo plodna tla oštarijske kvante. In na tem področju je domišljija, posebno še, če je zraven nekaj dečkotov, skoraj neomejena. Tako naj bi ga videli celo preoblečnega v staro ženico, z ruto na glavi. Ker pa je tudi za oštarijskimi kvantami pogosto tudi nekaj resnice, smo se za zadevo pozanimali pri novogoriški upravi za notranje zadeve.

S primerom se ukvarjajo kaka dva tedna, vendar doslej "možakar" še nima priimka in imena. Doslej so pri

pristojni službi zabeležili le nekaj (šest ali sedem) informacij o tem kje in kdaj so osebo, ki očitno zbuja pozornost, opazili. Pojavljala naj bi se na cesti proti Trnovemu in proti Grgarju.

Domnevati je mogoče, da naj bi šlo za osebo brez stalnega bivališča, skratka za klateža, katerega istovetnost pa bi na milici zelo radi in čimprej ugotovili. Prvič je možakar menda štopal 29. julija. Dosedanja akcija ni bila uspešna tudi zaradi pomanjkanja točnega in zanesljivega opisa. Precej približen opis naj bi doslej posredovala le avtomobilistka, ki naj bi možakarja videla ponoči, ko je le ta ustavljal njeno vozilo, vendar je voznica odpeljala dalje. Odločno pa so na milici zanikali, da bi zadeva imela tudi drugačne dimenzije.

Dosedanje akcije, kakor so nam povedali, so bile brez uspeha, čeprav so območje, kjer naj bi se čudak pojavljal v teh dneh in še zlasti ponoči zelo skrbno pregledovali.

Za osvetlitev primera zato nujno rabijo tudi sodelovanje občanov. Primer bi namreč na milici čimprej zaključili.

Najprej je kradel v avtomobilu, nato je poskusil še v baru

Aretiran in včeraj obsojen po spodletelem poskusu kraje

Stari znanec goriške policije se je v soboto zvečer podal na tatinski pohod, ki pa se je zaključil z aretacijo in včeraj dopoldne tudi z obsodbo, ki ga bo prisilila k nekajmesečnem sedenju v zaporu.

Protagonist dogodka je 29-letni Davide Mauri iz Gorice, Ul. Rabatta 15, ki ima na svojem kazenskem listu že dolg spisek obsodb. V soboto zvečer se je odpravil v Ul. Giustiniani. Najprej je odprl dostavni avto fiat 127 fiorino, last 44-letnega Giannija Mezzorane. Avto je bil ustavljen pred hišo št. 70, kjer stanuje Mezzorane. Mauri je s silo odprl vrata avtomobila in se polastil nekaterih sicer malo vrednih predmetov, ki jih je našel. Vzel je kuhinjski nož, izvijač, meter, par očal in francoski ključ.

S tem orodjem se je nato napotil do bližnjega bara na vogalu Ul. Giustiniani ter vlomil skozi stranska vrata. Takrat so posegli agenti letеčake oddelka, ki so v zadnjem času poostrihli nočno nadzorstvo v mestu, da bi prekinili vrsto manjših tatvin in vlomov. Mauriju so nataknil lišice še preden se je lahko polastil česa v baru.

Včeraj je tata zaslíšal pretor, takoj zatem pa je bila tudi sodna obravnava po hitrem postopku. Maurija so obsodili zaradi tatvine in poskusa tatvine na šest mesecev in deset dni zaporu. Pretor je zavrnil prošnjo branilca, da bi kazen bila samo pogojna.

Bruno Albertin se je spet oglasil

Bruno Albertin, 48-letni tehnik iz Gorice, ki ga iraške oblasti zadržujejo v Bagdadu, je včeraj spet lahko telefonski domov in sporočil ženi nekaj pozitivnejših novic kot pred dnevi. Končno je lahko govoril z osebjem italijanskega veleposlaništva, dobil je tudi nekaj hrane in s tem oddaljil nevarnost lakote, iraške oblasti pa so mu tudi vrnilo potni list. Kljub temu pa še vedno ne sme zapustiti države. Da bi se izognil morečemu brezdelju, se je vrnil na delo v tovarno, kjer je kot predstavnik firme iz Parme skrbel za nameščanje nekaterih naprav.

Vožnja v Rim se je končala pri Gradežu

Namesto v Benetkah, je pristal v Gradežu, včeraj pa so ga že pospremili na avstrijsko mejo, kjer ga bodo spet poslali v taborišče Dreikirchen. To je "podvig" 36-letnega Ukrajince Dimitrija Ciriwetzkega. V četrtek so mu oblasti v omenjenem begunskem taborišču priskrbele dovoljenje za obisk v Rimu. Tam naj bi se srečal s predstavniki ukrajinske unijatske skupnosti. Ciriwetzki pa si je potovanje zamislil nekoliko po svoje. Iz Lignano naj bi se v Benetke, od koder je menda menil nadaljevati pot v Rim, odpeljal na "pedaloju", plovilu, ki običajno služi za zabavo in rekreacijo kopalcem.

Namesto v Benetkah pa je Ciriwetzki pristal v gradeški laguni in tu ga je prestregla finančna straža.

Potovanje se je končalo predčasno in predvsem nepredvideno.

■ V prometni nesreči, zgodila se je včeraj okrog poldneva, v Ulici Roma, se je laže ranila 61-letna mopedistka Anna Erzettic iz Gorice. Ranila se je v trčenju z avtom ford escort, ki ga je v isti smeri, to je proti De Gasperijski ulici, vozil 36-letni Gianfranco Colla iz Gorice. Erzetticeva bo ozdravela v desetih dneh.

kino

Gorica

GORIŠKI GRAD (Pregled Amidei) 21.00 »Scugnizzi«.

CORSO Zaprto.

VERDI Zaprto.

VITTORIA Zaprto.

Tržič

COMUNALE Zaprto.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Ohranitev vrste«.

SVOBODA Šempeter 20.30 »Akcijski terorizem«.

DESKLE 20.00 »Družinska strast«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI All'Orso bianco — Korzo Italia 10 — tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU Občinska lekarna št. 1 — (Comunale n. 1) — Ul. Terenziana 26 — tel. 482787.

pogrebi

Danes v Gorici: ob 9.25 Olga Pirih, vd. Terpin iz mrliske veže glavnega pokopališča v Števerjanu, ob 13.15 Bruno Sies iz splošne bolnišnice v Gradišče, ob 13.15 Lidio Calligaris iz splošne bolnišnice v Foljan.

Družini Terpin ob izgubi mame in stare mame Olge izrekata iskreno sožalje KD Briški grič in sekcija VZPI-ANPI v Števerjanu.

Na resnici graditi prihodnost

Objava prispevka prof. Toneta Ferenc z imeni, ki so jih spomlad l. 1945 jugoslovanske oblasti odpeljale iz Trsta v ljubljanske zapore je imela v krajevni in tudi v vsedržavni italijanski stvarnosti precejšen odmev.

K poročanju medijev, predvsem pa krajevnega italijanskega lista je nedvomno pripomogla poletna »suša«, ko je dogodkov malo in ko se novinar oprime tudi neznatne novice, da napolni časopis. Ferencova razprava sicer ni »neznatna«, saj gre za prvi seznam odvedenih, ki pride iz arhiva bivše Ozne, bi pa lahko bila povod za bolj trezno in poglobljeno obravnavanje dogodkov prvih povojnih mesecev in z njimi nerazdružljivega dogajanja v fašističnem dvasetletju in še pred njim. Žal - z edino izjemo prispevka, ki ga je podpisal Galliano Fogar - italijanski dnevnik ni izkoristil te priložnosti in je raje zabrenkal na dokaj običajne strune izkrivljene interpretacije, po kateri je vsa krivda na eni-jugoslovanski strani, medtem ko se hude odgovornosti italijanske strani, predvsem pa genocidna politika fašističnega režima povsem ignorira.

V tem smislu je časopis tolmačil razpoloženje tistega, sicer manjšinskega toda najbolj glasnega dela mesta, ki se še vedno ohranja pri življenju s sklicevanjem na domnevno slovansko nevarnost. Kot v nedeljskem Corriere della sera pravilno ugotavlja Claudio Magris je »o tem vprašanju doslej govorila predvsem desnica - ki upravičeno ni imela nobene kredibilnosti - ker je obnavljala dogajanje, da bi podžigala neumno protislovansko sovraštvo in ker ima skupno s fašizmom veliko odgovornost za tisto tragedijo«. Za tako stanje Magris pripisuje del odgovornosti levici, ki je iz ideoloških razlogov hotel ignorirati povojno tragedijo, prepustila pobudo desnici in ji omogočila, da je zlorabila in izkrivila odmeve na povojna dogajanja in zavirala prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo, ki edino lahko jamči življenjsko prihodnost tem jadranskim področjem.

Precejšnja odgovornost pa imajo tudi jugoslovanske in slovenske oblasti, ki so še takorekoč do predvečrajšnjim preprečile zgodovinarjem dostop do arhivov Ozne in drugih organov, ki so bili odgovorni za odvajanje Italijanov. Sedanji slovenski oblasti gre nedvomna zasluga, da so zgodovinarjem omogočile dostop do tega gradiva, s katerim bo mogoče izpolniti sliko povojnega dogajanja pri nas.

Nacionalistični pristop in politično tolmačenje povojnega dogajanja še vedno pogojujeta tukašnje vzdušje, marsikdo se zlasti med Slovenci celo sprašuje, ali je sploh potrebno, da se slovenski narod, eden od redkih, če ne edini na svetu, sedaj potresa s pepelom za napake, ki so bile storjene v času, ko se še ni podelila vojna vihra in ko je tudi v naših krajih zapihal sicer manj krvav, a zato nič manj oster veter hladne vojne. Osebnostnim, da je stiska, s katero nekateri doživljajo današnje dogajanje okoli sprave in okoli raziskovanja povojnega dogajanja posledica še nezacelejenih ran in gorja, ki so ga doživeli na lastni koži, pa tudi zelo črno belega pristopa do NOB in do Jugoslavije, ki se je v tem boju rodila, morda v strahu, da bi kakšna temna lisa lahko zasenčila to epopejo.

Custveni pristop zlasti starejših ljudi, ki so bili protagonisti narodnoosvobodilnega boja in ki so se za ceno hudih žrtev borili proti fašizmu in nacizmu, je razumljiv. Toda ugotavljanje in obsojanje napak in, zakaj ne, tudi krvavih dogodkov, v ničemer ne zmanjšuje dejstva, da je bila NOB resnična epopeja slovenskega in jugoslovanskih narodov, ki so veliko prispevali k porazu nacifašizma in ki so s svojim žrtvovanjem in pogumom omogočili nam, ki smo se rodili po vojni, da živimo v svobodi in danes s 45-letno oddaljenostjo razmišljamo s spoštovanjem toda z nekoliko drugačnega zornega kota o času, v katerem so bili oni protagonisti.

Magris pravilno ugotavlja, da ostro obsojanje fašističnih zločinov in še obstoječih predsodkov do Slovencev v ničemer ne zmanjšuje čuta italijanstva, a tudi obsojanje napak jugoslovanske vojske takoj po vojni ni odraz protijugoslovanstva, še zlasti pa ni zanikanje epopeje NOB in zasluga Jugoslavije, ki je z uporomo Stalina prva stopila na pot demokratizacije.

Zgodovine in dogodkov preteklosti ni mogoče enostavno odmisлити, pozabiti nanje, kot da bi se ne bili zgodili, še zlasti če rane tistega dogajanja še skeliijo. S strokovnim pristopom je treba ugotoviti vso resnico, a ne zato, da bi nas razdvajala, pač pa zato, da bi skupaj presegli nekdanja nasprotja in na novih, trdnjših osnovah začeli graditi prihodnost. Slovenija stopa na to pot, čas bi bil, da bi z isto pripravljenostjo nanjo stopila tudi Italija.

VOJMR TAVČAR

Samo Pahor ponuja v presojo nekaj podatkov o leta 1945 odvedenih osebah In če je bila usmrtitev odvedenih ljudi sestavni del vojnih ciljev zaveznikov?

Prof. Samo Pahor nam je poslal s prošnjo za objavo sledeči prispevek:

Ko Primorski dnevnik piše o odmevih na članek dr. Toneta Ferenc o osebah, ki so jih jugoslovanske oblasti odvedle leta 1945 iz Trsta, Gorice in drugih primorskih krajev, se sprašuje: »Je treba njihov žalostni konec pripisati narodnostnemu maščevanju ali pa predvsem ideološkemu fanatizmu?«

Vprašanje kaže znake ideološkega fanatizma, ki ni sposoben trezno in poglobljeno vzeti v poštev vse možnosti, ki ni pripravljen zbrati vso potrebno dokumentacijo, ki se s svoji zaslepljenosti nehoti odpoveduje objektivni in celoviti sodbi o posameznem pojavu.

Zato ponujam v presojo nekaj podatkov, na osnovi katerih bi bilo mogoče sklepati tudi, da je bila usmrtitev 113 oseb iz treh seznamov sestavni del vojnih ciljev Združenih in pridruženih narodov, zmagovalcev v vojni proti nacifašizmu.

SANTA MESSA PER I MIEI FUCILATI

di PIETRO
BRIGNOLI

Le spietate rappresaglie italiane
contro i partigiani in Croazia
dal diario di un cappellano

Knjiga Pietra Brignolija

Od 19. oktobra do 1. novembra je bila v Moskvi konferenca zastopnikov Kitajske, Združenega kraljestva, Združenih držav Amerike in Zveze sovjetskih socialističnih republik. Predstavnik ZDA Cordell Hull (1891-1955, zunanji minister ZDA 1933-1944, Nobelov nagradenec za mir 1945) je zahteval smrtno kazen za vse nemške, japonske in italijanske vojne zločince. Posledica te njegove zahteve je bila 30. oktobra 1943 odobrena deklaracija, ki so jo podpisali Roosevelt, Churchill in Stalin. Besedilo je po meni dostopnem viru sledeče: »Čim bo katerikoli v Nemčiji sestavljeni vladi dovoljeno premirje, bodo vsi oficirji, vojakji in člani nemške nacistične stranke, ki so krivi za krutosti ali so se udeležili pokolov in množičnih eksekucij, in da je to obče znano, izročeni oblastem držav, v katerih so storili taka zločinska dejanja, da bi bili sojeni in obsojeni v skladu z zakoni teh osvobojenih držav in svobodnih režimov, ki se bodo konstituirali v njih. Vsaka od teh držav bo pripravila seznane, ki bodo vsebovali, poleg imen, vse druge možne podrobnosti podatke o vojnih zločincih. To se bo posebej nanašalo za sedesena področja Sovjetske zveze, Grčijo vključeno s Kreto in drugimi otoki, Norveško, Dansko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburg, Francijo in Italijo.«

Predsedstvo AVNOJ-a (Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije) je 30. novembra 1943 izdalo odlok o postavitvi Državne komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev. Predsednik komisije je bil prof. dr. Dušan Nedeljković,

univerzitetni docent filozofije prava, tajnik pa dr. Ivan Grgić, odvjetnik.

V teku leta 1944 so bile ustanovljene komisije za ugotavljanje vojnih zločinov v vseh federalnih enotah Jugoslavije. Za Slovenijo je bila ustanovljena taka komisija na 1. zasedanju SNOS-a (Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta) v Črnomlju 19. februarja 1944. Za predsednika komisije je bil imenovan prof. dr. Makso Šnuderl, za tajnika dr. Fedor Košir.

Pri pokrajinskih narodnoosvobodilnih odborih so bili za zbiranje dokumentacije zadolženi posebni referenti, pri okrožnih, okrajnih in krajevnih narodnoosvobodilnih odborih pa posebni poročevalci.

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo je takoj izdala splošni razglas za slovenski narod, naj prijavlja zločine, nato je pripravila navodila za prijavljanje zločinov (Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije je 8.5.1944 izdal pravilnik o poslovanju državne komisije). Na osnovi zbranega gradiva (v znatni meri je šlo za dokumente iz arhivov okupatorskih upravnih in vojaških organov ter za fotografije, ki so bile zaplenjene pri sovražnikih vojakih) je strokovno obdelala posamezne primere in izdajala o njih poročila v »Objavah«. Do srede avgusta 1944. leta je ugotovila že 2.359 zločincev in izdala 28 objav. Dokumentacija in poročila je nato poslala državnim komisijam. Ta je na osnovi prejete dokumentacije sestavila poročila, ki so verjetno združevala po več poročil komisij iz federalnih enot. Decembra leta 1944 je izdala prvih šest poročil (Saopštenja), nato pa v letih 1945 in 1946 še drugih 87 poročil (zdi se, da poročila št. 54-65 niso objavili). Svoja poročila in dokumentacijo je državna komisija pošiljala naprej Mednarodni komisiji in prav v arhivu te komisije pri OZN je BBC črpala gradivo za znamenito oddajo o italijanskih vojnih zločincih. Državna komisija je bila razpuščena 12. aprila 1948. Njen arhiv v Arhivu Jugoslavije v Beogradu obsega 90 registrov, 1.101 fascikel in 135,9 metrov polic. Tudi Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo je prenehala delovati leta 1948. Del njenega arhiva je shranjen v Inštitutu za sodobno zgodovino in obsega 84 fasciklov (11,5 metrov polic), drugi dela arhiva te komisije pa hrani Arhiv Slovenije (okoli 60 fasciklov).

V arhivu slovenske komisije je ostalo več tisoč nezaključenih spisov, ki niso bili poslani naprej zvezni komisiji. V teh spisih seveda ne manjka Italijanov, od katerih so nekateri identificirani prav natančno, drugi bolj približno, nekateri pa zelo pomankljivo. Med spisi, ki so bili zaključeni in poslani državnim komisijam, je bilo očitno tudi več takih, ki se nanašajo na zločine, ki so bili storjeni proti Slovincem na Primorskem od leta 1918 dalje. Tako poročilo državne komisije št. 49, sestavljeno 14.4.1945, navaja, zločine proti slovenski manjšini od napada na tiskarno in uredništvo lista Edinost 29. decembra 1918.

Kot je splošno znano, je bil po vojni proces proti glavnim nemškim vojnim zločincem v Nürnbergu, proti glavnim italijanskim vojnim zločincem pa ga ni bilo nikoli. Tisti, ki so bili sojeni v Italiji, so bili sojeni zaradi svojega ravnanja v Italiji pred vojno ali pa po 8. septembru 1943. Proti generalu Mariu Roatti, enemu od glavnih krivcev za italijanske vojne zločine na ozemlju Jugoslavije, se je pričel proces v Rimu sredi februarja 1945. leta. Toda ne zaradi vojnih zločinov v Jugoslaviji. Pro-

ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА ЈУГОСЛАВИЈА

САОПШТЕЊА

БР. 1—6

О ЗЛОЧИНИМА ИТАЛИЈАНСКИХ
И НЕМАЧКИХ ОКУПАТОРА

ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ЗЛОЧИНА
ОКУПАТОРА И ЊИХОВИХ ПОМАГАЧА

БЕОГРАД, 1944 ГОДИНЕ

Naslovna stran poročila štev. 6 o zločinih Italijanskih in nemških okupatorjev

ti koncu meseca je list Unità pisal, da je treba Roatto izročiti Jugoslaviji in 4. marca 1945 je general pobegnil iz bolnice, v kateri se je zdravil zaradi srčne bolezni (glej Partizanski dnevnik 16. in 25.2. ter 1. in 8.3.1945). General Taddeo Orlando, poveljnik divizije Granatieri di Sardegna in kot tak kriv za zločine, ki jih je v knjigi Santa messa per i miei fucilati (s podnaslovom Le spietate rappresaglie italiane contro i partigiani in Croazia dal diario di un cappellano) opisal vojaški kaplan Pietro Brignoli, pa je bil v istem času vrhovni poveljnik karabinerjev.

Tudi kasneje italijanske vlade niso imele drugačnega odnosa do oseb, ki so se izkazale v fašističnih osvajalnih pohodih in pri zatiranju osvobodilnega gibanja. Splošno je znano, da je najbolj zloglasni pripadnik Posebnega nadzornišтва za javno varnost (s sedežem v ulici Bellosguardo in nato v ulici Cologna) dodatni podkomisar javne varnosti dr. Gaetano Collotti, rojen 24.3.1917 v Castelbuono (Palermo), do bil z odlokom predsednika republike z dne 25.8.1953 (uradni list z dne 16.1.1954) bronasto kolajno za hrabrost, ki jo je izkazal v spopadu s partizani 10. aprila v bližini Tolmina. Vodja Posebnega nadzornišтва za javno varnost dr. Giuseppe Gueli je bil od sodišča obsojen (v odsotnosti) na 8 let in 11 mesecev zapora (in po vsej verjetnosti deležen takimenovane Togliattijeve amnistije), zloglasni Collottijev kolega dr. Domenico Miano, rojen 14.4.1911 v Motta S. Anastasia (Catania) pa je bil vsaj 11.1.1947 še vedno v službi kot policijski podkomisar.

V poročilih Državne komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev dobimo imeni dveh oseb, ki ju navajajo seznami dr. Ferenc. V prvem seznamu je Eugenio

Nauta, civilni komisar za okraj Čabar, ki ga poročilo št. 7 navaja samo z zgrešenimi priimkom Nanta, v tretjem seznamu pa je Emilio Cassanega, civilni komisar za okraj Črnomelj, ki ga omenjata poročila št. 4 in 17.

Poročilo št. 4 se začena takole: »Na osnovi dokumentov, fotografij in pričevanj, ki jih je zbrala slovenska deželna komisija, državna komisija ugotavlja, da so italijanski okupatorji izvršili na slovenskem narodu masovna grozodejstva z namenom in načrtom, da ga popolnoma iztrebijo« (dokumentacija o tem za leti 1941-1942 je dr. Tone Ferenc objavil leta 1987 v knjigi Fašisti brez krinke, Dokumenti 1941-1942; recenzor v Zgodovinskem časopisu Miroslav Stiplovec je izrazil mnenje, da bi bilo koristno objaviti zbrane dokumente tudi v italijanskem izvirniku, uvodno študijo dr. Ferenc pa v tujem jeziku).

O Emiliju Cassanegu poroča sledeče: »S svojim spisom št. 350 z dne 27.7.1942 civilni komisar v Črnomlju ing. Emilio Cassanega obvešča Graziolija, da je bilo v okoliških vaseh požganih 250 hiš, v zapore v Črnomlju in Metliki pa je bilo pripeljanih 280 oseb za internacijo. S spisom št. 317 z dne 1.8.1942 on obvešča, da se je število zaprtih dvignilo že na 500, medtem ko v okolici švigajo požari na vseh straneh, in da v »operacijah« sodeluje osebno general Maccario. Že 8.8.1942 isti obvešča Graziolija, da je na ukaz polkovnika F. Ciancabille, poveljnika 23. pehotnega polka "Como" požganih v bližini Črnomlja več vasi in ujetih 200 moških. Število zaprtih moških od 18. do 55. leta se je dvignilo v Črnomlju na 900 oseb. Cassanega v poročilu dodaja: "Ne bom Vas informiral o obupu družin interniranih oseb, - že sem, po Vašem ukazu, opustil vsako intervencijo....". "Čeprav priznam, da gre za nedolžne ljudi, sem jim moral odstraniti".

Poročilo, ki vsebuje imena še drugih desetih oseb, se zaključuje s sledečimi besedami: »Državna komisija je mnenja, da so vsi navedeni hudi vojni zločinci in da morajo biti strogo kaznovani za zločine, ki so jih storili proti našim narodom.«

Poročilo št. 7 in 17 mi trenutno nista dostopni. Zato ne morem navesti, kaj poročata o Nauti in Cassanegu.

V zvezi z delovanjem Naute pa lahko na osnovi podatkov v knjigi Čabarski kraj navedem, da je bil bivši oficir fašistične milice in da je za časa njegove uprave okraja Čabar bilo odpeljanih iz okraja, predvsem v taborišče na Rabu, 6.718 oseb, v večini otrok, žena in starcev.

O Cassanegu lahko povem, na osnovi neoporočenih virov, da je bil škvadrist, to je fašist izpred 28.10.1922, in leta 1941 član pokrajinskega vodstva fašistične stranke v Gorici. Po poročilu iz dne 12.8.1944, ki nosi v arhivu komisije za Slovenijo oznako O-1395, pa je bil tedaj inženir pri nemški vojnogradbeni organizaciji Todt.

SAMO PAHOR

Toda redno sodišče jih ni spoznalo za krive...

Mislim, da se je treba prof. Samu Pahorju zahvaliti za pojasnila, ki jih tu objavljamo. Tudi ta pojasnila namreč lahko prispevajo k osvetlitvi dogodkov, ki so se tako globoko in strupeno zarezali v zgodovino teh krajev delno prav zaradi molka, v katerega jih je skušala ena stran pokopati. V tem smislu sem celo vesel, da sem s svojim pisanjem nehoti izrazil takšno reakcijo pri njem. Seveda pa nisem prav nič zadovoljen z njegovimi sodbami na račun mojega pisanja in menim, da bi po pravici lahko marsikaj od tega, kar meni očita, letelo nanj.

Prof. Pahor skuša dokazati, da obstajajo razlogi, na osnovi katerih bi bilo mogoče sklepati, da je bila usmrtitev 113 deportirancev, ki so navedeni v Ferencjevih seznamih, pravična kazen za njihove zločine, točneje »sestavni del vojnih ciljev Združenih in pridruženih narodov, zmagovalcev v vojni proti nacifašizmu«. Zatorej je po njegovem nesprejemljivo vprašanje, ki sem ga postavil, ali je namreč treba njihov žalostni konec pripisati »narodnostnemu maščevanju ali pa predvsem ideološkemu fanatizmu«.

V odgovor bi najprej opozoril, da sem to vprašanje postavil ob vrsti drugih vprašanj, ki naj bi jih terjala vsestranska osvetlitev seznamov deportirancev, med katerimi sta bili tudi naslednji: »Kdo so bili tisti ljudje in kaj so prej počeli?« ter »Kako in zakaj so jih prišli?« Iz konteksta je torej očitno, da nisem vnaprej izključeval možnosti, da bi nekateri izmed deportirancev ali celo vsi zagrešili zločine, zaradi katerih bi morali biti obsojeni in kaznovani.

Kar pa na osnovi našega poznavanja zgodovinske resnice moramo, žal, izključiti, je možnost, da bi bili omenjeni deportiranci obsojeni na rednih procesih oziroma »v skladu z zakoni osvobojenih držav, v katerih so storili zločinska dejanja, in svobodnih režimov, ki se bodo konstituirali v njih«, kot pravi deklaracija Roosevelta, Churchilla in Stalina iz leta 1943, ki jo navaja prof. Pahor. A to ni malenkost. Prav to namreč odločilno spodkopuje trditve, ki jo skuša prof. Pahor dokazati, da bi namreč usmrtitev 113 deportirancev lahko bila »sestavni del vojnih ciljev Združenih in pridruženih narodov, zmagovalcev v vojni proti nacifašizmu«.

Tu smo pri sržu problema. Žalostni konec 113 deportirancev (seveda, če so takšen konec vsi storili, kar bi seveda morali preveriti, kot sem že prejšnjič zapisal) podobno kot žalostni konec tisočev, ki jih je pokončala nova oblast ob koncu vojne in še po njej, ni mogoče formalno-pravno opravičiti. Prav zato se je pojavila teza o »narodnostnem maščevanju«, ki skuša tiste množične usmrtitve tako-rekoč moralno opravičiti, saj predpostavlja, da je šlo za maščevanje nad ljudmi, ki so vsekakor nekaj zagrešili. Koliko je ta teza sprejemljiva, je seveda drugo vprašanje. Kar se mene tiče, sem opozoril le, da obstaja tudi druga možnost, in sicer, da je šlo tudi za (večkrat nedolžne) žrtev socialne oziroma socialistične revolucije. Ker menim, da je treba odločilne razloge iskati predvsem v tej drugi smeri, sem vprašanje postavil v zgoraj navedeni obliki.

MARTIN BRECELJ

V prvem četrtfinalnem srečanju na 11. košarkarskem SP Po pričakovanju SZ

SOVJETSKA ZVEZA - GRČIJA 75:57 (37:40)

SOVJETSKA ZVEZA: Vetrta 16 (4:4), Sok 3, Berežnoj 4, Milišenko, Tihonenko 13 (4:5), Binčuk 4 (2:2), Voljkov 23 (4:9), Sukerev 8, Belostjoni 4.

GRČIJA: Kasparis, Patalukas 2, Janakis 22 (11:13), Kabulis, Stergakos, Papadopoulos, Galakteros 12 (4:4), Lipiridis 6, Fasulas 6, Janu, Kristodulu 6 (2:2).

PM: SZ 14:20, Grčija 18:21. TRI TOČKE: Vetrta 2, Sok 1, Tihonenko 1, Volkov 3, Galakteros 1. PON: Sok (29).

BUENOS AIRES — V uvodni četrtfinalni tekmi finalne skupine 2 je Sovjetska zveza po pričakovanju premagala postrtovalne Grke, ki so bili v prvem polčasu povsem enakovredni in celo boljši od Sovjetov. V drugem delu tekme pa so Janakis in drugi povsem popustili, tako so Sovjeti imeli lahko pot do zanesljive zmage.

Tekma je bila na kakovostni ravni le prvih dvajset minut, ko je bila igra tudi povsem izenačena. V sovjetskih vrstah sta še posebno blestela Vetrta in Volkov, medtem ko je bil pri Grkih daleč najboljši Janakis. V nadaljevanju je bilo videti, da so Sovjeti predvsem telesno bolje pripravljene od Grkov. Polovili so skoraj vse odbite žoge, Grki pa so bili tudi netočni pri metih, saj so v 15 minutah drugega polčasa dosegli samo 11 točk. Sovjeti so tedaj že vodili za 15 točk prednosti (66:51) in tekme je bilo praktično konec.

TOLAŽILNA SKUPINA KANADA - J. KOREJA 124:86 (52:49)

Modri čakajo
Dino Radjo

Vse kaže, da se bo splitski center Dino Radja v prihodnjih dneh pridružil ostalim jugoslovanskim reprezentantom v Buenos Airesu. Splitski as je,

Na jadrnem SP IYRU

Arianna Bogatec solidna sedma

Sirenina jadralka Arianna Bogatec je na svetovnem prvenstvu IYRU za razred europa, ki se je v nedeljo zaključilo v Hornu na Nizozemskem, pokazala vso svojo vrednost. V konkurenci 79 tekmovalk iz 19 držav je namreč zasedla povsem solidno 7. mesto, bila pa je daleč najboljša v italijanski reprezentanci.

O njenem nastopu bomo podrobneje še poročali.

Žarko Paspalj na tem SP ni upravičil svojega slovesa

kot znano, poškodovan in je trenutno s košarkarji svojega novega kluba Il Messaggero iz Rima (rimski klub je tudi poskrbel za zdravljenje).

Kaže tudi, da je jugoslovanska košarkarska zveza zahtevala, da se Radja pridruži ostalim reprezentantom v Argentini tudi zato, da bi se končale polemike glede najdražjega prestopa kakšnega evropskega športnika sploh.

Kot je dejal Dragan Kićanović, je prstov Dina Radje k Messaggeru še vprašljiv in da bodo na zvezi razpravljali o tem šele po koncu tega svetovnega prvenstva.

Tudi Petrović
k Messaggeru?

Vse bolj se šušlja, da bo po Radji oblekel dres rimskega Messaggera tudi Dražen Petrović, bivši član zagrebške Cibone in trenutno član ameriškega profesionalnega moštva iz Portlanda. Za prstov v rimski klub naj bi Petrović prejel celo več od Radje, in sicer 20 milijonov dolarjev za pet let.

Vse te govorice pa največ zaskrbljajo prav trenerja jugoslovanske reprezentance Dušana Iškovića. Predvsem je za Iškovića zaskrbljujoča odsotnost splitskega centra, ki je za modro reprezentanco bistvene važnosti tudi zato, ker Vlade Divac ni v dobri formi.

Več Italijanov
v odborih FIBA

Na zasedanju mednarodne košarkarske zveze je bilo več italijanskih predstavnikov izvoljenih v razne mednarodne odbore. Aldo Vitale je predsednik evropske cone FIBA, Cesare Rubini je potrjen kot predsednik mednarodne zveze trenerjev in Tržčan Duilio De Gobbis je izvoljen kot podpredsednik finančnega odbora.

Na tem zasedanju so tudi odločili, da bo v okviru proslav ob stoletnici košarke prihodnje leto v Braziliji turnir z vsemi dosedanjimi svetovnimi prvaki (Brazilija, Argentina, SZ, Jugoslavija in ZDA).

V Rimu pa bo 8. decembra letos zasedal izvršni odbor FIBA, ki bo tudi uradno dodelil organizacijo evropskega prvenstva Rimu. Rok za druge kandidature je namreč že zapadel.

DANAŠNJI SPORED SP

FINALNA SKUPINA (BUENOS AIRES)

SKUPINA 1
21.00: Avstralija - ZDA
3.00: Portoriko - Argentina
SKUPINA 2
18.00: Jugoslavija - SZ
24.00: Brazilija - Grčija
TOLAŽILNA SKUPINA (SALTA)
SKUPINA 1
21.00: Kitajska - Španija
24.00: Venezuela - Egipt
SKUPINA 2
18.00: Italija - Južna Koreja
3.00: Angola - Kanada
Ure so po našem času.

Jugoslavija - SZ
po TV Koper

Televizija Koper-Capodistria bo neposredno prenašala srečanje četrtfinalne skupine med Jugoslavijo in SZ. Prenos bo ob 18.00, komentator pa Sergij Tavčar.

Ob 21.00 pa bo drugi neposreden prenos, in sicer Avstralija - ZDA (komentator Dan Peterson).

zadnja vest

V prvi tekmi četrtfinalne skupine svetovnega košarkarskega prvenstva je Jugoslavija s 105:86 (52:41) premagala Brazilijo. Jugoslavija je igrala v naslednji postavi: Petrović 27, Perasović 5, Čutura, Kukoč 20, Paspalj 19, Zdrovč 7, Obradović, Čurčić 6, Divac 14, Komazec 2, Jovanović, Savić 5.

Jugoslovan Topić svetovni rekorder

PLOVDIV — Jugoslovanski atlet Dragutin Topić iz Beograda je na 3. svetovnem mladinskem prvenstvu v Plovdivu dosegel izjemen uspeh — z mladinskim svetovnim rekordom 237 cm je seveda osvojil zlato kolajno in tako izboljšal za cm prejšnji mladinski rekord Kubanca Sotomayorja, ki ga je dosegel pred štirimi leti. Jugoslovanski uspeh v tej disciplini je dopolnil Stevan Zorić, ki je dosegel rezultat 226 cm in osvojil bronasto kolajno.

Najuspešnejša reprezentanca na tem SP je bila SZ, ki je osvojila kar osem zlatih kolajn, sledijo ZDA in Kenija s 4, Kitajska, Etiopija in NDR pa s 3 zlatimi kolajnami. Italija se je morala zadovoljiti le z Bencicijevim bronom na 5.000 m.

Hernandez 44"30

MONTE CARLO — Na velikem mednarodnem atletskem mitingu v Monte Carlu je najboljši rezultat dosegel Kubanec Hernandez na 400 m (44"30), drugi je bil Američan Everett (44"35), tretji pa njegov rojak Reynolds (44"91). Na 100 m je Nigerijec Imo

(10"23) premagala Američana Mitchell (10"23), Američan Kingdom pa je bil le peti na 110 m ovire (13"57). Zmagal je Francoz Torret (13"27).

Merlene Ottey 10"97

HENGELO (NIZOZEMSKA) — Jamajčanka Merlene Ottey je na nedeljskem mednarodnem atletskem mitingu pretekla 100 m z odličnim časom 10"97. Kenijec Koech pa je na 3.000 m zapreke dosegel letošnji najboljši čas (8'10"96). Naj omenimo še, da je Američan Burrell spet zmagal na 100 m, tokrat s časom 10"11.

Bordin 1. v Veroni

VERONA — Gelindo Bordin je osvojil prvo mesto na italijanskem prvenstvu v malem maratonu v Veroni, drugi je bil Nicosia, tretji pa Fauci.

Trije mrtvi v Sydneyu

SYDNEY — Na maratonu v Sydneyu so umrli kar trije tekmovalci. Skupno je na tej tekmi nastopilo 44.000 profesionalcev in amaterjev.

Na slovenskem atletskem prvenstvu v Postojni Brigita Bukovec odlična

20-letna Ljubljanka Brigita Bukovec je bila glavna junakinja slovenskega atletskega prvenstva, ki je bilo v soboto in nedeljo v Postojni. V teku na 100 m ovire je s časom 13"23 postavila nov jugoslovanski rekord. Sicer je pred tednom dni na balkanskih igrah tekla tudi v času 13"13, tedaj pa ji je pomagal premočan veter. Bukovecova je znano ime v atletskih krogih. Lani je na mladinskem EP v Varaždinu osvojila tretje mesto, s sedanjem rekordom pa je brez dvoma ena kandidatkinj za finale na EP, ki se bo začelo čez dva tedna v Splitu.

Sicer je prvenstvo Slovenije dalo še en odločen rezultat. Domačin Borut Bilač je v daljino skočil 8,06 m, največ na domačem stadionu.

Ton ne preveč obiskanemu prvenstvu je dalo večje število gostov. V soboto se je v Postojni mudil tudi zvezni selektor Dane Korica, ki je s priprav pri Brdu privedel med drugimi četverico 400-metrašev za EP. Sklobodan Branković (CZ Beograd) je zmagal v odličnem času 46"04, četrti Jovković pa je tekkel še vedno v 46"61, kar obeta, da bo imela Jugoslavija na EP več kot solidno štafeto.

NEKAJ BOLŠIH REZULTATOV: 100 m: Bilač (Postojna) 10"66; daljina: Ergotić (Zagreb) 7,93 m; krogla: Perić (Partizan BG) 19,02 m; palica: Radanović (Zagreb) 4,90; Benedetić (Olimpija LJ) 4,80 m; 800 m: Melnjak (Olimpija LJ) 1'50"32; višina: Apostolovski (Olimpija LJ) 221 cm; disk: Mustapić (Sarajevo) 59,48 m; 400 m ovire ženske: Dominc (Olimpija) 58"45.

Iz Trsta so bili na startu med drugimi Igor Sedmak, ki je bil drugi v troskoku z dobrim rezultatom 14,86; Sonja Antoni je opravila svoj prvi letošnji tek na 400 m čez ovire v zelo dobrem času 60"76; Fabio Ruzzier je v hoji na 20 km zasedel tretje mesto. Za zmagovalcem Baleom je zaostal 10 minut. Njegov čas: 1.39'06"39. (kb)

Na dirki za VN Madžarske v formuli ena Boutsen pred Senno

BUDIMPEŠTA — Belgijec Boutsen (williams renault), ki je bil najhitrejši že na poskusnih vožnjah, je na 10. dirki sezone, veljavni za VN Madžarske, prišel do svoje tretje zmage v formuli ena. Uspeh je več kot zaslužen, saj je vodil od začetka do konca. Sreče pa ni imel Nannini: ko se je pripravljaj, da napade vodilnega Boutsena, se je vanj zaletel Sena in dirke je bilo zanj konec, medtem ko Brazilce svojega avta ni poškodoval, zasedel je 2. mesto in še povečal prednost na skupni lestvici pred Prostom. Ista usoda kot Nanninija je doletela Mansella, v katerega se je pri prav tako tveganim prehitovanju zaletel Berger. Mansell je bil tedaj tretji, Berger četrti. Prost je moral že prej, v 36. krogu, odstopiti zaradi okvare na menjalniku. Vsekakor je bila teh tveganjih prehitovanj kriva slabo izpeljana prog, ki praktično ne omogoča prehitovanja. Dirka na Madžarskem pa je pokazala, da se je razmerje sil še bolj izenačilo. Zlasti preseneča napredek Benettona. Do incidenta je bil

namreč Nannini na najboljši poti, da prehiti Boutsena.

Prihodnja dirka bo 9. 9. v Monzi. VRSTNI RED: 1. Boutsen (williams renault), ki je 305,459 km prevozil v 1.49'30"597 s povprečno hitrostjo 167,402 km/h; 2. Sena (mclaren honda) po 0'288; 3. Piquet (benetton ford) 27'893; 4. Patrese (williams renault) 31'833; 5. Warwick (lotus lamborghini) 1'14'244; 6. Bernard (lola lamborghini) 1'24'308; 7. Donnelly (lotus lamborghini); 8. Gugelmin (leyton house judd); 9. Caffi (arrows cosworth); 10. Piro (dallara cosworth) vsi po 1 krogu.

SKUPNI VRSTNI RED: 1. Sena (Braz.) 54 točk; 2. Prost (Fr.) 44; 3. Berger (Av.) 29; 4. Boutsen (Bel.) 27; 5. Piquet (Braz.) 22; 6. Patrese (It.) 15; 7. Alesi (Fr.) 13; 8. Mansell (VB) 13; 9. Nannini (It.) 13; 10. Capelli (It.) 6.

LESTVICA AVTOMOBILSKIH HIŠ: 1. McLaren 83 točk; 2. Ferrari 57; 3. Williams 42; 4. Benetton 35; 5. Tyrrell 14; 6. Lola in Leyton House 6; 8. Lotus 3; 9. Arrows in Brabham 2.

Na motociklistični dirki za VN Švedske Capirossi v težavah

ANDERSTORP (Švedska) — Če ne bodo izpeljali dirke za VN Madžarske, si je Rainey že zagotovil svetovni naslov v politrskem razredu. Do konca manjkajo le tri tekme (torej 60 točk), že sedaj pa ima Rainey 47 točk prednosti pred Schwantzom, ki je v Anderstorpu padel. Italijan Capirossi (razred 125 ccm) je tokrat imel težave, a je kljub temu ubranil prvo mesto v razredu do 125 ccm, vendar se mu je na vrhu pridružil Zahodni Nemec Prein.

125 ccm: 1. Span (honda), ki je 92,713 km prevozil v 39'33"943 s povprečno hitrostjo 140,387 km/h; 2. Gramigni (aprilja) po 0'892; 3. Romboni (honda) 0'958; 4. Prein (honda) 1'153; 5. Gresini (honda) 1'250; 7. Capirossi (honda) 1'636.

Skupni vrstni red (po 11 dirkah): 1. Capirossi (It.) in Prein (ZRN) 142 točk; 3. Spaan (Niz.) 129; 4. Romboni (It.) 115; 5. Martinez (Šp.) 94; 8. Gresini (It.) 69.

250 ccm: 1. Cardus (honda), ki je 100,775 km prevozil v 40'03"639 s povprečno hitrostjo 150,709 km/h; 2. Kocinski (yamaha) po 0'080; 3. Shimizu (honda)

0'299; 4. Cadalaria (yamaha) 0'384; 5. Bradl (honda) 1'804.

Skupni vrstni red (po 12 dirkah): 1. Cardus (Šp.) 173; 2. Kocinski (ZDA) 166; 3. Cadalaria (It.) 143; 4. Zeelenberg (Niz.) in Bradl (ZRN) 101.

500 ccm: 1. Rainey (yamaha), ki je 120,930 km prevozil v 46'01'689 s povprečno hitrostjo 157,689 km/h; 2. Lawson (yamaha) po 1'149; 3. Gardner (honda) 3'564; 4. Doohan (honda) 22'564; 5. MacKenzie (suzuki) 49'333.

Skupni vrstni red (po 12 dirkah): 1. Rainey (ZDA) 220; 2. Schwantz (ZDA) 173; 3. Doohan (Avs.) 135; 4. MacKenzie (Šk.) 107; 5. Ruggia (Fr.) 92; 6. Garriga (Šp.) 89; 7. Gardner (Avs.) 88; 9. Lawson (ZDA) 73; 10. Chili (It.) 56.

Fondriestu pokal Agostoni

LISONE (Milan) — Na kolesarski dirki za pokal Agostoni je zmagal Italijan Fondriest, ki je 206 km prevozil v 5.12'43" s povprečno hitrostjo 39,511 km/h. Sledijo: 2. Cesarini (It.) po 40'; 3. Vandelli (It.) 43'; 4. Ghiretto (It.) 46'.

Evropski pokal v vaterpolu Jugoslavija v finalu premagala Italijo

RIM — V finalu evropskega pokala v vaterpolu je Jugoslavija zasluženoma premagala Italijo. Izid srečanja je bil 9:7 (2:1, 2:3, 3:2, 2:1) za modre.

V polfinalu je Jugoslavija z 12:5 odpravila ZRN, Italija pa z 10:8 Madžarsko. V finalu je Madžarska s 13:12 premagala ZRN.

Rekord Maffeisove

GROSSETO — Agnese Maffei je z znaniko 60,64 m postavila novi italijanski rekord v metu diska. Tudi prejšnji rekord (59,26 m) je pripadal Maffeisovi, postavila pa ga je v soboto.

Trst - Bari v eni etapi

TRST — »Kolo in ambient: stična točka«. Tako so poimenovali pobudo, ki so jo predstavili včeraj v Trstu v prisotnosti podžupana Segheneja. Gre namreč za kolesarski »maraton« Trst - Bari (1.000 km), ki naj bi ga Mencaccini in Barnini, člana A. S. Veloce Club Tifernate iz Città di Castello opravila v eni sami etapi. Kolesarja sta šla na pot že opolnoči.

Novinec iz Zemuna zmagal tudi v 2. kolu 1. jugoslovanske nogometne lige Najbolj »vroče« tokrat v Novem Sadu

Posebej za Primorski dnevnik
FRANCI BOŽIČ

Nogometni prvotigaši so odigrali 2. kolo, v katerem je zaigral tudi mostarski Velež. Liga ima zdaj po sklepu konference NZJ 19 klubov, zato v vsakem kolu en klub počiva, tokrat je bila to Rijeka.

Crvena zvezda je z avtogolom Ajderja in golom Prosinčevića premagala vselej neugodno močnega Rada, ki ga je v prejšnji sezoni vodil zdajšnji trener C. zvezde Ljupko Petrović. Crvena zvezda ni navdušila, do zmage je prišla težje kot bi lahko sklepali po rezultatu. Še zlasti slabo sta igrala Savičević in Pančev, ki jima očitno ne ustreza način dela novega trenerja, ki zahteva od igralcev veliko več angažiranosti kot prej Sekularac. Dinamo je zaradi zapore igrišča v Zagrebu igral z Veležem na Reki. Zagrebčani so bili za cel razred boljši, a so s težavo zmagali. Velež je z golom Tučeka celo vodil, v finišu pa je Šuker dosegel dva gola. Najbolj vroče je bilo tokrat v Novem Sadu, kjer je Vojvodina gostila Partizana. Izživljali so se beograjski navijači, zaradi neredov pa je bila tekma dvakrat prekinjena, najbolj razgnete pa

so odpeljali v zapor. Le malo je manjkalo, da se ni ponovil »primer Boban«. Partizanov napadalec Djurdjević je namreč hotel zaščititi svoje navijače, ki so jih odpeljali s policijskim kombijem. Hajduk igra v močno oslabiljeni zasedbi, le mlada reprezentanta Jarni in Bokšić sodita med bolj znana imena. Splični so povedli z golom Vučevića, toda Željeznikar je izenačil, pri streljanju enajstmetrovk pa so imeli več sreče igralci Hajduka. Za Crveno zvezdo je na vrhu lestvice presenetljivo četrti beograjski prvotigaš, novinec Zemun.

Ljubljanska Olimpija je po tradiciji izgubila v gosteh s Sarajevom, ki bi ob spoštovanju pravil igre moralo igrati v II. ligi. Ljubljancani so klonili z 0:2, strelca pa sta bila Kuprešanin in Ramović. Oba gola so dobili po prekinutvah igre, nasploh pa so bili vso tekmo enakovredni domačin. Kljub temu pa je očitno, da Olimpija brez braniškega tandema Židan - Novak igra slabše kot v prejšnjem prvenstvu. Pri Olimpiji škripa tako v povsem novi obrambi kot v končnici napada, v kateri Dinko Vrabac ne more in ne more ujeti stare forme. Novo priložnost bo imela Olimpija v nedeljo, ko bo za Bežigradom ob 20. uri gostoval Hajduk.

REZULTATI 2. KOLA I. ZNL: Vojvodina - Partizan 1:2 (0:2), Zemun - Borac 1:0 (1:0), Dinamo - Velež 2:1 (0:0), Osijek - Budućnost 3:4 (1:1), 1:1 po 11-m, Sarajevo - Olimpija 2:0 (2:0), Hajduk - Željeznikar 5:3 (1:1), 1:0 po 11-m, Spartak - Radnički 1:2 (0:1), Sloboda - Proleter 1:2 (0:1), C. zvezda - Rad 2:0 (0:0), Rijeka prosta.

LESTVICA: C. zvezda, Radnički in Zemun 4, Budućnost, Partizan 3, Sarajevo, Rad, Dinamo, Proleter, Spartak, Olimpija 2, Željeznikar, Hajduk 1, Osijek, Velež, Borac, Rijeka, Vojvodina, Sloboda 0.

PRIHODNJE KOLO (19. t. m.): Olimpija - Hajduk, Rad - Vojvodina, Proleter - C. zvezda, Radnički - Sloboda, Željeznikar - Spartak, Budućnost - Sarajevo, Velež - Osijek, Rijeka - Dinamo, Partizan - Zemun, Borac prosta.

Koper razočaral

KOPER — V 1. kolu tretje jugoslovanske nogometne lige je Koper v obalnem derbiju razočaral proti novincu Izoli. Koprčani so sicer zmagali, a le po streljanju 11-metrovk s 5:4. V regularnem delu se je tekma končala 1:1 (0:0).

Italijanske nogometne ekipe pred novo sezono Podvig Lazia v Španiji

Po lepem uspehu Sampdorie na mednarodnem nogometnem turnirju Wembley je v nedeljo za prijetno presenečenje poskrbel tudi drugi italijanski prvotigaš Lazio na velikem mednarodnem turnirju v španskem kraju Lalinea. V finalu za 1. mesto je namreč Lazio premagal kar nespornega favorita za končno zmago, domači Real Madrid s 6:4 po enajstmetrovkah. Regularni čas se je končal pri 1:1. V tekmi za 3. mesto je Penarol z 1:0 odpravil ekipo Cadice.

Od ostalih nedeljskih prijateljskih nogometnih srečanj nedvomno najbolj preseneča neodločen izid Juventusa proti švicarski ekipi Luzerna (1:1). V Masi se je tekma med Fiorentino in Interjem končala z 1:1. Po голу Matthäusna iz enajstmetrovke je krasen zadetek dosegel Dunga.

OSTALI IZIDI: Lucchese - Bologna 1:1; Gand - Pisa 0:0; Ostiamare - Cagliari 0:0; Reggiana - Napoli 1:1; Standard Liege - Pisa 3:3; Milan - Cesena 2:0.

Zmaga Triestine

CASTELFRANCO — V nedeljskem prijateljskem nogometnem srečanju je Triestina z dokajšnjo težavo z 2:0 (0:0) premagala moštvo Giorgioneja. Zadetka za tržaškega drugoligaša sta dosegla v 50. min. Soda in v 67. min. Marino iz enajstmetrovke.

totip

1. — 1. Iscrista	2
2. Florens Fo	2
2. — 1. Dakovo	2
2. — Drdono	x
3. — 1. Elisir Pap	2
2. Dastyn Bi	1
4. — 1. It's Broline	x
2. Extro Toscano	1
5. — 1. Gheller Cs	x
2. Ingle Mir	2
6. — 1. Igneco	2
2. Dingone	

KVOTE

12 (4 dobitnikov) 131.273.000 lit
11 (152 dobitnikov) 3.409.000 lit
10 (2.106 dobitnikov) 242.000 lit

Predsednik SPDT Lojze Abram o naši alpinistični odpravi na Everest

Organizacijske in finančne težave

Odprava, katere cilj je poleg najvišje gore sveta tudi Lhotse, bo jutri krenila na pot

Lojze Abram

O alpinistični odpravi Alpe Adria Sagarmatha 1990, ki jo prireja Slovensko planinsko društvo iz Trsta v sodelovanju s Komisijo za odprave v tuja gorstva pri Planinski zvezi Slovenije in ki bo naše planince popeljala na pot jutri, smo že veliko pisali. Zbrali smo razna mnenja, in zato seveda ni mogel manjkati predsednik SPDT Lojze Abram, kateremu smo zastavili nekaj vprašanj.

Se je SPDT, ko je prišlo dovoljenje, takoj odločilo za to zahtevno odpravo ali pa je kdo nasprotoval?

»Za dovoljenje za vzpon na streho sveta, Everest, so zaprosili člani odprave SPDT na Južno Anapurno leta 1985 bolj za šalo kot zares in na to smo vsi že davno pozabili. Pismo iz Nepala, v katerem so nam katemandujski oblasti sporočale, da so nam izdale dovoljenje za Everest, nas je spodbudilo, da smo SPDT nemalo presenetili, ker ga nismo pričakovali. Spočetka stvari nismo vzeli prav resno. Vsi smo se dobro zavedali, da SPDT, kot majhno zamejsko planinsko društvo, te zahtevne odprave samo ne bi moglo izvesti, ne alpinistično, saj imamo v svoji sredi le tri vrhunske alpiniste, ki so imeli himalajske izkušnje, ne organizacijsko, še manj pa finančno. Mnogi v odboru so bili mnenja, da se o tem sploh ne izplača govoriti in nekateri so predlagali, naj bi dovoljenje ponudili kakemu italijanskemu društvu ali morebiti Planinski zvezi Slovenije.«

»Razprava pa se je vendarle razvnela in nekateri odborniki so začeli nakazovati možnosti izvedbe tega podviga. Prevladala je misel, da bi odpravo razširili na meddeželno oziroma mednarodno raven in bi istočasno zaprosili za sodelovanje Komisijo za odprave v tuja gorstva pri Planinski zvezi Slovenije. V tem kontekstu smo si izmislili tudi ime odprave in sicer Alpe Adria, kot izraz teženj in želja priznanih alpinistov sosednjih dežel, da ob desetletnici Delovne skupnosti Alpe Jadran, stopijo na streho sveta. Obenem smo si odborniki društva, ki ima dovoljenje za pristop na Everest, zadali nalogo, da zaprosimo Deželo Furlanijo-Juljsko krajino, da prevzame pokroviteljstvo nad samo odpravo.«

Kateri so bili največji pomisleki?

»Največji pomisleki so bili v tem, kako bomo zmogli organizacijsko in finančno pripraviti tako zahtevno odpravo. SPDT samo ni imelo nobenih izkušenj glede priprav in zapletene organizacije takih alpinističnih podvigov. Finančna plat pa nam je delala še večje preglavice, saj je bilo treba zbrati več deset milijonov lir in nekateri odborniki so že ob vpogledu v dvestomilijonski predračun odprave skoraj obupali, zato je marsikdo bil na tem, da vrže puško v koruzo.«

Kako ste vse te težave premostili?

»Težav je bilo nič koliko in so še. Na srečo smo v vodji odprave Tomažu Jamniku našli izkušenega organizatorja, ki si je, skupaj s predsednikom Komisije za odprave v tuja gorstva pri Planinski zvezi Slovenije, Tonetom Škarjo, prevzel največje breme in premostil skoraj vse organizacijske težave. V glavnem je njegova zasluga, da je organizacija stekla in so se redno odvijale priprave. V veliko pomoč mu je bil naš alpinist Davor Zupančič, ki je skrbel za naročila prepotrebne visokogorske opreme.«

»Finančna plat pa je bila pretežno na naših ramenih in ne brez težav, prošelj in moledovanj, nam je uspelo zbrati večji del prepotrebne denarja. Kot pokrovitelj nam je Dežela Furlanija-Juljska krajina nakazala podporo 50 milijonov lir, pri raznih drugih sponsorjih smo zbrali še nekaj deset milijonov lir, vendar nam še vedno primanjkuje okrog 30 milijonov, ki jih upamo zbrati po odhodu odprave in kriti dolgove.«

Uspeh bi prinesel slavo, morebitni neuspeh (pri tem mislim le na to, da cilj ne bi bil dosežen in je beseda neuspeh relativnega pomena, ker eno od odločilnih besed ima vreme, na kar pa se ne da vplivati) pa bi lahko sprožil kakšne polemike ali kaj slabe krvi, kot se v takih primerih pogosto dogaja?

»Neuspeh bi nedvomno sprožil polemike, saj bi imel vsakdo kaj reči, če našim alpinistom ne bi uspelo priti na vrh strehe sveta. Predvsem se bodo nekateri zgražali, kaj je pravzaprav treba, da sili SPDT tako visoko. V primeru uspeha pa bo SPDT pridobilo na prestižu, ki mu služi še za druge cilje. Seveda je vse odvisno od vremena in moja skrita želja je, da bi bilo vreme res naklonjeno našim alpinistom, katerim iz srca želim, da bi dosegli vrh Everesta v njihovo in naše veselje in zadoščenje.«

Kako vi gledate na vrhunski alpinizem?

»Mislim, da je vrhunski alpinizem resna in težavna šola za vsakega športnika, ki se z njim ukvarja. Posameznik se mora v tej zvrsti športa soočiti s samim seboj, preizkušati svoje fizične moči in psihične sposobnosti, pri čemer si kali svojo osebnost in značaj. Spopad z goro terja izredne priprave, zmaga pa prinese nedopovedljiva zadoščenja in užitek, ki se jih ne da primerjati z zmagami v drugih športih. Zame je človek, ki se ukvarja z vrhunskim alpinizmom, vsega spoštovanja in občudovanja vredna oseba.«

Ste se kdaj poskusili z alpinizmom?

»Sam sem samo planinec. Prištevam se k ogromni množici gorohodcev, ki si tu pa tam upajo tudi na kakšno bolj zahtevno zavarovano pot do vrha. Aktivno se z alpinizmom nisem ukvarjal, ker sem v gore začel zahajati že v zrelih letih. Morda bi bil vzljubil alpinizem, če bi se z njim začel ukvarjati že mladih nog. Pa vendarle tudi planinstvo mi mnogo pomeni in mi daje veliko zadovoljstva in utehe, da ne govorim o duhovni sprostitvi.«

Se vam zdi sestava članov odprave optimalna?

»V člane odprave popolnoma zaupam. Kaj pravzaprav pomeni optimalna odprava, je stvar teorije in ne prakse. Vsaka odprava je lahko optimalna, če v njej prevladuje prijateljstvo, medsebojno sporazumevanje, pokoravanje odločitvam vodje in sodelovanje pri skupnih naporih za dosego cilja, v tem primeru vrha Everesta.«

Istočasno z naskokom na Everest in Lhotse bo v Himalaji trekking, ki ga prav tako organizira SPDT. Se boste udeležili trekkinga?

»Sočasno z odpravo pripravlja SPDT tudi trekking do baznega tabora pod Everestom. Trekking bova vodila dr. Simunič in jaz. Za trekking so se prijavili posamezniki, ki se jim hoče nekaj dogodivščin. Med dolgimi pohodi približevanja do cilja bodo imeli priložnost, da si s stiki z domačini v zakotnih nepalskih vaseh in z divjo naravo pod pobočji Himalaje naberejo novih življenjskih izkušenj. Trekking se bo pričel v kraju Jiri, do koder se bodo udeleženci pripeljali iz Katmanduja, od tam pa se bodo napotili peš in se po desetdnevni hoji znašli pod vzhodjem Everesta.«

Je možen stik med skupinami ali pa sploh ne bosta vedeli ena za drugo?

»Cilj trekkinga je bazni tabor pod Everestom, kamor bomo prispeli proti koncu oktobra. Naš namen je poiskati člane naše odprave, ki bodo v tistih dneh verjetno že dosegli svoj cilj: vrh Everesta, seveda, če jim bo vreme naklonjeno. Na tiho upam, da jim bomo lahko prvi čestitali za zmago. Skupina trekkingašev se bo potem vračala do Lukle in od tam do Katmanduja, medtem ko bodo alpinisti svoj tabor pospravili nekaj dni kasneje.«

obvestila

ZŠSDI
obvešča, da bo danes, 14. t. m. urad ZŠSDI v Trstu zaprt.

TPK SIRENA
organizira tečaj wind surfa za odrasle in mladince od 20. do 25. t. m. Vse podrobnejše informacije in navodila dobite na pomorskem sedežu v Miramarskem drevedro 32 v popoldanskih urah, tel. 422696.

ŠK KRAS - NAMIZNOTENIŠKI ODSEK
obvešča vse tekmovalce, da se začenjajo redni treningi v Športno-kulturnem centru v Zgoniku v četrtek, 16. t. m., ob 18. uri.

ŠD PRIMORJE
obvešča vse mlade nogometaše od 8 do 16 let, da se začenjajo treningi v četrtek, 16. t. m., ob 17. uri na nogometnem igrišču.

ŠD BREG
obvešča vse nogometaše mladinskih ekip, zlasti tiste, ki gredo v Kočevje, da je prvi trening 17. t. m. ob 18. uri na nogometnem igrišču v Dolini.

ŠD BREG, ŠZ SLOGA, ŠD ŠOKOL
sporočajo, da je telefonska številka dijaškega doma, v katerem bivajo udeleženci priprav v Kočevju, (003861) 851263.

BRUNO KRIŽMAN

16.

Bližali smo se prvemu cilju v Gvatemali. Nad jezerom Atitlan je kraj Los Encuentros, čigar ime označuje stičišče raznih poti. Gre za živahno cestno križišče na katerem potniki menjujejo avtobuse.

Vse poteka zelo hitro. Avtobusi so v Guatemali bolj polni kot v Mehiki, cilj voznikov pa je, da poberejo vsakogar tudi za zelo kratko progo. Še preden se potnik skobaca iz ozkih sedežev, preko raznovrstnih cul in večkrat kar po vrhnjih delih naslanjal, je sprednik že zmetel s strehe prtljago, za katero zanesljivo ve, da bo morala na drugi avtobus. V največji neorganiziranosti vse deluje prvovrstno in na naslednji avtobus ne bo potnik v Los Encuentros čakal več kot četrte ure, večkrat pa ga bo našel že pripravljenega na odhod. Če ne bo direktne zveze za Panajachel, ga bo nekdo vzel vsaj do slikovite vasi Sololá, tam pa bo takoj našel kombi za končni cilj. Vozniki si prizadevajo, da ne izgubijo niti ene vozovnice.

Voznja v Panajachel je prava dogodivščina. Vas leži ob obali jezera Atitlan, ki je v globoki kotlini. Pot je izjemno strma in človeka vsaj prvič zažebe. Skrb na zavore stalno spremlja kakih deset minut nevarne vožnje navzdol.

Panajachel je ključno vozlišče za obisk bližnje okolice. Kot zaledje ima pristno in pestro pokrajino Quiché, obala jezera pa gosti nekaj vasi v katere je obvezno treba iti. Ob prihodu se je dan že nagibal k kraju. Na sproti zahodni strani jezera sta se dvigovala temna stožca ugaslih ognjenikov San Pedro in Atitlan. Nad prvim je razsajala nevihta in bliskanje je osvetljevalo pobočja. Nekaj drobnih luči na obali je pričalo o prisotnosti vasi.

Kljub dokaj dobri turistični ponudbi je Panajachel prej baza za ogled pokrajine kot pa samostojna turistična točka. Jezero, ki verjetno zaliva ogromno žrelo ognjenika pošastnih razsežnosti, nima pretirano čolnov in jadrnic in voda v njem je prozorno čista.

Slučajno sem prav tisti dan praznoval rojstni dan. Postil sem se skoraj cel dan, ker je bilo v San Cristobalu ob odhodu še vse zaprto, po poti pa sem si privoščil le nekaj "tacos" in sadni sok. Tacos bi bili zelo okusni, če bi zanje uporabljali boljše surovine. Gre za majhne tortillas (pogače iz koruzne moke, brez soli), v katere zavijejo pečeno mleto meso in začimbe. Vsebinska je zelo okusna, manj pa so tortillas. Koruzne tortillas so poglavitna hrana v Mehiki in Guatemali in največkrat nadomeščajo kruh s katerim pa se ne morejo kosati. Ker je pšenice zelo malo, je kruh malo znana dobrina. Kjer pripravljajo tortillas tudi iz pšenične moke se kakovost hrane vrstoglavo dvigne.

Privoščil sem si dotlej najboljšo hrano na potovanju in ugotovil, da je tamkajšnje življenje za nas res zastoj. Prvič sem tudi dobro spal, ker sem komaj tedaj začenjal osvajati nove časovne razmere sedmih ur razlike z Evropo.

Zamenjal sem tudi nekaj "dolars". Kot, da bi razumel kaj iščem, me je morda 8-letni fantek prestregel. »Senor, cambio?« Iskal sem malo boljše črno menjava, pa tudi banka je bila še zaprta. »Si! Cual es el cambio hoy?« Kakšen je danes tečaj. »Cuantos dolares quieres cambiar?« Koliko želiš menjati. »Sto.« 3,90! V redu. Pokazal mi je pot v bližnjo trgovino in takoj dodal: »Menjava je v resnici 3,93, tri quetzale pa boš dal meni. Seveda sem se strinjal in fantek je zabeležil strahovit finančni uspeh.

Kolonialni čar opevane stare guatemalske prestolnice Antique me ni posebno prepričal. Mesto je že konec 18. stoletja porušil silovit potres in na ogled je veliko zgradb, ki si od tedaj niso več opomogle in ostale brez popravila. Več palač je v razpadajočem stanju in lepo popravljene sta le knjižnica in stara univerza. Na srečo je v mestu precej kulture v obliki dobro založenih knjigarn. Na policah so številna dela zemljepisna, zgodovinske in socialne tematike. Masovno so prisotna dela o avtohtonem prebivalstvu. Izdaja jih vladni Instituto indigenista nacional. Zanimivi so priročniki za učenje krajevnih jezikov, v glavnem delo jezikoslovcev iz ZDA. Vodilna jezika sta v tistih krajih "cakchiquel" in "tzutujil". Enega ali drugega govorijo vsi domačini. Iz njihovih pogovorov se razume le številke, ki so vsaj v višjih vrednostih vedno v španščini. Računanje gotovo ni spadalo v njihovo nekdanje življenje.

Mogočno kraljuje nad Antiguo ugasli ognjenik Volcan de Agua, ki dosega 3752 metrov višine.

V Gvatemali je motorizacije izredno malo. Tudi za večje tovore pride v poštev le človeška sila.

Pred "ayuntamientom" sem hotel slikati vojaka na straži. Smilil se mi je pod težo orožja. Ob kakih 160 centimetrih telesne višine in drobnih postavah je držal v roki težak mitraljez, ob pasu je imel več bomb, pištolo in nož ter zadaj tudi torbo za municijo. Nekaj bomb mu je viselo tudi na jermenu preko ramen. Čelada je bila zadnji element mučilne opreme. Pomislil sem kaj bi ugnil vojak sploh storil pod tako težo, če bi moral res hitro ukrepati. Fotografiranje seveda ni bilo dovoljeno.

Na poti nazaj v Panajachel sem doživel več srečanj z vojsko. Najprej smo se križali s kolono oklopnih vozil s protiletalskimi topovi, nato pa prestregli običajno kolono pešcev, ki so hodili v bojnem redu. Na koncu nas je pri cestnem bloku še ustavila patrulja.

Bil sem edini tujec med samimi indios. Indio je bil tudi oficir, ki je vstopil v avtobus. Morda so se imeli prav obziru do mene potniki zahvaliti, da je oficir nad vse vpludno pregledal nekaj torb in dokumentov. Pokazati sem mu moral tudi svojega. Morda zato, ker sem ga izzivalno gledal v upanju, da bi se spustil v razgovor.

16.

ODHAJANJA DUŠAN JELINČIČ

Eugenia je sedaj odločno pogledala okrog sebe. Zdelo se mi je, da se ji je odgrnil zastor, za katerim je kot v omotici razpletala svojo zgodbo. Naenkrat se je zavedala debeluha in mladega paznika, občutila je našo prisotnost. Prav tako sem se nenadoma tudi jaz preselil iz čudnih modrikastih in zadimljenih višav na trdna tla, na ta svet, v to ječo. Ona pa je, kot da bi se nečesa spomnila, kot da bi se domislila nekaj odrešujočega in svetlega, nenadoma nestrpno rekla: »Daj, daj, hitro, pojdimo na trg in kupimo čim več hrane in jim jo prinesimo v celico. Srečne bodo. Daj, daj, hitro!«

Nanagloma se je iztrgala iz Latinovega objema, rekla debelemu uniformirancu, ki jo je začudeno pogledal: "Vrnemo se takoj," in že hitela po temačnih hodnikih zapora v Avenidi Figeroa. Mi smo naravnost tekli za njo. Pazniki so hitro in vprašujoče odpirali škripajoča železna vrata, mi pa smo kot obsedeni stopicali za to furijo ter z dolgočasnim in obenem začudenim paznikom ponavljali: »Vrnemo se takoj, vrnem se takoj.«

Bili smo na ulici, kjer nas je oblila polnost sončnih žarkov, ki so nas slepeče ščemeli v oči, takoj nato pa na trgu. Mladi paznik je, verjetno na ukaz vodje tretjega oddelka kaznilnice Francisca, prisopihal za nami. Mi pa smo navalili k prvim stojnicam in začeli divje nakupovati najrazličnejšo hrano. Pazniček se je ob tem izbruhu nakupovalne sle ustavil, se naslonil na ograjo in nas gledal, na ustih pa mu je zaigral lep, tih in neviden nasmeh. Imeli smo polne roke sadja, kruha, raznovrstnih zavojčkov sladice, čokolade, sira in drugih dobrot. Komaj smo nosili, pa tudi mladi uslužbenec zapora nam je pri tem pomagal.

Nosili smo v neki sveti ihti, da opravimo to samaritansko dejanje, pa naj bo to zadnja stvar, ki jo storimo v življenju. Vame pa se je čisto počasi, skoraj neslišno prikradel neprijeten občutek, da sem le presit in prerazvjen človek, ki misli, da opravlja neko veliko stvar, neko križarsko vojno, neko sveto poslanstvo.

Saj res. Danes jim bomo prinesli hrane. Danes bodo Eugenijske zaporniške tlačnice site. A jutri? In pojutrišnjem?

In čez mesec dni, ko jih bodo morda izpustili na prostost in jih bodo policaji spet posilili in vrgli v celico, tako da bodo spet lačne in žejne? In čez leto dni? In do konca življenja? Našega? Njihovega? In do konca življenja njihovih sinov in hčer, ki morda že prodajajo ubogo kramo na trgu, dokler ne bo prišel policaj, morda prav ta ali njegov sin, in bo njihovo hčerko posilil, sina pa pretepel in ga pahnul v celico, morda vedno isto, morda v drugo, in tako naprej, večno, do konca?

Jaz pa hitim tukaj po ulici z rokami polnimi najrazličnejših vrečk hrane in mislim, da opravljam nekaj za človeštvo odrešujočega. Začel me je napadati strašen občutek krivde. »Ko prideš v jetnišnico, oddaj hrano s povešenimi očmi, ubogim ženskam v ječi reči hvala in izgini iz zapora s hitrimi koraki, ne da bi si karkoli mislil ali domisljal,« sem si rekel, ko sem stopil skozi velika vhodna vrata kaznilnice.

Ko nas je zagledal zariplež, ki nas je čakal v veži pred glavnim uradom, se je vidno oddahnil. Pospremil nas je v spodnje krilo zapora, ki je bilo dodeljeno ženskam. Osebnost je odprl Eugenijsko celico ter se ji umaknil. V Eugenio se je zazrlo šest živordečih rubinov. Vstopila je, meni pa se je zdela kot nedolžni angel, ki se pripravlja, da poboža spečega otroka. Obžarjena je bila z nebeškim sijem, saj je ob svojem prihodu spremenila vijoličasti moreči dah celice v svetlosinje odrešujoče žarke. Ona lahko vstopi v to brezno brezizhodnosti, sem si mislil, ona edina lahko, ne da bi povabila oči pred tistimi, ki so, pa čeprav za utrinek kozmičnega časa, trpeli z njo. Le ona lahko, sem si ponovil.

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 5.- din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglas: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglas 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST 1, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglas: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu, IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

torek, 14. avgusta 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax (040) 772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax (0481) 532958

CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Clan italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Finančni stražniki pregledali več kot deset tisoč plovil

RIM — Finančni stražniki so v nedeljo v obsežni kontrolni akciji pregledali 10.500 najrazličnejših turističnih plovil. Pri tem so izpolnili 6.784 obrazcev o premoženjskem stanju lastnikov plovil, ugotovili 1275 prekrškov in zaplenili 35 plovil, 24 avtomobilov in 55 kilogramov indijske konoplje. V akciji je v nedeljo sodelovalo 1.400 finančnih stražnikov, 196 plovil, pomagalo pa jim je še 23 letal oziroma helikopterjev in več kot 800 patrolj na kopnem.

Obsežna nedeljska akcija pod imenom Albatros pa je za finančne stražnike predstavljala le nadaljevanje cele vrste kontrol, s katerimi so začeli že v začetku leta. Tako so od takrat pregledali 17.535 turističnih plovil in ladij. Kontrole so pokazale, da mnogi lastniki izredno luksuznih jaht in gliserjev niso prijavili ustrezno visokih dohodkov.

Stanje so finančni stražniki preverjali tudi v marinah, da bi ugotovili, kdo dejansko krije stroške za privez in vzdrževanje najrazličnejših turističnih plovil. Med pregledi so zaplenili tudi 2.290 kilogramov mamil, 20 ton tobaka tujega izvora, zaplenil pa so tudi 31 plovil, ki so jih uporabljali trgovci z mamili in tihotapci. V tem obdobju so nadzorovali tudi upoštevanje predpisov o ribolovu in zaplenili 31 ton rib, ki so jih lovili na nedovoljene načine, ribičem pa so odvzeli tudi 611 mrež in 7 ribiških čolnov.

Stalni kontingent pomorske finančne straže sestavlja 6.000 moških in 400 plovil. V sedmih mesecih so opravili 14.500 akcij in imeli več kot 80 tisoč ur plovbe. Skupno so pregledali 36.500 najrazličnejših plovil, v tem času pa so iz morja tudi rešili 270 oseb.

Vsi motociklisti hočejo v Sturgis

Enkrat na leto se v amerškem mestu Sturgis zbere na tisoče motociklistov, ki se udeležijo dirke Black Hills Motor Classic. Tokrat so na glavni ulici parkirali kar 275.000 motorjev... (Telefoto AP)

V državljanski vojni v Liberiji ponovno pokol nad civilisti

Butovi nova vlada ponuja nekaznovanje če se odloči za prostovoljno izgnanstvo

ISLAMABAD — Nova pakistanska vlada je odstavljeno ministrski predsednici Benazir Buto ponudila nekaznovanje, če se odloči za prostovoljno izgnanstvo. Toda ponudbo vlade je 37-letna bivša premierka, ki jo je predsednik Işak Kan prejšnji teden odstavil in na njeno mesto postavil njenega bivšega zaveznika Gulama Mustafa Džatoia, gladko zavrnila.

Benazir Buto še naprej trdi, da je nedolžna in da želi pred sodiščem odgovarjati na obtožbe o korupciji in nepotizmu, kar je Butovi očital pakistanski predsednik Işak Kan. Butova je za neki pakistanski dnevnik v angleškem jeziku tudi izjavila, da ostaja v Pakistanu tudi zato, ker so jo tako prosili člani vodstva Ljudske stranke.

Mati Benazir Buto in voditeljica pakistanske Ljudske stranke Nusrat Buto

pa je v nedeljo že odpotovala iz Pakistana. Uradno gre za zdravniški pregled v Londonu, po trditvah islamabadskega tiska pa naj bi se ji tam že jutri pridružil tudi mož Benazir Buto Asif Zardari (na sliki AP levo), na katerega tudi letijo obtožbe o korupciji. Nosilci teh obtožb na račun moža Benazir Buto in vodstva Ljudske stranke so iz vrst Islamskega demokratičnega zavezništva in Kongresa opozicijskih strank, ki ga vodi novi premier Džatoi.

Pakistanske oblasti so včeraj v Karachiju tudi aretirale pet tsnih Zardarijevih sodelavcev. Aretacija je sprožila val nezadovoljstva med pristaši Ljudske stranke, ki je vse skupaj ocenila kot »brezupni poskus vlade, da bi prisilila stranko Benazir Buto, da ne sodeluje na volitvah, ki so razpisane za 24. oktober.«

»Zlati rarogi« so v Benetkah redkost

BENETKE — »Knjiga pritožb«, ki zadeva cene v nekaterih beneških restavracijah je postala že tako zajetna, da zgovorno priča o tendenci nekaterih gostincev, da temeljito izsesajo turista, ki si je prišel ogledat Trg sv. Marka in laguno. Začelo se je v začetku sezone, ko sta si naivna korejska poslovneža privoščila raroga in kokakolo in odštela nekaj več kot 700.000 lir. Nevošljivec bi si lahko mislil: »Prav jima je, bar baroma, ko z rarogom pijeta kokakolo, namesto kozarca mrzlega belega vina!« Vendar pa problem ostaja, kljub temu da se je

lastnik restavracije opravičil, češ da so cene posameznih jedil izobešene pred vrati in napisane na jedilniku.

V zadevo je poseglo tudi združenje beneških gostincev, ki zagotavlja, da je številno restavracij, ki se okorišča z naivnostjo turistov omejeno, saj gre samo za približno 20 restavracij in gostiln v strogem centru Benetk, medtem ko je ostalih 400 lokalov, ki jih združuje zveza gostincev, neoporečnih. Beneški gostinci so med drugim zelo jezni na te črne ovce, ki škodijo ugledu

celotne kategorije in govorijo celo o izključitvi tistih, ki se okoriščajo. Jezijo se tudi na tisk, ki po njihovem mnenju daje dogodkom, kot je bil tisti z »zlatimi rarogi«, vse preveč poudarka in piše o njih v skandalističnih tonih.

Predsednik združenja gostincev tudi trdi, da so Benetke mesto, v katerem je hrana tudi zelo poceni, saj je nič koliko restavracij, ki nudi popoln menu za 10 ali 15 tisoč lir, kljub velikim stroškom, ki jih imajo beneški gostinci.

V nemirni Šrilanki spet kri

COLOMBO — Nenehni spopadi med Singalezi, Tamili in muslimanskim prebivalstvom so v zadnjih dveh dneh terjali že 240 smrtnih žrtev. Na sliki (telefoto AP): obup muslimanskih žena po pokolu njihovih bližnjih.

Afera bivšega župana Giaccona Odvetnik Milio v protinapadu

PALERMO — Nekdanji branilec bivšega župana iz Baucine Giuseppa Giaccona, odvetnik Pietro Milio, je prosil svoje nadrejene, naj mu dovolijo, da spregovori v javnosti o svoji stranki. Milio že nekaj tednov ne brani več bivšega župana, vendar je želel s tem pritegniti pozornost na vrsto sumljivih okoliščin, ki so spremljale izjave njegovega klienta.

Giaccone je na začetku leta stopil do karabinerjev in sodnika Falconeja, da je omenil nekaj primerov »sodelovanja« med mafijo, politiki in podjetniki. Do tega naj bi ga spravil obup ob

umoru nekega prijatelja. Nekaj mesecev kasneje je Giaccone dejal, da so ga do javnega nastopa prisilili nekateri sodniki in preiskovalci.

Državni pravdnik iz Caltanissette se že ukvarja s tem primerom, odvetnik Milio pa trdi, da je treba celotno zadevo temeljito raziskati. Po njegovem mnenju spadajo izjave in demantiji v širšo destabilizacijsko strategijo, ki je ponovno izbruhnila šele dan po odhodu palermškega župana Orlanda. Zato je odvetnik Milio prosil za avdicijo pri kolegih iz Caltanissette.

Še dve žrtvi neapeljske kamore

NEAPELJ — Boj med pripadniki kamorističnih družin Imparato in D'Alessandro, ki si delita premoč v mestu Castellamare di Stabia je terjal dve novi žrtvi. Tokrat so plačani morilci pokončali 25-letnega Eugenia Convita, ki je pripadal družini Imparato, ter njegovo 19-letno zaročenko Anno De Gregorio.

Convito in njegovo dekle sta umrla v zasedi, saj so D'Alessandrovi morilci prežali na par in so stopili v akcijo šele ob eni uri ponoči, ko sta bodoči žrtvi sedli na motor in se odpeljali proti mestu. Obračunavanje med družinama kraljeve kamore je v treh letih (odkar je Michele D'Alessandro prišel iz zapore in ugotovil, da ga je na tržišču izpodrinil Mario Imparato, ki naj bi ga le začasno nadomeščal) terjalo že 40 žrtev, čeprav je tudi sicer Castellamare di Stabia vse prej kot miren policijski okraj, kot dokazuje dejstvo, da so od junija do danes zabeležili že petnajst umorov.

MONROVIA — V Liberiji je zopet prišlo do krvavega pokola. V predmestju glavnega mesta Monrovia so vojaške čete predsednika Samuela Doa pobile vsaj 18 civilistov, zvečine starcev, otrok in žensk. Skupina civilistov se je umikala iz glavnega mesta, vojaki pa so jo prestregli nedaleč od področja, ki ga nadzorujejo uporniške sile. Trupla pobitih civilistov so vladne čete pustile na prizorišču umora, nekatere preživele člane skupine pa so nato divje zasledovali. Nedolžne civiliste so pričakali v zasedi, pokosili pa so jih z avtomatskim orožjem.

V Monrovii so potekali zadnje dni silovitih spopadi med vladnimi četami in delom uporniških sil pod poveljstvom Charlesa Taylorja. Slednji namerava čimprej pomesti z režimom Samuela Doa, dosedanji predsednik pa očitno skuša pridobiti na času. Predviden je namreč prihod afriških »modrih čelad«, ki naj bi jih sestavljale mirovne enote iz Nigerije, Siere Leone, Gvineje, Gambije in Gane. Prihodu teh sil Taylor odločno nasprotuje, povsem drugačnega mnenja pa sta predsednik Doe in vodja rivalske uporniške skupine Johnson.

Taylorjevi pristaši so v soboto skušali izvesti atentat na predsednika, vendar poskus ni uspel. To je že drugi poskus atentata na Samuela Doa v nekaj dneh.

Na sliki (telefoto AP): pripadniki upornih sil nosijo ranjenega tovariša.